

DANISH JOURNAL OF NURSING

Sygeplejersken

Sorg som diagnose

Se din egen død
i øjnene

SIDE 42

119

Så mange var
indstillet til Årets
Kliniksted

SIDE 50

NYTÅRSINTERVIEW

“Det handler om løn, løn og løn”

Formand **GRETE
CHRISTENSEN**
om succeser og
udfordringer

SIDE 34

OPLYST

Evidensbaseret praksis sikrer bedste kvalitet, udvikler sygeplejen og kan redde liv. Men på en del arbejdspladser er der sparsom forskning, tidspres og udfordringer med at overføre evidens til lokal praksis.

TEMA SIDE 20

Til SOSU-assistenter hjemmeplejere sygeplejere køkkenpersonale madudbringnings- firmaer m.m.

Arbejder du med alvorligt syge? Laver du mad til - eller kommer du hjemme hos - alvorligt syge og svækkede ældre? Så vær opmærksom på, at alvorligt syge nemmere bliver syge af madbakterien listeria. Hvert år bliver op mod 50 indlagt på grund af listeria, og ca. hver fjerde dør.

SÅDAN UNDGÅR MAN LISTERIA:

Stil den udbragte mad i køleskab ved levering, så maden ikke står fremme ved stuetemperatur, indtil den bliver spist. Tjek også, at køleskabet er koldt og højst 5 °C.

Varm mad bør være rygende og gennemvarm. Høj varme dræber bakterier.

Den syge bør spise pålæg så friskt, som muligt. Hjælp med at rydde ud i køleskabet. Tjek datoen og smid gammelt pålæg, gamle færdigretter og gamle madrester ud.

LÆS MERE OM:

“Sådan undgår du listeria, hvis du er syg” på www.fvst.dk.

Svære forhandlinger forude ved OK18

 Anerkendelse, respekt og høj faglighed. Det er kodeordene bag sygeplejerskernes krav til OK18. Allerede inden vi udvekslede krav, orienterede vi arbejdsgiverne om, at vi ønsker at udskyde forhandlingerne, til der er en arbejdstidsaftale for lærerne. Men det er ikke sket. Derfor har vi nu udvekslet og præsenteret vores krav og har indtil videre sat det øvrige på standby.

Arbejdsgiverne har tydeligvis besluttet at nedtone vores forventninger til resultater fra starten. Sophie Løhde har meldt ud, at vores lønninger er løbet fra det private område. Mit budskab er klart: Sygeplejerskernes løn er på ingen måde stukket af! Modige sygeplejersker har ved at lægge deres lønsedler op på de sociale medier skabt opmærksomhed om rimeligheden i et krav om mærkbare lønstigninger til sygeplejersker – et krav, som danskerne bakker op om.

Arbejdsgiverne skaber også usikkerhed om grundlæggende overenskomstsikrede rettigheder – det er helt uacceptabelt! Også lærere har krav på at få reguleret deres arbejdstid via en aftale og ikke ved lovindgreb.

Derfor kæmper vi sammen med de andre faglige organisationer for at få det bedste mulige resultat for sygeplejerskerne. Vi presser på for lønstigninger til sygeplejerskerne og en særlig ligeløns-pulje til de kvindedominerede fag. Det er også et krav, som der er solidarisk opbakning til i Forhandlingsfællesskabet. Det er et vigtigt skridt på vejen og et stærkt signal til Christiansborg om at tilføre en ekstraordinær pose penge til ligeløn, som vil komme sygeplejerskerne til gode.

Det tegner altså til at blive nogle svære forhandlinger ved OK18. Derfor står vi sammen med bl.a. lærere, socialrådgivere, pædagoger mfl. på tværs af fagbevægelsen med et budskab til arbejdsgiverne om, at de er gået for langt, og at vi sammen værner om den danske model.

Grete Christensen

Grete Christensen,
formand

I DECEMBER HAR DANSK SYGEPLEJERÅD VÆRET I MEDIERNE MED BL.A. DISSE EMNER

TV2

"Det er rigtig fint at drage omsorg for folk, men hvis vi skal gøre det med en høj kvalitet, så er vi også nødt til at have noget viden og noget forskning, vi kan basere os på."

DORTE STEENBERG, næstformand i Dansk Sygeplejeråd, om sygeplejersker, som forsker, og hospitalernes satsninger på sygeplejeforskning.

TV2

"Der er ingen tvivl om, at det er godt for os, godt for medlemmer og de kommende overenskomstforhandlinger, når borgerne, regeringen og alle andre ved, hvad man egentlig tjener som sygeplejerske. Det tror jeg, der er ret stor usikkerhed og uklarhed om."

Formand for Dansk Sygeplejeråds Kreds Midt, **ANJA LAURSEN**, om det vigtige i, at sygeplejersker lægger deres lønsedler på Facebook for at modgå Sophie Løhdes (V) udtalelser om, at der er opstået et "løngab" til fordel for de offentligt ansatte.

aftenshowet

"Det er fuldstændig urimeligt at spille de tal ind på et tidspunkt, hvor vi står og er ved at udveksle krav til de kommende overenskomstforhandlinger. For det har ikke bund i virkeligheden. Jeg ved, at mange af vores medlemmer faktisk ikke har været i stand til overhovedet at få lønstigninger i den periode."

Formand for Dansk Sygeplejeråd, **GRETE CHRISTENSEN**, om innovationsminister Sophie Løhdes påstand om, at lønningerne for offentligt ansatte har været højere end for privatansatte.

Ansvh. chefredaktør
MORTEN JAKOBSEN
mja@dsr.dk
Telefon: 4695 4110

Redaktionschef
JAKOB LUNDSTEEN
jlu@dsr.dk
Telefon: 4695 4180

Redaktionssekretær
LOTTE HAVEMANN
lha@dsr.dk
Telefon: 4695 4179

Redaktionssekretær
HENRIK BOESEN
hbo@dsr.dk
Telefon: 4695 4189

Fagredaktør
JETTE BAGH
jb@dsr.dk
Telefon: 4695 4187

Art Director
MATHIAS N JUSTESEN
mnj@dsr.dk
Telefon: 4695 4280

Journalist
SUSANNE BLOCH KJELDSSEN
sbk@dsr.dk
Telefon: 4695 4178

Journalist
CHRISTINA SOMMER
cso@dsr.dk
Telefon: 4695 4264

Journalist
ANNE WITTHØFFT
awi@dsr.dk
Telefon: 4695 4108

Journalist
EMMA TRAM
emt@dsr.dk
Telefon: 4695 4118

Journalist
DIANA MAMMEN
dma@dsr.dk
Telefon: 4695 4209

Sekretær, kurser,
møder, meddelelser
MIA HARTVIGSEN
mha@dsr.dk
Telefon: 4695 4277

Næste nummer af Sygeplejersken udkommer
5. februar 2018

Hvis Sygeplejersken udebliver
Giv os venligst en besked med dit medlemsnummer til
udeblevetblad@dsr.dk, så retter vi fejlen.

Distribueret oplag
1. januar - 30. juni 2016: 76.716 ekspl.
Medlem af Danske Medier

Årsabonnement
(pr. januar 2016) 875,00 kr. + moms

Løssalg
65,00 kr. + moms. Kontakt Dansk Mediaforsyning
på dsravn@dmfnet.dk

Ændring af medlemsoplysninger
Kontakt Medlemsregisteret, telefon: 3315 1555,
medlemsregisteret@dsr.dk

Tryk: ColorPrint

Annancer: Dansk Mediaforsyning,
Elkjærvej 19, st., 8230 Åbyhøj, telefon: 7022 4088
Stillingsannoncer: dsrjob@dmfnet.dk
Forretningsannoncer: dsrtekst@dmfnet.dk

Manuskriptvejledning, udgivelsesplan m.m.:
www.sygeplejersken.dk

Ophavsret: Enhver anvendelse af hele eller dele af artikler, fotos og illustrationer fra Sygeplejersken, såvel papirudgaven som den elektroniske udgave, er kun tilladt med skriftligt samtykke fra redaktionen eller forfatteren/fotografen/illustratoren jf. lov om ophavsret.

Ansvar: Dansk Sygeplejeråd har intet ansvar for produkter og ydelser, som omtales i Sygeplejerskens annoncer eller indstik. Redaktionen påtager sig intet ansvar for materialer, der indsendes uopfordret. Holdninger, der tilkendegives i artikler og andre indlæg, udtrykker ikke nødvendigvis Dansk Sygeplejeråds synspunkter.

Forsideillustration: Mikkel Henssel

Udgiver: Dansk Sygeplejeråd, Sankt Annæ Plads 30, 1250 København K, telefon: 3315 1555, redaktionen@dsr.dk, www.sygeplejersken.dk ISSN 0106-8350

Fagforening med
fag og overenskomst

TEMA

VEJEN TIL MERE EVIDENS

Hvis Danmark vil bryste sig af et sundhedsvæsen i verdensklasse, er sygeplejersker forpligtede til at arbejde for, at ny viden og forskning kommer patienterne til gode. På en del arbejdspladser sætter manglende tid, rum og kompetencer grænser for den optimale sygepleje.

SIDE .....

20

22 KOMPLICERET KAMP MOD "PLEJER"

26 HER ER DET ET KRAV AT UNDRE SIG

29 HVAD ER EVIDENS?

30 SYGEPLEJERSKE SIKRER EVIDENSEN

Det handler om løn, løn og løn

Nytårsinterview. Formand **GRETE CHRISTENSEN** om året, der gik, og det, der kommer. Om succeserne og udfordringerne.

SIDE .....

34

SE DIN DØD I ØJNENE

Ny sorgrådgiveruddannelse går tæt på kursisterne. Sygeplejersken var med til en dødsrunde.

SIDE .....

42

Iskold oversygeplejerske

Ny bog fortæller om gruppvek-kende behandling af børn på et dansk børnesanatorium i slutningen af 1940'erne.

SIDE 39

Demenspris til ildsjæl

Reportage fra demenscenter Klarahus i København, hvor modtageren af årets demenspris **PIA JOHNSEN NIELSEN** arbejder.

SIDE 52

Han lignede én, der ikke kunne reddes

HEIDI ELISE STRØMSHOLT var udsendt til Den Demokratiske Republik Congo. Der mødte hun patienten, hun aldrig glemmer.

SIDE 33

Skiftedag SMITSOMME SYGDOMME BLEV EN ØJENÅBNER

JANE HARDER fandt sit drømmejob, da hun blev en del af beredskabet mod farlige smitsomme sygdomme.

SIDE 59

HØRT!

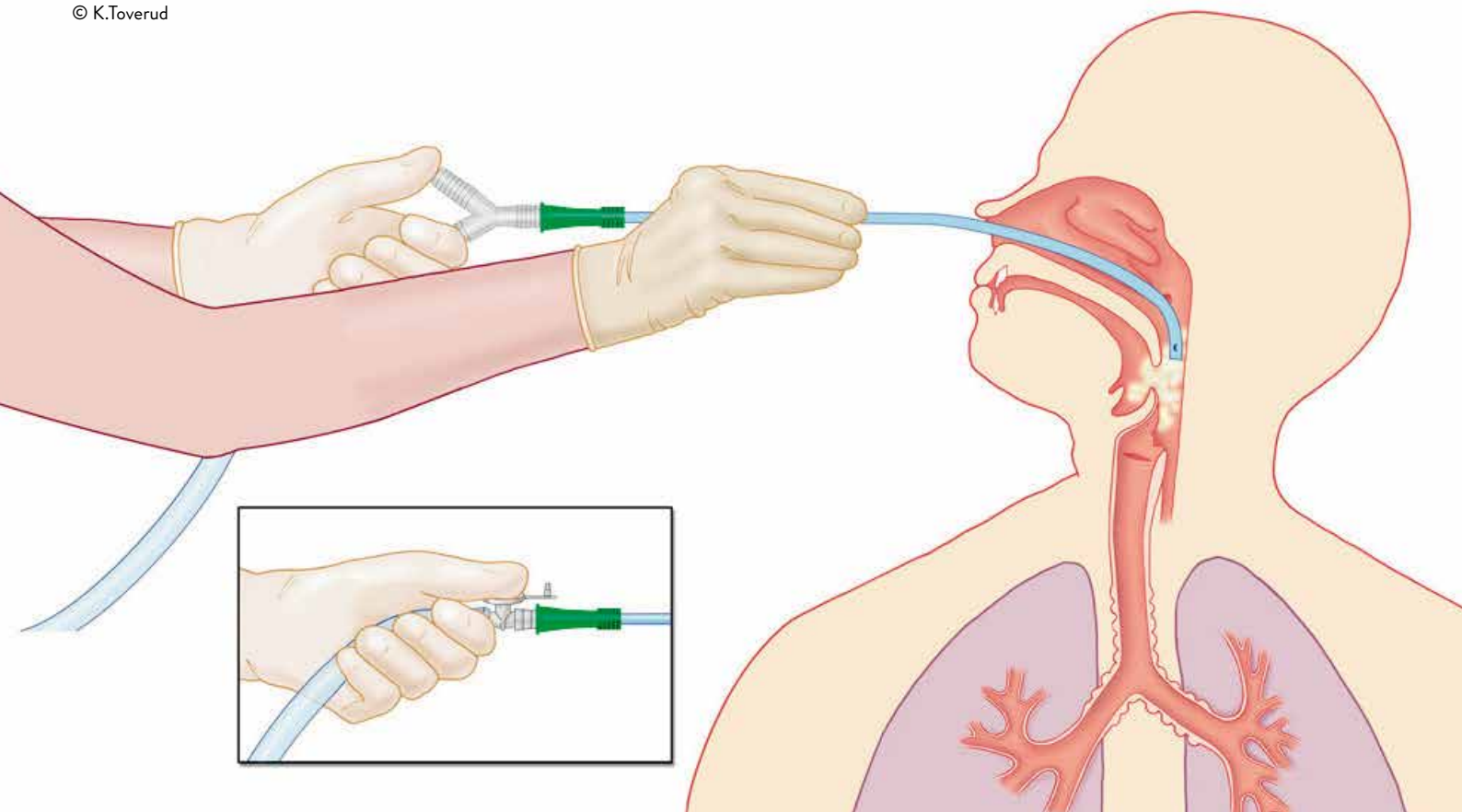
Lønseddel i mediemøllen

Da sygeplejerske **RIKKE BÆK CRAMER** tog sagen i egen hånd og offentliggjorde sin lønseddel på Facebook, udløste det en mediestorm.

SIDE .....

16

VAR Healthcare hedder vi nu, tidligere hed vi **PPS**»

VAR for de sundhedsprofessionelle

- o Anvendt forskning i praksis
- o Bidrager til professionsudvikling

VAR version 13

- o Fortsat samme og opdaterede indhold
- o Ny og effektiv søgefunktion med responsive design
- o Fortsat det samme kompetente team

KATHRINE SOMMER

48 år, arbejdssted: Thoraxkirurgisk afd.,
Aalborg Universitetshospital

Tekst MICHAEL HOLBEK

☉ Hvorfor valgte du at blive sygeplejerske?

”Det har altid ligget mig naturligt at skulle hjælpe andre mennesker. Desuden er jeg mere praktiker end teoretiker.”

☉ Hvad var dit første job?

”På neurokirurgisk afdeling på Hvidovre Hospital.”

☉ Hvorfor valgte du at specialisere dig inden for det thoraxkirurgiske?

”Det er meget tilfredsstillende at arbejde med mennesker, som kommer ind med et problem, og som på sigt som regel får det bedre af at være blevet opereret.”

☉ Hvem har du lært mest af i din karriere?

”Helt klart mine patienter, fordi de lærer mig, hvordan de gerne vil behandles, og fortæller mig, hvad de ikke vil være med til. Det er ikke altid, de siger det med ord, men så siger de det med deres kropssprog. Når man har været sygeplejerske i mange år, lærer man at tolke de mindste signaler. Et blik, der flakker, når man foreslår noget, at de er stille eller vender ryggen til. Så min fornemmeste opgave er at lytte til, hvad den enkelte patient har brug for og ikke har brug for.”

☉ Hvad kendetegner en god sygeplejerske?

”Evnens til at lytte – også til det, patienten ikke siger. Man kan komme ind på en stue til en patient, der smiler, men under smilet kan ligge en byld, hun ikke fortæller om. Måske fordi hun tror, vi har for travlt og ikke har

tid til at snakke med hende om det. Måske fordi hun ikke er vant til at tale om sine følelser. Der kan være mange grunde.”

☉ Hvilket råd vil du give en nyuddannet?

”At uddannelsen er hendes kørekort til at fungere som sygeplejerske, og hun skal give sig selv tid til at lære det, for det tager lang tid at blive en god sygeplejerske.”

☉ Hvad er det mest tilfredsstillende ved dit job?

”Den ene ting er at se patienterne blive hjulpet og få det bedre, når de har været igennem et patientforløb hos os. Den anden ting er, at jeg er blevet valgt til tilidsrepræsentant, og det er meget tilfredsstillende at kunne være med til at påvirke arbejdsmiljøet positivt for mine kolleger.”

☉ Hvad er det mest udfordrende ved dit job?

”Helt klart, at vi ikke har ressourcer nok. Vi er skåret helt ind til benet, og man er nødt til at være ekstra kreativ hver dag og være rigtig god til at prioritere sin dag, for ellers når man simpelthen ikke det, man skal.”

☉ Hvad kan holde dig vågen om natten?

”Jeg har en dreng på fem år, som holder mig vågen om dagen, så jeg sover fint om natten.”

☉ Hvad er du mest stolt af i din karriere?

”Jeg har været sygeplejerske i 22 år, men jeg har også lavet andre ting, bl.a.

undervist i billedkunst på en folkeskole, fordi jeg har været skeptisk ved at arbejde under de vilkår, der er i sundhedsvæsenet. Men jeg er rigtig stolt af, at jeg nu har fundet troen på, at jeg kan være en del af den butik og fremadrettet prøve at skabe gode rammer for mig selv og mine kolleger.”

☉ Hvis du kunne ændre en ting i sundhedsvæsenet, hvad skulle det så være?

”Jeg ville fjerne det faglige hierarki. Det er ikke så udtalt på min afdeling, men det er et stort problem, at faggrupper ikke opfatter hinanden som ligeværdige. Det med, at en læge kan synes, han er vigtigere end alle andre, der ikke har en lige så lang uddannelse som ham, og han bare betragter sygeplejersker som små serviceorganer for ham. Vi ville komme længere, hvis vi så hinanden som ligeværdige kolleger, der har en opgave, der skal løses.”

☉ Hvor ser du dig selv om fem år?

”På min nuværende afdeling.”

☉ Hvordan tror du, at sygeplejen vil udvikle sig de næste 10 år?

”Der vil blive stillet større krav til, at den enkelte patient selv tager mere ansvar for sin egen situation og sit eget helbred. Der vil også blive forventet mere og mere af hjemmesygeplejen, fordi patienternes indlæggelsesforløb hele tiden bliver kortere.” ☉

Ny sundhedsplan er "mission impossible"

Regeringens idé om en stor plan for det nære og sammenhængende sundhedsvæsen har udviklet sig til en umulig opgave. Nu er den kommet med en ny plan for planen, som Dansk Sygeplejeråd mener, er uambitiøs.

Tekst **SUSANNE BLOCH KJELDSEN**

Dommen fra Dansk Sygeplejeråds formand, Grete Christensen, er hård. "Planen er ikke ambitiøs nok," mener formanden om regeringens nye plan "Sundhed hvor du er", som blev lanceret den 31. december. Sundhedsplanen afsætter penge til lægehuse, og den præciserer, at regionen fremover har ansvaret for borgere med misbrug. Den skal også sikre en bedre overgang fra børne- og ungepsykiatri til voksenpsykiatri. I alt er der otte nye initiativer og 20 anbefalinger.

"Sundhed hvor du er" er en opfølgning på den plan for det nære og sammenhængende sundhedsvæsen, som kom i sommer. Også den plan blev kritiseret – ikke mindst af sundhedsministeren selv, som derfor besluttede, at den skulle følges op af en ny plan.

Men Grete Christensen er ikke imponeret:

"Jeg synes, det er tankevækkende, at medarbejderne i sundhedsvæsenet forventes at finde nye løsninger på problemer hver dag, mens der ikke er meget

nyt at hente her. Jeg havde håbet på at få en sen julegave med konkrete initiativer, der kunne løfte det nære sundhedsvæsen. Men da indpakningen var fjernet, var der ikke mange initiativer i pakken."

Grete Christensen efterlyser bl.a. initiativer som udvidet ret til, at sygeplejersker kan behandle og ordinere medicin, samt en beslutning om APN-uddannelse for sygeplejersker.

Mission impossible

Professor i sundhedsøkonomi ved Det Nationale Forsknings- og analysecenter for Velfærd, VIVE, Jakob Kjellberg, anfører, at grundproblemet for regeringen er, at man ikke kan lave en ambitiøs plan på et område, som er reguleret af overenskomster.

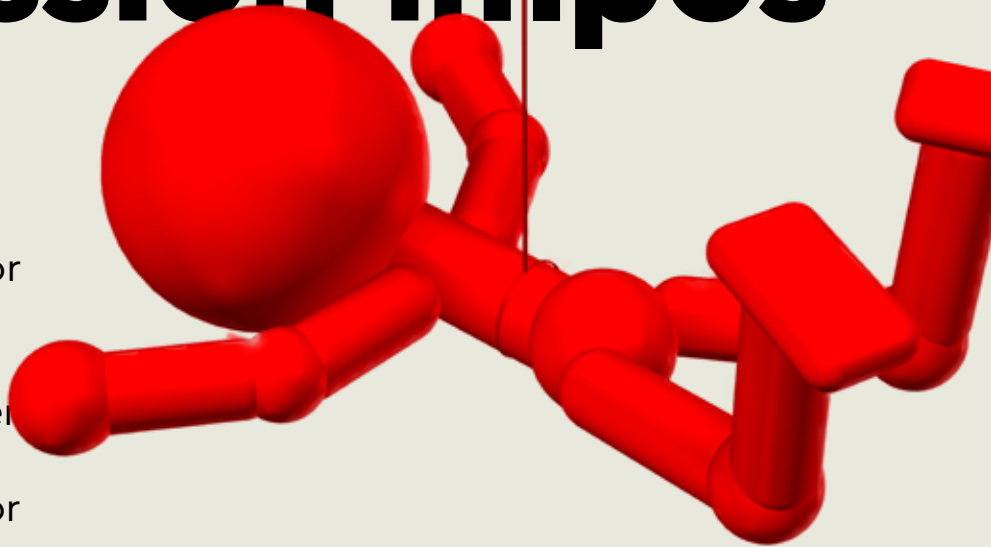
"I det nære sundhedsvæsen kan man ikke komme udenom at tale om almen praksis' rolle, og den rolle er aftalebaseret. Så man kan ikke regulere det nære og sammenhængende sundhedsvæsen på

samme måde, som man f.eks. har gjort med specialeplanen på sygehusområdet. Regeringen er kommet til at love for meget og har fået rodet sig ud i en "mission impossible", siger han.

Både Grete Christensen og Jakob Kjellberg roser dog også elementer i planen. Grete Christensen hæfter sig ved indsatsen for sårbare børn og unge og anbefalingen af flere specialistuddannelser til sygeplejersker. Jakob Kjellberg fremhæver, at regionerne får ansvaret for borgere med dobbeltdiagnoser.

"Måske skal man bare indstille sig på, at der ikke kommer nogen stor forkromet plan for det nære og sammenhængende sundhedsvæsen, men derimod nogle hjørner, som man kan håndtere," siger han.

I foråret 2018 kommer regeringen med endnu en plan for organisering og styring af det nære sundhedsvæsen, bl.a. hvordan de nye læge- og sundhedshuse skal etableres og moderniseres.

Grundproblemet for regeringen er, at man ikke kan lave en ambitiøs plan på et område, som er reguleret af overenskomster, siger professor i sundhedsøkonomi Jakob Kjellberg.

NY SYGEPLEJERSKEUDDANNELSE:

Studerende skal følge patienten fra sygehus til kommune

Om et halvt år bliver det første hold studerende budt velkommen på Professionshøjskolen Absalon i Holbæk. De starter på en uddannelse med fokus på at følge patienten både på sygehuset og i kommunen.

Tekst **DIANA MAMMEN**

Praktikforløbet for sygeplejestuderende foregår traditionelt på et sygehus.

Men i december måned sidste år blev uddannelsen PB i Sygepleje godkendt af Uddannelses- og Forskningsministeriet. Det er en almindelig professionsbachelor i sygepleje, men uddannelsen vil satse på en lidt anderledes profil.

Den nye sygeplejerskeuddannelse er nemlig udviklet i samarbejde med regionen og de nordvestsjællandske kommuner, hvor de studerende i løbet af deres praktikforløb kan følge den samme patient i både sygehusvæsenet og det kommunale regi. Det fortæller Daniel Schwartz Bojsen, direktør på Professionshøjskolen Absalon.

”Sygeplejerskeuddannelsen i Holbæk er et godt eksempel på, hvordan vi både kan

udvikle uddannelse indenfor rammerne – og samtidig tænke nyt. Holbækmodellen kan være med til at pege på, hvordan fremtidens sygeplejerskeuddannelse skal se ud, hvor patienten er i centrum, og der i højere grad skal tilrettelægges individuelt tilpassede plejeforløb,” siger han.

Den 1. september i år starter det første hold sygeplejestuderende på uddannelsen, og de skal undervises på Holbæk Uddannelses- og Studieceter (HUSC). Når de modtager Dansk Sygeplejeråds emblemet ved uddannelsens afslutning, vil de have et indgående kendskab til borgernes samlede behandlingsforløb både på sygehuset og i kommunen, og det er ifølge Daniel Schwartz Bojsen især det, der gør, at den nye uddannelse adskiller sig fra de eksisterende.

Droner leverer blod

I Rwanda er vejnettet dårligt, og det kan tage flere timer at få blod leveret til landsbyhospitalet. Men et nyt projekt har ændret dette: Sundhedspersonale kan via nettet, sms eller et telefonopkald bestille blod, og efter 10-15 minutter flyver en drone forbi og afleverer blodet ved hjælp af en lille faldskærm. Ifølge det lokale sundhedspersonale på de 12 hospitaler, hvor dronerne flyver til, er det en stor hjælp til at redde liv. Projektet er startet af det amerikanske firma ”Zipline” og har på lidt over et år leveret over 2.600 pakker blod.

(emt)

Kilde: [facebook.com/Upworthy/videos/1095538140587692](https://www.facebook.com/Upworthy/videos/1095538140587692)

Film

Wonder

Filmen ”Wonder” følger den 10-årige Auggie Pullman, som er født med et deformt ansigt. Drengen er blevet hjemmeundervist, men skal nu begynde på den lokale privatskole i 5. klasse. Et skridt, der hverken er nemt for Auggie eller hans forældre. Når man ser så anderledes ud, er det nemlig svært at passe ind, og for Auggie bliver det en udfordring at vise den indre skønhed, der i virkeligheden tæller. Samtidig må hans mor, far og søster hver især lære at give slip på deres lille vidunder.

Filmen havde premiere den 4. januar i biografen landet over.

Dansk Selskab for Klinisk Hypnose

Diplomuddannelse i klinisk hypnose
for autoriserede sundhedsprofessionelle
(læger, sygeplejersker, psykologer o.a.)

7 moduler med start 2. marts 2018
afsluttes med eksamen 8. juni 2019

Internatkursus på hotel HUSET
Hindsgavl Allé 2, 5500 Middelfart

Pris pr. modul

Kr. 6900,- inkl. overnatning
og fuld forplejning

Se mere på

www.hypnoseselekskabet.dk

Tilmelding og spørgsmål til

Anne-Marie Harnum, 2711 6040
mail@harnum.dk

Tilmelding senest 9. februar 2018

Bliv sorg- og krise- terapeut på vores 1-årige uddannelse:

Få de nyeste sorgteorier og
effektive redskaber til arbejdet
med alle forhold omkring døden
og livskriser.

Læs mere om indholdet og om
vores gratis introaftener i
København d. 23.1., 27.2. og
22.3. på www.kriseogsorg.dk eller
www.houseofawareness.dk
Vil du vide mere om vores
planer i Jylland så ring på
26 66 62 88.

Skadesager afvises: Ingen erstatning, hvis skaden går over med tiden

Ankestyrelsen afviste 50 pct. flere arbejdsskader efter en højesteretsdom i 2013. Jurister taler om skamridning, og flere fagforbund har nu påpeget urimeligheder over for Folketingets arbejdsmarkedsordførere.

Tekst **LOTTE HAVEMANN**

Da en folkeskolelærer i 2011 bliver truet med at få et par flade af en far til en elev i klassen, får læreren anerkendt oplevelsen som en arbejdsskade og får bl.a. dækket udgifterne til psykologbehandling.

Men da en sygeplejerske ansat på et misbrugscenter i 2015 bliver truet af en bruger med, at han vil stikke hende og hendes børn ned, og at han ved, hvor hun bor, og hvor hendes børn går i skole, bliver sagen afvist. Sygeplejersken får hverken erstatning eller dækket behandlingsudgifter.

Der findes desuden eksempler på lignende forskelle i sager med fysiske skader.

Imellem de to sager er der sket noget, der forklarer forskelsbehandlingen. I 2013 afviser Højesteret nemlig en arbejdsskadesag med den begrundelse, at skaden ikke er varig, men vil gå over af sig selv. Lovgivningen har ikke ændret sig, men fortolkningen af den er fra da af anderledes.

Et bredt politisk flertal vedtog ellers i 2003 en arbejdsskadereform med det formål, at flere skulle kunne få anerkendt en arbejdsskade. Og reformen virkede efter hensigten. Fra at kun ca. halvdelen af sagerne blev anerkendt, steg omfanget af anerkendte sager til omkring 80 pct.

Men højesteretsdommen i 2013 fik Ankestyrelsen til at ændre praksis, så antallet af anerkendte arbejdsulykkesager faldt til ca. 50 pct. igen. Mere end 25.000 danskere har fra 2014-2016 fået afvist anerkendelse af en arbejdsskade.

”Hver gang en bestemmelse kan forstås på to måder, vælger Ankestyrelsen

den måde, der er dårligst for borgerne,” sagde advokat med speciale i arbejdsulykker, Mads Pramming, til Fagbladet 3F den 5. december.

Den nye praksis har mødt kritik og bekymring fra både skadelidte, jurister og fagforeninger, herunder Dansk Sygeplejeråd.

I midten af december sendte Dansk Sygeplejeråd sammen med BUPL, Dansk Socialrådgiverforening, Danmarks Lærereforening, FTF og Socialpædagogerne en henvendelse til partiernes arbejdsmarkedspolitiske ordførere på Christiansborg.

”Vi er bekymrede over udviklingen i anerkendelse af arbejdsskader, idet vi blandt vores medlemmer har en række eksempler på alvorlige arbejdsskader, som er blevet afvist primært med den begrundelse, at smerterne eller generne vil gå over af sig selv. Der er tale om arbejdsskader, som utvivlsomt blev anerkendt før praksisændringen i 2013,” skriver de bl.a.

De seks medunderskrivere anfører også, at udover spørgsmålet om erstatning og dækning af behandlingsudgifter så spiller anerkendelse af arbejdsulykker også en vigtig rolle i forebyggelsesarbejdet for at sikre et sundt og forsvarligt arbejdsmiljø.

Henvendelsen til de arbejdsmarkedspolitiske ordførere slutter af med en kraftig opfordring til at forholde sig til ”den meget uheldige udvikling på arbejdsskadeområdet”.

Der er ikke fastsat en dato for et eventuelt samråd.

Ret og pligt ved tvang mod inhabile

Hvis du er i tvivl om, hvordan du skal forholde dig efter indførelsen af lov om tvang ved somatisk behandling af varigt inhabile, kan du nu finde information på Styrelsen for Patientsikkerheds hjemmeside.

Ifølge den nye lov kan læger og tandlæger pr. 1. januar – som sidste udvej – anvende tvang, hvis inhabile personer over 15 år modsætter sig somatisk behandling, og hvor manglende behandling vil medføre et væsentligt forringet helbred. Lægerne kan uddelegere opgaven til f.eks. sygeplejersker.

Det kan f.eks. dreje sig om øjendrypning, behandling af fodsår hos diabetikere, anlæggelse af urinkateter, undersøgelse for alvorlig sygdom, f.eks. kræft, eller bedøvelse og kirurgiske indgreb, f.eks. amputation ved koldbrand.

Find yderligere information – herunder en pjece til sundhedspersonale på stps.dk -> Sundhedsprofessionelle og myndigheder -> Rettigheder og pligter -> Tvang

Læs også tema om den nye lov om tvang i *Sygeplejersken* nr. 14/2017

(lha)

63

SÅ MANGE KOMMUNER har et år efter, at den nationale demenshandleplan blev vedtaget, opfyldt kravet om at lave en lokal handleplan. Det betyder omvendt, at omkring en tredjedel af landets 98 kommuner stadig mangler konkrete planer på demensområdet.

(emt)

Kilde: DR TV Avisen
27. december 2017.

Film

Hospitalet

På "Hospitalet" er alt ved at bukke under. Bristepunktet er nået pga. politiske krav om effektivisering, dokumentation og optimering. Pressede situationer får hospitalets personale til at opføre sig absurd: Læger serverer dødsbeskeder, som talte de om aftensmaden, sygeplejersker giver patienterne Stesolid for at kunne nå deres arbejde. Og nu annonceres der fra ledelsens side et nyt tiltag om chipinstallering i sygeplejeuniformen, ligesom til maratonløb. Midt i det hele står Una – en sygeplejerske, der er splittet mellem sit eget sygeplejeløfte, hospitalets effektiviseringsplaner og de patienter, hun ikke kan svigte. Men hun ved, at det vil ske en dag, for grænsen er for længst nået. Spørgsmålet er, hvor drastiske midler der skal tages i brug for at blive hørt. Er strejke svaret? Selvtægt? Revolution?

"Hospitalet" spiller på Aarhus Teater 2. februar – 10. marts. Herefter spiller den på Sort/Hvid i København 16. marts – 14. april 2018.

LØN OG LIGELØN ØVERST PÅ KRAVLISTEN

Senere på måneden går overenskomstforhandlingerne formentlig i gang, og kravene mellem parterne er allerede blevet udvekslet. Løn og ligeløn topper prioriteringslisten for sygeplejerskernes forhandlere, som også har sendt en appel til Christiansborg.

Tekst **DIANA MAMMEN** og **MICHAEL BECH**

Kvindes lønefterslæb skyldes et system fra 1970'erne, hvor manden typisk var hovedforsørger. I 1969 vedtog man nemlig tjenestemandereformen fra politisk hold.

”Dengang blev de enkelte faggrupper sat i rangorden i forhold til, hvilken værdi de havde i samfundet. Og den medfølgende lønforskel mellem mænd og kvinder er intakt i dag,” sagde formand for Dansk Sygeplejeråd og for Sundhedskartellet, Grete Christensen, i en debat om ligeløn i Danmarks radio P1 den 4. januar.

Ligeløn står da også – sammen med løn – højest på Sundhedskartellet og Forhandlingsfællesskabets prioriteringsliste over krav forud for OK18-forhandlingerne. De ønsker en forbedring af reallønnen for alle deres medlemmer. Det skal sikre, at lønnen i den offentlige sektor ikke sækker bagud i forhold til lønnen på det private arbejdsmarked.

Men kravet om ligeløn mellem kvinde- og mandsdominerede fag med samme uddannelsesniveau er ikke kun formulert overfor Danske Regioner og KL. Arbejdstagersiden mener nemlig, at ligeløn kun kan opnås, hvis Folketinget lægger ekstra penge til at løfte kvindegrupperne.

Historisk betinget uligeløn

Derfor har de 51 faglige organisationer i Forhandlingsfællesskabet sendt en utraditionel appel til Christiansborg-politikerne om at gribe ind med særlige puljer til at opnå ligeløn.

”Vi må konstatere, at offentlige lønforhandlinger i forvejen er politisk styret. Vi kan ikke selv løse de uligheder, som opstod, da man i 1969 fra politisk side vedtog tjenestemandereformen,” sagde Grete Christensen i P1-debatten, hvor Mads Fuglede, ligestillingsordfører for Venstre, også deltog.

Han har dog ikke tænkt sig at sætte penge til side for at fjerne noget af det historiske løngab mellem kvinder og mænd.

”Vi har en god, lang tradition i Danmark for ikke at blande os i løndannelsen. Det lader vi arbejdsmarkedets parter om. Vi har jo ikke planøkonomi i Danmark. Mit ansvar er ligeløn for lige arbejde,” sagde han til P1.

På den anden side af forhandlingsbordet sidder Danske Regioner og KL, og de vurderer, at der kun er plads til meget beskedne lønstigninger. Aftalerne skal fornys på et samfundsøkonomisk forsvarligt niveau, lyder deres krav. Dog vil de lukke det løngab, som de mener, der er mellem den offentlige og den private lønudvikling.

Først når forhandlingerne går endeligt i gang mellem parterne, falder der dom over løn og ligeløn, men også over kravene om bl.a. arbejdstid og arbejdsmiljø, seniorpolitik og TR og MED-systemet.

Følg med i OK18-forhandlingerne på www.dsr.dk/OK18

Supersygehuse forsinket flere år

De har været undervejs længe, og nu er det kommet frem, at byggerierne af de nye supersygehuse er op til tre år forsinkede. Det står i en statusrapport, som Sundheds- og Ældreministeriet før nytår afleverede til Folketinget. Det er Jyllands-Posten, som kan berette, at 11 ud af 16 byggerier er forsinkede i op mod tre år.

Ifølge rapporten er seks sygehuse forsinkede med et år, fire sygehuse bliver først taget i brug to år senere end planlagt, og et byggeri er udskudt med tre år.

Forsinket to år er Nyt Odense Universitetshospital, Nyt Hospital Nordsjælland, Regionshospitalet Viborg og Køge Sygehus, mens Ny Retspsykiatri Sct. Hans i Roskilde bliver tre år forsinket.

Læs hele rapporten på www.ft.dk -> Dokumenter -> Søg (i hele dokumentteksten) på "Statusrapport sygehusbyggeri"

(dma)

Historisk korte ventetider i psykiatrien

Der er godt nyt for både voksne og børn og unge med alvorlig psykisk sygdom. Ventetiderne på første udredningssamtale i psykiatrien er nemlig faldet markant de seneste 10 år. Det skriver Politiken.

Mens børn og unge i september 2008 ventede 80 dage på første kontakt i psykiatrien, gik der i september i år 21 dage.

Voksne havde i september 2008 34 dages ventetid mod 18 dage i år.

Det viser de seneste tal fra Landspatientregisteret, skriver avisen.

Siden 1. september 2015 har tidsfristen for at blive udredt været 30 dage.

Omkring ni ud af 10, både børn og voksne, bliver i dag udredt inden for tidsfristen. Undtagen i hovedstaden, hvor børne- og ungespsykiatrien er presset.

(awi)

Lur på nattevagten gavner vægten

Det er gavnligt for den slanke linje, hvis man har mulighed for at tage sig en lur under en nattevagt. Det viser en undersøgelse blandt brasilianske sygeplejersker omtalt i Magasinet Arbejds miljø.

Tre forskere fra universitetet i Rio de Janeiro undersøgte 409 sygeplejersker og andet plejepersonale, der i gennemsnit havde fire nattevagter i løbet af 14 dage. 193 af dem havde mulighed for at tage en lur under vagten på mellem 120 og 180 minutter. Personalet arbejdede i 12-timers vagter og havde derefter 36-60 timer fri.

Forskernes statistiske beregninger på de to gruppers BMI – sammenholdt med hvor mange år de havde arbejdet i nattevagt, antallet af arbejdsnætter og muligheden for at tage en lur – viste en statistisk signifikant forhøjet BMI hos gruppen, der ikke havde mulighed for at sove. BMI hos gruppen med mulighed for søvn var også forhøjet, men ikke statistisk signifikant.

Resultaterne peger dermed på helbredsfordelene ved at lade sundhedspersonale få en lur under nattevagter og bestyrker tidligere lignende undersøgelser.

(lha)

Kilde: „Night work and BMI: is it related to on-shift napping?“, Revista de Saúde Pública.

Fag & Forskning

Mere nyt fra Fag&Forskning
Du kan finde flere nyheder på dsr.dk/fagogforskning.
Tjek os løbende på mobilen, eller få en daglig nyhedsopdatering direkte i din mailboks.

Patientens mening tæller mest

Tre ud af fire rygopererede patienter svarede i en undersøgelse, at de ikke havde noget ønske om at have pårørende hos sig i opvågningsforløbet. Baggrunden for undersøgelsen var, at i nogle opvågningsafsnit er det almindeligt, at pårørende er velkomne, mens det andre steder er baseret på en sundhedsfaglig vurdering fra gang til gang. Konklusionen er, at det er vigtigt at tage udgangspunkt

i patienternes behov frem for de pårørendes, når deres tilstedeværelse skal vurderes. Perspektivet er, at den stigende bevågenhed, der har været og stadigvæk er i forhold til pårørendes rettigheder i sundhedsvæsenet, kan have skubbet den enkelte patients behov i baggrunden.

Læs artiklen ”Spørg patienten, inden pårørende inddrages”. Gå ind på www.dsr.dk og søg på titlen.

Stram finanslov til et presset sundhedsvæsen

2 mia. kr. til sundhedsområdet og 2,7 mia. til ældreplejen. Så meget blev der afsat på finansloven for 2018-21. Det er en meget stram økonomi for sundhedsvæsenet, som ikke står mål med presset herpå, mener Dansk Sygeplejeråd.

Tekst **DIANA MAMMEN**

Efter en del virak blev regeringen og Dansk Folkeparti enige om en finanslovsaftale i december måned.

To af hovedpunkterne i aftalen er "et markant løft af danskernes velfærd" og "en værdig ældrepleje". Der er afsat 2 mia. kr. til sundhedsområdet, der bl.a. indebærer frit valg for genoptræning og fra 2019 en ekstra akutlægehelikopter. Til ældreplejen er der afsat 2,7 mia. kr. Her er pengene bl.a. rettet mod en bedre bemanning på plejehjem. Det ser formanden for Dansk Sygeplejeråd positivt på, men hun mener, at aftalen giver en utilstrækkelig økonomisk ramme til sundhedsområdet. Senere på året skal parterne forhandle aftaler på plads om skat og udlændingeområdet.

"Det er rigtig ærgerligt, at regeringen og Dansk Folkeparti på den måde vælger at nedtone den danske velfærd. Og med finanslovens beskedne vækst i det offentlige forbrug på sundhedsområdet vil udfordringerne i sundhedsvæsenet kun vokse de kommende år," siger Grete Christensen. Hun nævner også, at selvom det er en god ting, at produktivitetskravet endelig er blevet fjernet, så er det utilstrækkeligt, hvis man ikke samtidig adresserer det stadigt voksende pres på hospitalerne.

Finansloven indeholder for 4,7 mia. kr. initiativer på sundheds- og ældreområdet:

BEDRE SUNDHED

Det nære og sammenhængende sundhedsvæsen (845 mio. kr.)
Sundhedspulje (400 mio. kr.)
Frit valg for genoptræning (211 mio. kr.)
Data og digitalisering (136 mio. kr.)
Akutlægehelikopter (135 mio. kr.)
Forskning i immunterapi (92,6 mio. kr.)
Trygge rammer for børn med livstruende sygdom (76 mio. kr.)
Styrket indsats mod antibiotikaresistens (48 mio. kr.)
Fællesregionalt center for akut videotolkning (40 mio. kr.)
Ni-valent HPV-vaccine i børnevaccinationsprogrammet (32 mio. kr.)
Etablering af Nationalt Videnscenter for Hovedpine (9 mio. kr.)
Styrket forskning i alternativ behandling (5 mio. kr.)
Mental sundhed på arbejdspladsen (4 mio. kr.)
Strammere krav til fremmedsprogstolkning
Bedre muligheder for at opkræve betaling fra tredjelandsborgere

STYRKET ÆLDREPLEJE

Bedre vilkår for ældre (2 mia. kr.)
Aflastning af pårørende (240 mio. kr.)
En værdig død (240 mio. kr.)
Forsøgsordning på ældreområdet (100 mio. kr.)
Bedre indsats mod sygefravær (70 mio. kr.)
Fokus på kvalitet og resultater i ældreplejen

Kilde: Finansministeriet: www.fm.dk

Fag & Forskning

Mere nyt fra Fag&Forskning
Du kan finde flere nyheder på dsr.dk/fagogforskning.
Tjek os løbende på mobilen, eller få en daglig nyhedsopdatering direkte i din mailboks.

Individuel samtale afløst af gruppeundervisning

Tidligere blev patienterne til ablationsbehandling (varmebehandling af hjerteflimmer) på Afdelingen for Hjertesygdomme på Aarhus Universitetshospital indkaldt til tre dages indlæggelse. Her blev der foretaget individuel vejledning, taget blodprøver og skannet, når der var tid blandt hjerteafdelingens øvrige gøremål.

Men sygeplejerskerne ønskede at forbedre kvaliteten og involvere patienter og pårørende i større om-

fang og igangsatte et pilotprojekt for at effektivisere forløbet. Det er nu ændret til at være mere ambulant og tværfagligt og med øget involvering af patienter og pårørende. Patienterne inviteres nu til en formiddag med gruppeundervisning, individuelle samtaler med læge, sygeplejerske og anæstesi-læge, skanning og blodprøver.

Læs artiklen "Gruppeundervisning afløser individuelle samtaler" på www.dsr.dk Søg på titlen.

Vindere af Jul på kryds og tværs 2017, "Stil din faglige lækkersult"

Tak for 176 løsninger pr. mail og 22 pr. post. Løsningen på årets julekryds var ikke helt ligetil. Den lyder: "Find og fordøj faglig inspiration i Fag & Forskning - en del af Sygeplejersken".

Fordøj er dog blevet til både forhøj og fornøj, og det er sikkert velment, men ikke sandt.

Den rigtige løsning er fundet af tre super-gættede:

Birgit Jensen, Vejle
Kirsten Zederkof, Odense NV
Maren Monsrud, Højbjerg

Der er en bog og et gavekort på vej til vinderne.

Godt nytår.

(jb)

EFTERÅRSQUIZ

Kend dine fagblade

Fag & Forskning

VINDER AF EFTERÅRSQUIZ

Vinder af quizen "Kend dine fagblade" blev Joan Åberg fra Lundby. Hun havde fundet frem til de fem rigtige svar om Fag&Forskning:

Hvornår udkom det første nummer af Fag&Forskning?: **2016**

Hvor mange gange om året udkommer bladet?: **Fire gange om året**

Er der en artikeltype i bladet, som hedder Dialog?: **Ja**

Er der en artikeltype i bladet, som hedder Trialog?: **Nej**

På sidste side i Fag&Forskning findes en faglig klumme. Hvad er navnet på den?: **På spidsen.**

Tak til de 18, som gættede med. Der er en bog og et gavekort på vej til Lundby.

(jb)

HØRT! JEG BLEV RAMT AF SOPHIE LØHDES ORD

Det provokerede sygeplejerske **Rikke Bæk Cramer**, da innovationsminister Sophie Løhde (V) såede tvivl om offentligt ansattes løn. Derfor valgte hun at lægge sin lønseddel op på Facebook – uden at vide, hvad det ville føre med sig.

Tekst **ANNE WITTHØFFT**
Foto **SOFUS COMER**

Da Rikke Bæk Cramer gik i seng i sit parcelhus i Skive, havde hun ikke forestillet sig al den virak, det ville skabe, at hun få timer forinden den 17. december 2017 havde offentliggjort sin lønseddel og delt den i Facebook-gruppen "Jeg er sygeplejerske" under hashtagget #sophieslønfest.

Allerede morgenen efter blev hun ringet op af DR P4 Midt og Vest og senere på dagen af TV 2 News, så om aftenen var hun direkte igennem til hele Danmark kl. 23. I dagene, der fulgte, var der ikke den tv- eller radiokanal eller avis, der ikke gerne ville have hende i tale.

"Jeg havde regnet med, at det var noget, der ville køre på Facebook. Alt det med medierne og at blive ringet op kl. 6.30 om morgenen tog mig med bukserne nede," fortæller Rikke Bæk Cramer om Facebook-opslaget, der var en reaktion på en udmelding fra innovationsminister Sophie Løhde om, at at offentligt ansattes løn var steget uforholdsmæssigt meget i forhold til de privatansattes. Det blev i andre medier hurtigt til, at Sophie Løhde havde sagt, at der skulle sættes en stopper for offentligt ansattes lønfest.

"Jeg blev ramt – om hun så havde sagt lønfest eller ej – af de her udtalelser om, at vi vist fik rigeligt i løn. Og sagt forud for overenskomstforhandlingerne," siger Rikke Bæk Cramer.

Og hun var ikke den eneste. Flere sygeplejersker og andre offentligt ansatte valgte at følge hendes eksempel og offentliggøre deres lønsedler på Facebook.

"Sygeplejersker føler sig ramt på mange måder af krav om besparelser og effektiviseringer, samtidig med at vi knokler røven ud af bukserne. Jeg føler virkelig, at vi tjener vores penge," siger Rikke Bæk Cramer, der godt kan forstå, hvis en butiksansat tænker, at hun ikke har noget at brokke sig over.

Det er fedt, at så mange andre hoppede med på vognen og delte deres lønsedler.

"Jeg synes også, at jeg tjener en fin løn. Men jeg står også med et andet ansvar. På den her måde kan man se, hvad vi reelt tjener."

"Jeg har fået rigtig mange positive tilkendegivelser, men der har også været enkelte negative, som jeg følte, jeg skulle stå på mål over for. Én skrev, at jeg da ikke havde noget at klage over, når de så mit hjem på tv, og en anden, at han håbede, jeg ville blive sablet i nyhederne. Det synes jeg egentlig var ret upassende. Mit opslag var ikke ment som brok, men som oplysning," siger Rikke Bæk Cramer, som også syntes, at det var lidt vildt at lægge sig offentligt ud med en minister.

"Men det er fedt, at så mange sygeplejersker og også andre faggrupper bakkede op og hoppede med på vognen og delte deres lønsedler," siger hun.

"Og jeg synes, det er superfedt, at det har skabt fokus på vores løn. Det var det, der var meningen. Og så må folk selv danne sig et billede af, om jeg får for høj løn eller lige tilpas eller for lidt." ●

Der var tidspunkter, hvor medievirakken blev for meget for højgravide Rikke Bæk Cramer. "Jeg kunne hverken spise, sove eller drikke. Min krop kunne ikke klare alt det pres," siger hun. På trods af de få negative kommentarer og at det var "lidt grænseoverskridende" at dele sin lønseddel med hele Danmark, så synes hun, det har været det værd.

Hvor fit er din karriere?

Læs en forskningsbaseret efteruddannelse ved Syddansk Universitet

Er du klar til at omstille dig, når arbejdsmarkedet konstant udvikler sig?

En efteruddannelse fra SDU bygger på den nyeste forskning og tilbyder kompetencer, så du er opdateret på dit fagområde. I undervisningen møder du anerkendte forskere og en række eksterne erhvervsfolk eller sundhedsprofessionelle, der er med til at omsætte teorierne til praksis. SDU udbyder bl.a. kandidat- og masteruddannelser indenfor sundhed, sygepleje, rehabilitering, offentlig ledelse og projektledelse. Mulighed for hele forløb eller enkeltfag.

Kom til Åbent Hus i Odense den 7. februar og hør oplæg, besøg vores stande og få en snak om de mange muligheder – f.eks.

- Sundhedsfaglig kandidatuddannelse
- Kandidat i klinisk sygepleje
- Fleksibel master i offentlig ledelse
- Master i offentlig kvalitet og ledelse
- Master i rehabilitering
- Korte kurser inden for f.eks. persondataret eller projektledelse

Tilliden må genvindes

Tekst **SISSEL GROTH**, sygeplejerske, stud.cur., og **METTE I. VINCENTZ SØGAARD**, sygeplejerske, stud.cur.

I efteråret 2017 blev det vedtaget, at produktivitetskravet på 2 pct. afskaffes i år 2018.

Det har givet fornyet håb om en bedre fremtid blandt landets sundhedsprofessionelle, men alligevel spores der skepsis.

Formand for Dansk Sygeplejeråd, Grete Christensen, hilser afskaffelsen af produktivitetskravet velkommen. Hun gør samtidig opmærksom på, at kampen for bedre forhold i sundhedsvæsenet langt fra er slut.

Flere sundhedsprofessionelle, heriblandt sygeplejersker, har indtil nu taget

kampen op ved at fortælle om et sygt sundhedsvæsen. Virkelighedens negative skildring har været en nødvendighed og har haft en effekt på den politiske beslutning. Vi må derfor fortsætte kampen, men samtidig være opmærksomme på, at de negative skildringer risikerer at øge og fastholde befolkningens mistillid til sundhedsvæsenet.

En undersøgelse (foretaget af Trygfonden og Mandag Morgen) viser, at blot 42 pct. af befolkningen har tiltro til, at de vil få den rette behandling ved indlæggelse.

Derfor er det vigtigt, at vi tager ansvar for at ændre diskursen i sundhedsdebatten. Vi skal i højere grad argumentere for sygeplejens nødvendighed og italesætte "de gode historier", så befolkningen igen ser styrken og de bærende elementer i sundhedsvæsenet.

Den nye diskurs, med fagligheden i centrum, skal også være med til at påvirke udviklingen af den nye styringsmodel. Så vi får et sundhedsvæsen, hvor vi sygeplejersker får lov til at udføre et meningsfuldt arbejde, vi kan være stolte af.

Hvor er den kvantitative tilgangs plads i sygeplejen?

Tekst **LAURA LINDDAHL CHRISTENSEN**, sygeplejerske, stud.cur., og **RIKKE VENG**, sygeplejerske, stud.cur.

Sygeplejersker mangler erfaring med statistik og tal.

Vores hverdag som sygeplejersker er i høj grad præget af medicinske teknologier og naturvidenskabelige tal, som uundgåeligt også vil fylde meget i fremtidig sygepleje i takt med den teknologiske udvikling. Dermed mener vi, at der er behov for, at vores færdigheder er tilsvarende udviklingen, hvilket vi mener kan opnås gennem uddannelse. Vi har selv som nyuddannede stået i situationer, hvor vores kendskab til f.eks. blodprøver og medicinregning var utilstrækkeligt, og vi forestiller os, at andre sygeplejersker har haft lignende oplevelser.

Indenfor forskning er vi efterhånden gode til at undersøge sygeplejersker og patienters oplevelser med en kvalitativ tilgang, og det skal vi blive ved med at være. I klinisk praksis er der dog også brug for sygeplejersker, som kan forstå og anskue kvantitative problemstillinger, da det kan understøtte vores daglige arbejde samt forbedre kvaliteten af patientforløb. Spørgeskemaer anvendes ofte af sygeplejersker og er et eksempel på, at det også er nødvendigt med kvantitative færdigheder. Derudover bliver

der også skrevet mange kvantitative artikler, hvor der netop er brug for sygeplejersker, som kan forholde sig kritisk til de statistiske metoder for at kunne vurdere, om resultaterne kan implementeres i klinisk praksis. Derfor bør vi nu kæmpe for sygeplejens plads inden for kvantitativ forskning.

Vi vil appellere til, at vi som sygeplejersker også skal have mulighed for at udvikle vores kvantitative kompetencer bl.a. under sygeplejerskeuddannelsen, Kandidat i Sygepleje samt i klinisk praksis.

STOP MED AT LOKKE OS TIL NORGE!

Hvorfor lokke danske sygeplejersker til Norge, når der er brug for dem i Danmark? Sådan spørger en læser med henvisning til annoncerne på bagsiden af *Sygeplejersken*.

Af **LAURA OSTERSEN**, sygeplejerske og stud.cur. ved Aarhus Universitet

Når sidste side af *Sygeplejersken* vendes, ser læseren en person, som skuer ud over naturskønne bjerglandskaber. Billedet ledsages af en tekst med løfter om fantastiske oplevelser i Norges natur samt "... stor frihed, gratis bolig og god lønn". Annoncerne får læseren til at drømme om selv at stå på en smuk bjergtop og kigge ud. Hver eneste bagside af *Sygeplejersken* har været solgt til vikarbureauet Dedicare siden 2012. Det drejer sig om ca. 80 sider.

Jeg undrer mig over, at fagbladet, som udgives af Dansk Sygeplejeråd (DSR) bringer annoncer med opfordringer til danske sygeplejersker om at tage til Norge og arbejde.

For det første vil Danmark opleve mangel på sygeplejersker frem mod år 2025 ifølge opgørelser fra Finansministeriet. Desuden viser tal fra Sundheds- og Ældreministeriet, at rekruttering af arbejdskraft i sundhedssektoren allerede har vist sig at være vanskelig. Derfor virker det ufornuftigt, at fagforeningen bringer annoncerne. Hvorfor lokke danske sygeplejersker til Norge, når der er brug for dem i Danmark?

For det andet ser jeg, at annoncerne i løbet af foråret særligt retter fokus mod, at sygeplejersker kan opnå en ekstra indbringende sommer. F.eks. hedder det i *Sygeplejersken* 2017;(6) "Vil du tjene ekstra gode penge bør du vurdere en jobb-ferie (...) Husk at også du, som er i en fast stilling, kan ha anledning til å supplere med et vikariat". Sygeplejersker i faste stillinger opfordres her til at bruge deres ferie på at arbejde i Norge. Da DSR har bidraget i forhandlinger om sygeplejerskers ret til ferie, virker annoncerne utroværdige.

Jeg mener ikke, det kan være DSR's opgave at plante tanken om at arbejde i Norge. DSR burde derimod støtte op om sygeplejerskers afholdelse af ferie. Mit ønske er, at læseren, når sidste side af fagbladet vendes, sidder tilbage med en oplevelse af sammenhæng mellem de annoncer, der bringes, og varetagelsen af vores interesser.

SVAR

Kære Laura Ostensen

Tak for dit indlæg. Vi bringer de omtalte annoncer fordi de holder sig inden for det sæt af etiske og juridiske retningslinjer, der er gældende for annoncer i *Sygeplejersken*. Angående den konkrete annonce, så er det et krav fra redaktionens side, at der til hver annonce tilføjes en passus med en opfordring til at søge yderligere oplysninger på dsr.dk/jobudlandet.

Med venlig hilsen, Redaktionen

OLYMPUS

Your Vision, Our Future

Medical Expert Training

Forårets Olympus MET kurser

Deltag i kurserne og få redskaber til at håndtere udstyr og opnå en styrkelse af dine kompetencer. Læs mere og tilmeld dig kurserne på olympus.dk/academy eller kontakt os på +45 40 70 65 62.

Kursus i udstyr til diatermi og laparoskopi Onsdag den 7. marts 2018

Arbejder du på operationsgangen eller inden for dagkirurgi, så er dette kurset for dig. Få bedre indsigt i hvad diatermi er og få kendskab til laparoskopisøjlen opbygning.

Udstyr til gastrointestinal videoendoskopi Tirsdag den 8. eller tirsdag den 15. maj 2018

Bliv klogere på udvikling, opbygning og håndtering af det fleksible endoskop og det tilhørende apparatur, endoterapitilbehør, el-kirurgi og endoskophygiejne.

Superbrugerkursus i endoskopisøjlen Tirsdag den 29. maj 2018

Bliv superbruger på din afdeling og vær den der kan yde støtte i forhold til opsætning, håndtering og fejlfinding af det relevante søjleapparatur. Kombinationen af teori og hands-on workshops giver dig en dybdegående viden om søjlen.

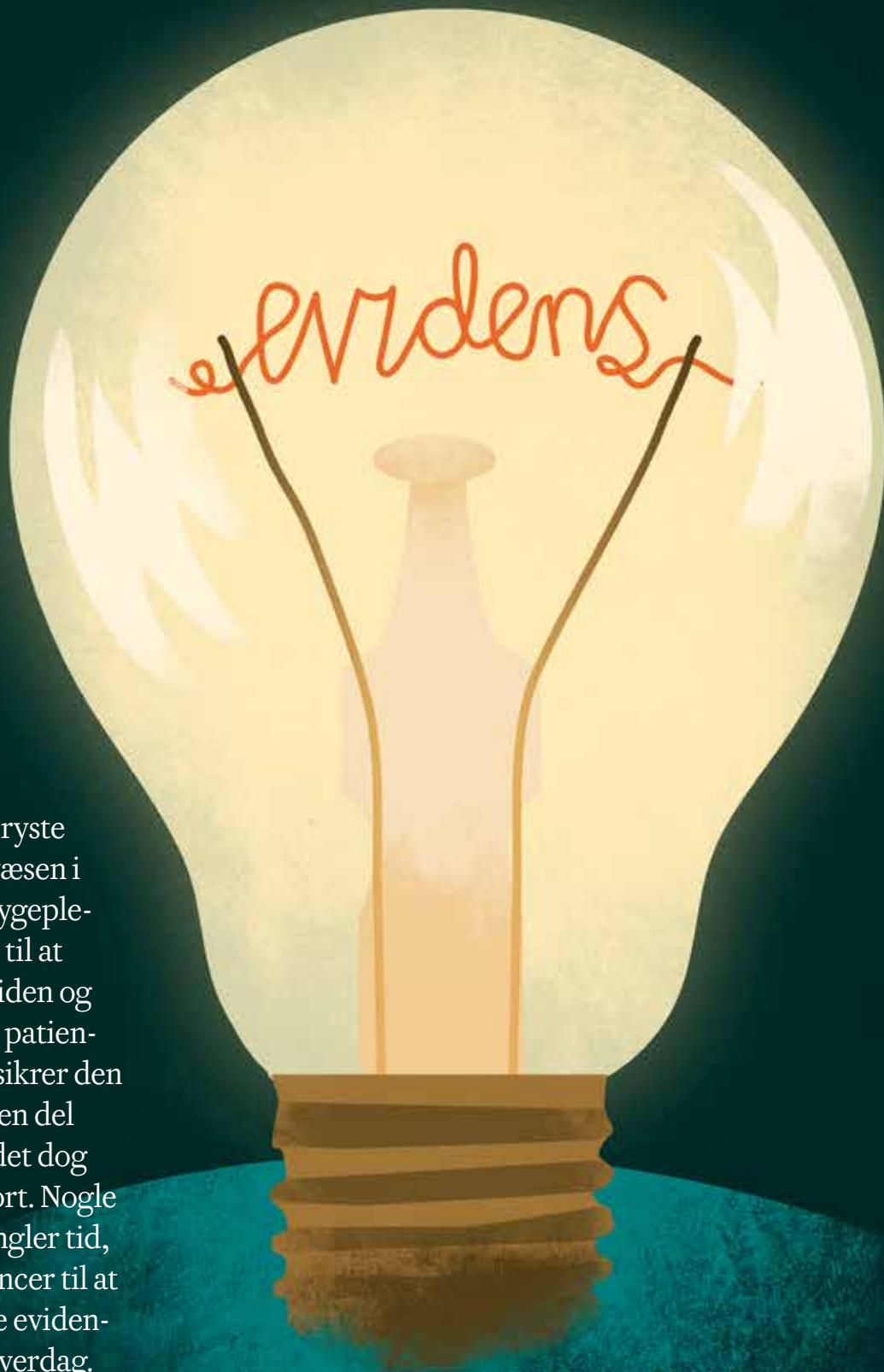
OLYMPUS DANMARK A/S

 Tempovej 48-50, 2750 Ballerup, tlf. +45 44 73 47 00, www.olympus.dk

EVIDENSENS LYS TRÆNGER IKKE IND OVERALT

Hvis Danmark vil bryste sig af et sundhedsvæsen i verdensklasse, er sygeplejersker forpligtede til at arbejde for, at ny viden og forskning kommer patienterne til gode. Det sikrer den bedste kvalitet. På en del arbejdspladser er det dog lettere sagt end gjort. Nogle sygeplejersker mangler tid, rum eller kompetencer til at oversætte og bruge evidensen i den kliniske hverdag. Det er ineffektivt og koster i værste fald liv.

Tekst **CHRISTINA SOMMER**
Illustration **MIKKEL HENSSEL**

Hvorfor gør du, som du gør? Er der evidens for den behandling, du udfører? Eller kører du lidt provokerende sagt ofte på autopilot og gør, som du plejer? Selvom forskning viser, at evidensbaseret praksis er bedst for både patienter og økonomi, kan det være kompliceret at implementere i hverdagen. Det påpeger forskere og sygeplejersker fra hospitaler og kommuner.

Kompliceret kamp mod

"PLEJER"

Tekst **CHRISTINA SOMMER** · Illustration **MIKKEL HENSSEL**

Den kliniske retningslinje er klar: Alle borgere og patienter over 18 år med egne tænder bør få udført mundhygiejne med eltandbørste frem for manuel. Sammen med fluortandpasta og klorhexidin som supplement er der evidens for, at eltandbørsten er bedst til at sikre en sund og ren mundhule.

Og en sund mund er som beskrevet i retningslinjen afgørende for patientens helbred. Dårlig mundhygiejne kan i værste fald medføre død – f.eks. viser forskning om mundhygiejne hos plejehjemsboere, at hvert 10. dødsfald pga. luftvejsinfektioner skyldes mangelfuld mundhygiejne.

Alligevel tvivler sygeplejerske, cand.scient.san. og ph.d. Bodil Bjørnshave Noe på, at retningslinjen er rutine for alle sygeplejersker, som skal udføre mundhygiejne på borgere eller patienter. Hun er tilhænger af kliniske retningslinjer og har stor respekt for det arbejde, der ligger bag. Og ikke mindst for de sygeplejersker, der skal anvende retningslinjerne i deres arbejde.

"Der er stramme kvalitetskrav til de kliniske retningslinjer. Anbefalingerne skal være evidensbaserede, der skal være et solidt belæg bag dem. Nogle gange er der kun belæg for en lidt forsigtig, måske lidt banal anbefaling som eltandbørsten. Det kan have betydning for implementeringen," siger Bodil Bjørnshave Noe og uddyber:

"Andre gange bliver anbefalingen til et "kan" i stedet for et "skal", netop fordi der ikke er belæg for mere. F.eks. at hjertepatienter "kan" gennemføre hjemmetræning. Her kan det tænkes, at klinisk

praksis ikke vil bruge tid og penge på at lave en lokal instruks på så relativt vag en anbefaling.”

Hun tilføjer, at hun udelukkende kender problemstillinger som ovenstående gennem de sygeplejersker, hun møder som underviser på bl.a. Sygeplejerskeuddannelsen i Esbjerg samt Master i Klinisk Sygepleje ved Aarhus Universitet.

Men de er gode eksempler på, hvorfor det kan være kompliceret at arbejde evidensbaseret.

”Er der evidens for noget, er det den bedste behandling. Den er bare ikke altid mulig at udføre måske pga. manglende viden, udstyr eller de fysiske rammer.”

Kritisk og reflekterende

Evidensbaseret praksis er dog ved at blive en naturlig del af hverdagen for mange sygeplejersker. På Rigshospitalet kan sygeplejefaglig direktør Helen Bernt Andersen opliste rigtig mange forsknings- og udviklingsprojekter. Og de sygeplejefaglige ledere er deres ansvar bevidst.

”Vi er f.eks. med til at udvikle systematiske reviews og kliniske retningslinjer, så vi kan være med til at skabe evidens eller afdække, hvad der henholdsvis er og ikke er evidens for at gøre,” siger hun.

Er der evidens for noget, er det den bedste behandling. Den er bare ikke altid mulig at udføre måske pga. af manglende viden, udstyr eller de fysiske rammer.

BODIL BJØRNSHAVE NOE, sygeplejerske, cand.scient.san. og ph.d., Sygeplejerskeuddannelsen i Esbjerg samt Master i Klinisk Sygepleje ved Aarhus Universitet.

Men selv her kan personalet have svært ved at efterleve kliniske retningslinjer, f.eks. om non-invasiv temperaturmåling hos voksne indlagte patienter. Ifølge den er der evidens for, at rektalt termometer er den sikreste og mest præcise måde at måle temperaturen med.

”Så det er standard her. Alligevel sker det ikke alle steder. Nogle begrundet det med manglende tid, mens andre ikke mener, at patienten skal udsættes for det, og bruger oralt eller øretermometer i stedet,” siger Helen Bernt Andersen og uddyber:

”Nogle gange bliver man nødt til at gøre det næstbedste, f.eks. hvis patienten er meget syg og ikke kan vendes eller er opereret i tarmen – og er temperaturen ikke altafgørende, går det nok. Man må tilpasse det de lokale forhold. Men er der f.eks. tale om en kræftpatient eller immunsupprimeret patient, er der ingen vej udenom.”

For fjernt fra praksis

Aalborg Universitetshospital har med sit Forskningsprogram 2013-2018 også gang i udvikling af sygeplejen. Det fortæller sygeplejerske og professor Erik Elgaard Sørensen fra Forskningsenhed for Klinisk Sygepleje.

”Vi har ca. 70 sygeplejersker involveret i omkring 50 forskellige forskningsprojekter. Målet er ikke at uddanne dem til forskere, men derimod at klæde dem på til at være kritiske og reflekterende sygeplejersker, som begynder at spørge sig selv, hvorfor de gør, som de gør,” siger Erik Elgaard Sørensen.

Akkurat som Helen Bernt Andersen kender han mange kolleger, der hver dag arbejder ihærdigt for at give patienterne den bedste behandling. Men som Erik Elgaard Sørensen siger det:

”Sygeplejersker er forskellige, og nogle tænker, at evidens er for fjernt fra praksis, og de kan ikke associere begrebet med deres hverdag og patienter,” siger Erik Elgaard Sørensen.

Helen Bernt Andersen supplerer:

”Jeg kan godt sætte mig ind i, at hverdagen kan være presset. Men det må ikke hindre sygeplejersker i at gøre det rigtige første gang, for det er altid det sikreste for patienten og måske også mest effektive.”

Tidspres fører til overspring

I flere undersøgelser peger sygeplejersker netop på manglende tid til at opsøge og dermed bruge relevant viden som en stor hæmsko.

Hvad er evidensbaseret praksis?

Der skal være evidens for den behandling, vi giver patienten. Det sikrer, at alle patienter får bedst mulig kvalitet i plejen og nedsætter risikoen for fejl. Det mantra har i årtier gennemsyret lægevidenskaben, men også sygeplejen og andre professioner som radiografer, ergo- og fysioterapeuter har taget det til sig op gennem 00'erne.

I forskerkredse har man løbende diskuteret, hvad evidensbaseret praksis egentlig er, også i sygeplejen. I dag er der bred enighed om, at evidensbaseret praksis skal bygge på både den bedst tilgængelige evidens, den tilgængelige ekspertise, dvs. sygeplejerskens erfaring og kompetencer, samt på patientens behov og præferencer. Og derudover spiller de organisatoriske og fysiske rammer også ofte ind på, i hvor høj grad evidensbaseret praksis er muligt.

Kilde: Kapitel 2 i bogen "Fra forskning til praksis", Munksgaard, 2017.

Det bekræfter en ny spørgeskemaundersøgelse blandt 116 sygeplejersker på fælles akutmodtagelserne i Region Hovedstaden, som de to studerende Amalie Kylllesbech og Michelle Farvin har lavet i forbindelse med deres bachelorprojekt ved Sygeplejerskeuddannelsen på Diakonissestiftelsen.

De undersøgte omfanget af såkaldte workarounds, dvs. en slags overspringshandling, hvor sygeplejerskerne bevidst eller ubevidst ikke følger procedureerne. De kender selv fænomenet fra kliniktiden, men blev alligevel lidt overraskede over, hvor udbredt workarounds er.

F.eks. angav knap 50 pct. af sygeplejerskerne, at de ikke følger procedureerne om smertescoring i forbindelse med analgetika. Og 71 pct. af sygeplejerskerne angav, at de i tvivlstilfælde om en opgave spørger en kollega til råds fremfor at søge viden i de lokale retningslinjer.

”De to primære årsager er travlhed og sygeplejerskernes vurdering af, at det, de gør, er bedst for patienten, f.eks. hurtig smertelindring. Vi skal jo følge procedureerne, men inddragelse og patienttilfredshed er også vigtigt. Diskussionen om, hvorvidt workarounds er godt eller skidt, er ikke sort-hvid,” siger Amalie Kylllesbech.

Kræver tid og kompetencer

Er nyeste evidens lokaliseret i en klinisk retningslinje, er næste udfordring at få den omsat til lokale instrukser, pointerer bl.a. Bodil Bjørnshave Noe.

”Da kliniske retningslinjer er omfattende, kan det være svært for sygeplejersker at danne sig et overblik over anbefalingerne. Og det tager tid at få dem omsat til lokale vejledninger, som passer til stedets patienter og lokale forhold,” siger hun.

Nogle anbefalinger er desuden svære at implementere fuldt ud. Det fortæller Anette Wulff Christiansen, udviklingssygeplejerske på Ortopædkirurgisk Afdeling O, Odense Universitetshospital og Svendborg Sygehus:

”F.eks. skal vi ernæringssscreene alle patienter, notere indtag af mad og væske og lave en handleplan. Men det kan være svært at nå med patienter i accelererede forløb, f.eks. hoftenære frakturer. De er i snit indlagt i 5,5 dage og er jo nærmest gået hjem, før vi kommer i gang,” siger hun.

Mange kommuner har ikke adgang til de databaser, som publicerer videnskabelige artikler. Og det er jo altafgørende, når man skal arbejde evidensbaseret.

PREBEN ULRICH PEDERSEN, ph.d., professor og daglig leder af Center for Kliniske Retningslinjer.

Oversættelsesarbejdet kræver både tid og særlige kompetencer, som eksempelvis kliniske ekspertsygeplejersker besidder, pointerer bl.a. Helen Bernt Andersen:

”Derfor er det aldrig den enkelte sygeplejerskes ansvar at sikre, at de kan arbejde efter nyeste evidens,” siger hun.

Bodil Bjørnshave Noe er enig:

”Kulturen og ledelsen er altafgørende for, om det lykkes. Ledelsen skal gå forrest og vise, at de prioriterer evidensbaseret praksis, f.eks. ved at ansætte kliniske sygeplejespecialister, som kan hjælpe med at oversætte ny forskning,” siger hun.

Kommunale udfordringer

Evidensbaseret praksis afhænger i høj grad af et miljø, hvor bl.a. ledelse, ph.d.-studerende og kliniske ekspertsygeplejersker både skaber og implementerer

nyeste viden. Netop dette er stadig i sin vorden i mange af landets kommuner, påpeger bl.a. Preben Ulrich Pedersen, ph.d., professor og daglig leder af Center for Kliniske Retningslinjer.

”Det arbejde kræver personale med de rette kompetencer, og min fornemmelse er, at der er færre af dem i kommunerne. De er også mere spredt,” siger han og nævner endnu en stor forskel mellem hospitaler og kommuner:

”Mange kommuner har ikke adgang til de databaser, som publicerer videnskabelige artikler. Og det er jo altafgørende, når man skal arbejde evidensbaseret,” siger han.

Det billede genkender sygeplejerske, ph.d. og underviser ved Sygeplejerskedannelsen på Diakonissestiftelsen Mette Kildevæld Simonsen, der i mange år har beskæftiget sig med evidensbaseret praksis i sygeplejen.

”I dag bruger primær sektor stort set kun viden udviklet på hospitalerne. Nogle gange er det godt nok. Men sygeplejerskerne har jo brug for, at der bliver forsket i problemstillinger fra kommunerne, f.eks. hvordan man bedst giver en borger kemoterapi i eget hjem,” siger hun og tilføjer:

”Behovet for forskning stiger i takt med det øgede pres og de komplekse opgaver, som kommer i kølvandet på de stadigt hurtigere udskrivelser fra hospitalerne.”

Ulige adgang

Formand for Fagligt Selskab for Sygeplejersker i Kommunerne Inge Jekes mener, at landets kommuner som udgangspunkt er gode til at bruge de kliniske retningslinjer, der findes.

”De bliver omsat til lokale instrukser ud fra devisen, at hvis det fungerer på sygehusene, fungerer det også i primær sektor. Folk og sygdomme forandrer sig ikke, men rammerne kan være anderledes, og derfor kan nogle ting ikke lade sig gøre.”

Det bekræfter sårsygeplejerske Else Sværke Henriksen fra Guldborgsund Kommune.

”Er der en retningslinje, efterlever vi den. Men på mange områder må vi arbejde efter best practise, fordi der mangler evidensbaseret viden,” siger hun.

Ifølge den nationale kliniske retningslinje for behandling af kronisk ødem i underekstremiteterne er det f.eks. god praksis at behandle ødemet med kompression.

”Så det gør vi, hvis det er ordineret. Men reelt er det et område, hvor der mangler forskning,” siger hun.

Sårsygeplejersken savner også tid til faglig opdatering i en travl hverdag, hvor ledelsesfokus primært er drift.

”Som specialist med en diplomuddannelse kan jeg få to dage til uddannelse om året, og det er ikke nok til at opretholde et højt fagligt niveau,” siger Else Sværke Hansen, der bruger en del ”interessetimer” på emnet.

Evidens udvikler sygeplejen

Else Sværke Henriksen pointerer dog, at der er sket et positivt skred i mange kommuner de seneste fem år.

”Opgaveglidningen er og har været enorm. Den har tvunget alle, uanset om man har lyst eller ej, til at rykke sig fagligt for overhovedet at kunne følge med i arbejdsopgaverne,” siger hun.

I bund og grund er ingen uenige i, at evidensbaseret praksis er vejen frem. Heller ikke sygeplejersker, som pga. forskellige årsager nogle gange kommer til at gøre, som de plejer.

Som Erik Elgaard Sørensen formulerer det:

”Jeg har fuld forståelse for, at det kan være kompliceret. Men vi er forpligtede til at arbejde for, at den viden, der er tilgængelig, kommer patienterne til gode. Ellers kan vi ikke bryste os af et sundhedsvæsen i verdensklasse,” fastslår han og tilføjer:

”Evidensbaseret praksis er både for patienternes og i høj grad også for vores professions skyld. Det er det, der udvikler sygeplejen.”

Kliniske retningslinjer i Danmark

I år fejrer Center for Kliniske Retningslinjer 10-års jubilæum. Centret har indtil videre udgivet 64 kliniske retningslinjer om alt lige fra håndhygiejne og injektion af insulin til voksne diabetikere til kanyleringsteknik hos patienter med arteriovenøs fistel i hæmodialyse og ernæring til patienter indlagt med KOL i eksacerbation.

I 2012 udgav Sundhedsstyrelsen sin første nationale kliniske retningslinje ud af p.t. 47 i alt, primært rettet mod sundhedsprofessionelle.

Find dem på hhv. www.cfkr.dk og www.sst.dk

Sygeplejerske sikrer evidensen

Som kvalitetskoordinator for Sundhed og Omsorg i Syddjurs Kommune er sygeplejerske Julie Duval Jensen garant for, at kommunens procedurer følger nyeste evidens. Den opgave kan hun dog kun løse pga. ledelsens opbakning og et tæt samarbejde med sygeplejerskerne og de andre faggrupper.

Tekst **CHRISTINA SOMMER** · Illustration **KISSEN MØLLER-HANSEN**

”Min opgave er at sikre bedst mulig kvalitet i pleje og behandling. Og derfor ligger evidens mig meget på sinde.”

Ordene kommer fra sygeplejerske og cand.cur. Julie Duval Jensen. Siden 2014 har hun som kvalitetskoordinator for Sundhed og Omsorg i Syddjurs Kommune arbejdet for, at kommunens omkring 1.100 medarbejdere arbejder evidensbaseret.

I hvert fald på papiret. For selvom kommunen i mange år har haft bedst mulig kvalitet i højsædet (se boksen ”IKAS og I Sikre Hænder”), kan Julie Duval Jensen sagtens genkende, at den evidensbaserede praksis udfordres af bl.a. tidspres, manglende forskning i primær sektor og organisatoriske og fysiske rammer.

”De kliniske retningslinjer udarbejdes oftest på baggrund af forskning fra hospitaler. Og når vi så skal bruge dem i kommunerne, kan flere af dem være svære at efterleve, f.eks. sårpleje. Det kan være svært at sikre et sterilt miljø i et hjem med en hund, fire katte og et par beskidte gummistøvler,” siger hun.

Hvad forhindrer dig?

Julie Duval Jensen har selv en fortid som hjemmesygeplejerske i Syddjurs Kommune. Og da hun skrev speciale på sin cand.cur.-uddannelse i 2014, undersøgte hun netop hjemmesygeplejerskernes holdning til at arbejde evidensbaseret. Hun kender mange af barriererne, men understreger, at de på ingen måde hindrer sygeple-

3 GODE RÅD

fra Julie Duval Jensen

Til sygeplejersken i praksis: Spørg dig selv ”hvorfør”. Hvorfor vælger jeg nu denne behandling? Og vær videbegærlig!

Til konsulenten og lederen: Vær ydmyge, og lyt til dem, der har direkte relation med borgeren. Brug kvaliteten som et styringsparameter – så kommer evidensen næsten af sig selv!

Til samfundet og politikerne:

Forskning i kommunal sygepleje bør prioriteres.

jersker i kommunerne i at bruge nyeste viden og forskning.

”For 15 år siden sagde de fleste nok, at det kan vi ikke, da vi arbejder i borgernes eget hjem. Men hvis jeg fortæller, at lige præcis den her handling er den bedste, hvad forhindrer dig så i at gøre det? Så kan svaret være, at medarbejderen f.eks. ikke har de rette utensilier. Og så må jeg gå videre med det til ledelsen,” siger hun og tilføjer:

”Andre vil måske sige, at de ikke har tid til at læse procedurerne. Her er det så min og ledelsens opgave at sørge for, at de får den tid, alternativt sætter os ned sammen og tager de fire minutter, det tager. Jeg har forståelse for, at de har travlt, men vi skal arbejde evidensbaseret. Det kan jo også føre til, at vi bliver mere effektive,” siger hun.

Og medarbejderne i Syddjurs Kommune er heldigvis på bølgelængde med Julie Duval Jensen.

”Alle vores sundhedsprofessionelle er optagede af at gøre det fagligt bedste hver dag. De knokler løs hos borgerne og tilmelder sig relevante nyhedsbreve fra f.eks. Center for Kliniske Retningslinjer eller faglige selskaber. Det har jeg stor respekt for,” siger hun.

Afhængig af andre

Fagligt engagerede og videbegærlige medarbejdere gør det dog ikke alene. Syddjurs Kommune har således gjort de lokale procedurer let tilgængelige for alle ved at samle dem på en hjemmeside, som medarbejderne kan tilgå fra deres mobiler eller tablets. Og derudover har kommunen valgt at opprioritere arbejdet ved netop at ansætte kvalitetskoordinatoren.

”Hvis ledelsen ikke vælger at ansætte en trolld som mig til at sidde og oversætte Center for Kliniske Retningslinjers udmærkede retningslinjer, tror jeg, det kan være svært at lykkes,” siger hun.

Alligevel kan Julie Duval Jensen ikke understrege nok, hvor afhængig hun er af kollegerne, der arbejder med kommunens borgere.

Let tilgængelig

Medarbejderne opfordres derfor til at kontakte kvalitetskoordinatoren, hvis de får fingre i et nyhedsbrev eller andet, der gør, at de sætter spørgsmålstegn ved, om den lokale procedure er korrekt.

”Forleden kontaktede en social- og sundhedsassistent mig f.eks. og fortalte, at apotekeren havde været forbi og fortælle om inhalationsteknik. Apotekeren havde fortalt noget, der gik lidt imod det, vores procedure anviser, så nu skal vi til at kigge nærmere på den og gennemgå nyeste evidens.”

For at kunne lykkes kræver det igen, at Julie Duval Jensen er tilgængelig og reagerer hurtigt på alle henvendelser. Og så er det hendes opgave, gerne i samarbejde med relevante specialister, medarbejdere og ledere, at få gennemgået og opdateret den lokale procedure.

”Jeg har f.eks. lige siddet en hel dag sammen med vores sårsygeplejersker og revideret vores procedurer ud fra ny viden og kliniske retningslinjer, de selv fremhævede, vi skulle kigge på,” siger hun og understreger:

”Man må jo ikke tro, at bare fordi kommunerne ansætter akademiske sygeplejersker som mig, så er det hele løst. Sådanne som mig skal være ydmyge. Evidensbaseret praksis i sygeplejen er ikke bare forskning, det er jo også sygeplejerskerne, borgerne og de organisatoriske og fysiske rammer, de arbejder i.”

IKAS og I Sikre Hænder

Syddjurs Kommune begyndte at arbejde med IKAS (Institut for Kvalitet og Akkreditering i Sundhedsvæsenet) og Den Danske Kvalitetsmodel i 2014. Det betyder i praksis, at kommunen har implementeret den såkaldte standardpakke, som indeholder en række vejledninger og målsætninger for god kvalitet, som kommunen skal søge at leve op til. Arbejdet førte til, at kommunen blev akkrediteret i 2016. I 2016 blev kommunen desuden en del af I Sikre Hænder under Dansk Selskab for Patientsikkerhed.

Læs mere på www.ikas.dk og www.isikrehaender.dk

I Syddjurs Kommune taler medarbejderne og ledere ikke så meget om evidens, men mere om kvalitet: ”Vi udfører målinger og trækker tal på alt det, vi kan, fordi vi gerne vil være sikre på, at vi har en høj kvalitet til gavn for borgerne. Det er både medarbejdernes og ledernes fortjeneste,” siger kvalitetskoordinator Julie Duval Jensen (th.), her i pingpong med sygeplejerske og klinisk vejleder Julie Abildgaard Rye.

HER ER DET ET KRAV AT UNDTRE SIG

Plejer er afgået ved døden på Kirurgisk Afdeling på Sjællands Universitetshospital. Det erklærer både ledelse og medarbejdere. Massivt fokus på forskning og udvikling fra øverste ledelse gennem flere år har skabt en undrende kultur, hvor evidensbaserede instrukser og vejledninger er en naturlig del af hverdagen.

Tekst **CHRISTINA SOMMER** · Illustration **NICOLAI LINARES**

Den lavt brummende lyd på fire-sengsstuen kommer fra 67-årige Eva Sølby's seng. En operation for tarmslyng efterfulgt af et kompliceret behandlingsforløb har indtil videre krævet en længere indlæggelse på afsnit A1 på Kirurgisk Afdeling på Sjællands Universitetshospital Køge.

Alligevel er hun ved godt mod. Lyden stammer fra en pumpe tilknyttet en vekseltryks-madras, som er med til at forebygge tryksår. Eva Sølby føler sig helt tryk ved både sygeplejerske Anne Dyrekær og hendes kolleger.

”De er så søde og dygtige,” siger hun, mens Anne Dyrekær gør udstyr og sig selv klar til pleje af Eva Sølby's centrale venekateter, som er placeret på højre side af hendes hals.

Og tryk kan Eva Sølby som udgangspunkt godt være. På afsnit A1 er ”plejer” død, fortæller afdelingssygeplejerske Lene Illum Albarts-Jensen:

”Det er ikke noget, vi hører her. Sygeplejerskerne er ikke bange for at undre sig eller sætte spørgsmålstegn ved en given sygeplejehandling, hvis de fagligt mener, handlingen bør udføres på en anden måde.”

Klinisk sygeplejespecialist Marian Petersen og klinisk udviklings- og sygeplejerske Pia Scheuer er enige.

”Alle er nysgerrige på, om den sygepleje, de udfører, sikrer patienterne det bedst mulige resultat,” siger Pia Scheuer.

Marian Petersen supplerer:

”Er vi i tvivl om noget, spørger vi altid hinanden, hvad instruksen mon vil sige.”

Stor vilje og nysgerrighed

Den naturligt undrende kultur er ifølge de tre sygeplejersker især et resultat af flere års massivt fokus på forskning og udvikling inden for sygeplejen med den øverste afdelingsledelse i spidsen.

For syv år siden oprettede Kirur-

gisk Afdeling en postdocstilling for at intensivere indsatsen. Det job har Marian Petersen haft siden maj 2017, og hun er begejstret for de muligheder, hun har for både at igangsætte, lede og implementere forskning og udvikling i sygeplejen.

”Jeg mærker stor opbakning fra både den ledende oversygeplejerske, afdelings- og sygeplejerskerne og kollegerne. Der er vilje og nysgerrighed. Vi gør det her sammen, jeg kan ikke gøre det alene,” siger hun.

Evidensbaseret praksis opstår ikke af sig selv. På Kirurgisk Afdeling er det øverste organ for indsatsen det såkaldte SUF – Sygeplejefagligt Udviklings- og Forskningsudvalg, som bl.a. Pia Scheuer og Marian Petersen sidder med i.

SUF udarbejder bl.a. oplæg til afdelingens forsknings- og udviklingsstrategier, der løber over tre år. Den nuværende løber frem til 2019 og har grundlæggende kirurgisk sygepleje som omdrejnings-

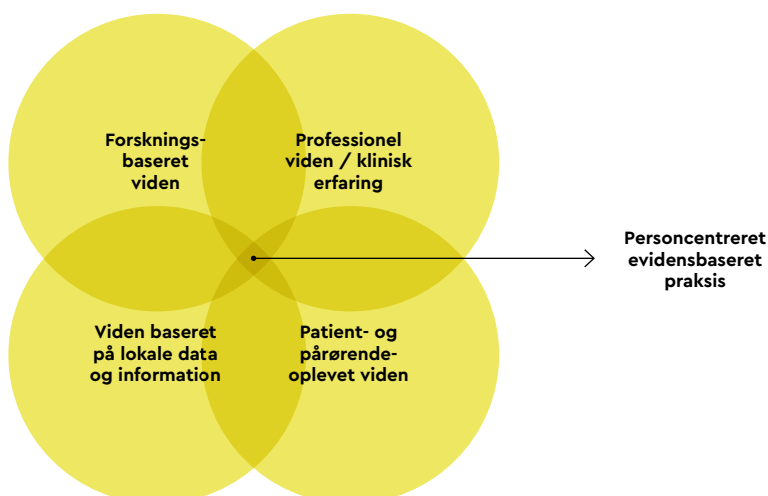

Det kontinuerlige fokus på forskning og udvikling fører måske til, at udviklingssygeplejerske Pia Scheuer (th.) sammen med kollegerne i nærmeste fremtid byder ind på at udarbejde en ny klinisk retningslinje i regi af Center for Kliniske Retningslinjer.

Evidensforståelse i Køge

Den evidensforståelse, der præger sygeplejen i Kirurgisk afdeling, er inspireret af modellen for personcentreret evidensbaseret praksis, som stammer fra Thora Grothe Thomsens arbejde i antologien "Forsknings- og udviklingskultur i klinisk praksis" (redigeret af Bibi Hølge-Hazelton, 2014).

punkt. I løbet af perioden skal alle afsnit bl.a. gennemføre mindst et sygeplejefagligt forsknings- eller udviklingsprojekt. Som eksempel nævner Pia Scheuer "Patientforløb i øjenhøjde" (se også boksen "I øjenhøjde").

"Projektet sætter fortløbende fokus på skiftende delelementer i det perioperative forløb ud fra både patienternes og sygeplejerskernes perspektiv," siger hun.

Brug for nye perspektiver

SUF gør det ikke alene. Afdelingssygeplejerske Lene Illum Albarts-Jensen opfordrer kontinuerligt sine medarbejdere til at undre sig og sætte spørgsmålstejn ved procedurer. Ikke mindst i forbindelse med introduktion af nye sygeplejersker, når de gennemgår afsnittets introduktionsforløb med sidemandsoplæring.

"Nogle ting giver mening hen ad vejen, men andre bliver ved med at stå og blinke, og vi har brug for nye perspektiver. Vores

speciale er kompliceret, der er megen viden, og vi kan umuligt vide alt. Er der evidens for det, så lad os prøve det af,” siger hun.

Både nyansatte og erfarne sygeplejersker er forpligtede til at holde sig ajour med de kliniske retningslinjer. For at understøtte dette har Kirurgisk Afdeling udarbejdet et kompetencekatalog, som beskriver, hvilke kompetencer afdelingens sygeplejersker og social- og sundhedsassistenter skal besidde. Her beskrives også, hvilke kliniske retningslinjer, der knytter sig til de enkelte kompetencer.

Som klinisk sygeplejespecialist med forskningsansvar skal Marian Petersen have særligt øje for nye forskningsområder og -resultater, som hun skal formidle videre f.eks. gennem kritisk artikellæsning og diskussion på journal clubs eller andre faglige sammenkomster.

Kirurgisk Afdeling planlægger månedlige journal clubs, hvor alle sygeplejersker kan deltage. Marian Petersen står for udvælgelse af artikler og leder seancerne.

”På sigt er mit håb, at medarbejderne kommer til mig med emner, de gerne vil have taget op. Og jeg håber også, at nogle medarbejdere

kan præsentere en artikel sammen til fælles drøftelse bagefter,” siger hun.

Ikke alle hele tiden

Et andet nyt element, Marian Petersen har tilført afdelingen, er Fagligt Forum, som afholdes en gang om måneden for sygeplejersker med særlig interesse for forskning og udvikling.

”Her er vi fælles om at undre os om et fagligt tema eller emne, f.eks. fundamentals of care. Det bliver afholdt i arbejdstiden, og vi prioriterer højt, at de pågældende sygeplejersker kan deltage,” siger hun og kommer indirekte ind på en af de store barrierer for at arbejde evidensbaseret, nemlig manglende tid.

”Vi har også travle perioder, men trods dette har vi tid til at undre os og bruge fem minutter på at undersøge noget. Der kan være nogle sygeplejersker, der griber det i en periode, andre i en anden. Det behøver ikke at være os alle sammen hele tiden,” siger Lene Illum Albarts-Jensen.

I den forbindelse fremhæver Pia Scheuer et nyt tiltag, som på kort tid sætter spot på ny viden og evidensbaseret praksis.

5

GODE RÅD

Undren skal være en hjørnesten i afdelingens kultur.

Arbejdet med evidens skal være ledelsesforankret på alle niveauer i organisationen i tæt samarbejde med klinisk praksis

Sørg for, at sygeplejegruppen i afdelingen og afsnittene arbejder ud fra en fælles eksplicit forståelse af evidensbegrebet

Gør evidensen konkret i daglig klinisk praksis gennem drøftelser og gennemgang af retningslinjer, udviklings- og forskningsprojekter

Medarbejdere på alle niveauer i afdelingen har et fælles ansvar for, at idéer griber og undersøges. Intet er for småt.

”Det ser så fint ud,” kan sygeplejerske Anne Dyrekær fortælle Eva Sølby, da hun tilser patientens centrale venekateter.

”Vi er begyndt at tage faglige emner op under frokosten, f.eks. hvordan lægger man en nasogastrisk sonde. Vi gennemgår den kliniske retningslinje, hvilket kan føre til, at vi stiller spørgsmål ved egen praksis, søger ny viden og retter klinisk praksis til. Er vi uforstående over for gældende anvisninger, kontakter vi også redaktør eller forfattere,” siger Pia Scheuer.

Giver tryghed

På afsnit A1 oplever man undertiden, at ikke al forskning lader sig overføre til praksis, hvor især patientens behov og generelle rammer spiller ind på, hvad der lader sig gøre, pointerer Lene Illum Albarts-Jensen.

”Det gør drøftelserne af retningslinjerne endnu mere vigtige. Hvad er muligt, og hvad giver mening. Det skal give mening for både medarbejdere og patienter for at blive forankret i praksis,” siger hun og tilføjer:

”Her er det en kæmpe gevinst, at Pia og Marian hele tiden er enormt synlige i afsnittene. Der er nogen, der skal holde gryden i kog, især hvis vi i ledelsen bliver lidt for optaget af drift. Men vi arbejder faktisk evidensbaseret i langt større grad, end vi taler om,” siger Lene Illum Albarts-Jensen.

Det er Anne Dyrekær enig i.

”Jeg arbejder altid ud fra vores lokale og regionale retningslinjer og procedurer. Og jeg går ind og læser op på en handling, hvis jeg er i tvivl eller skal lave en ny opgave. Det er blevet hverdag for mig, hvilket det ikke var, da jeg blev uddannet for 20 år siden,” siger hun.

Anne Dyrekær finder tryghed i, at der er instrukser for alle handlinger, og at instrukserne tager udgangspunkt i evidensbaseret viden og retningslinjer, som bliver opdateret løbende:

”Så er det ikke op til den enkelte at vurdere, hvad der skal ske. Vi sparrer meget med hinanden. Det er super godt for både nye og ældre kolleger, også hvis vi mangler argumenter for at ændre en klinisk praksis,” siger hun, før hun vender tilbage til firesengsstuen, hvor der venter Eva Sølby en god besked: Hun kan med stor sandsynlighed skifte hospitalsengen ud med sin egen en af de førstkomende dage. ●

I øjenhøjde

I projektet har sygeplejerskerne kigget nærmere på:

- Patientsikkerhed
- Personaleadfærd samt information/kommunikation og medinddragelse
- Smertehåndtering
- Akutforløb

Projektet har bl.a. ført til udarbejdelse af evidensbaserede lokale instrukser, f.eks. en instruks for præoperativ intravenøs væskebehandling til fastende elektive operationspatienter på A1.

Dumme spørgsmål tilladt, tak

Ledelsen skal sikre en kultur, hvor det er tilladt at undre sig og stille spørgsmål til praksis.

Arbejdspladsens kultur er værd at dvæle ved, når man taler evidensbaseret praksis. Det påpeger bl.a. sygeplejerske, cand.cur., postdoc Siri Lygum Voldbjerg, Forskningsenheden for Klinisk Sygepleje, Aalborg Universitetshospital.

”For at kunne arbejde evidensbaseret skal man reflektere kritisk over sine kliniske beslutninger. Det kræver igen en kultur, hvor det er tilladt at sætte spørgsmålstegn ved, hvorfor vi gør, som vi gør – kan vi evt. gøre tingene på en anden måde? Og det er langt fra tilfældet alle steder. Det sker ikke uden en stærk ledelsesmæssig forankring,” siger hun.

I sit ph.d.-projekt fra 2016 undersøgte hun netop nyuddannedes møde med praksis i forhold til at arbejde evidensbaseret i deres kliniske beslutningstagen.

”I dag bør nyuddannede sygeplejersker have de teoretiske forudsætninger for at arbejde evidensbaseret. Men havner de et sted, hvor det ikke er normalt at undre sig, holder de nyuddannede også op med at stille spørgsmål. Dels fordi de ønsker at blive accepteret på arbejdspladsen, dels fordi de frygter at fremstå som dumme,” siger hun.

• Dengang •

KLINISK UDDANNELSE ANNO 1939: BÆKKEN, TOILETPAPIR OG LAVEMENT

Tre sygeplejeelever på Kongevejshospitalet i Sønderborg lod sig i 1939 fotografere med det, der fyldte mest i deres praktiske uddannelse på afdelingerne: Bækken, toiletpapir og en irrigator til at give lavementer med. Dengang havde næsten alle patienter fast sengeleje i meget lang tid, så den naturlige tarmfunktion blev udfordret. Uddannelsen på afdelingen bestod i indlæring af korrekte procedurer og rengøring på stuerne, og hvis der var tid til overs, fremstillede man vattamponer, vatpinde m.m. Den kropslige omsorg var i højsædet, og kvaliteten af den var høj. Patienternes emotionelle behov var ikke rigtig noget, der blev undervist i.

(gs)

PATIENTEN
jeg aldrig
GLEMME

HAN LIGNEDE ÉN, DER IKKE KUNNE REDDES

Som sygeplejerske for Læger Uden Grænser i Den Demokratiske Republik Congo fik **Heidi Elise Strømsholt** en lille patient, der lærte hende, at man som sygeplejerske nogle gange må stole på sit kliniske blik.

Af **HEIDI ELISE STRØMSHOLT**
Fortalt til **HELLE LINDBERG**
Foto **CLAUS BECH**

Da jeg så ham første gang, tænkte jeg, at han kunne vi ikke redde. Han var skind og ben og lignede én, der kunne dø hvert øjeblik. Han var 3-4 år gammel og stærkt underernæret. Familien havde bragt hans mor til vores sundhedscenter, som lå 20 kilometer væk, da hun var alvorligt syg. På sundhedscenteret havde lægen kastet ét blik på drengen og hurtigt vurderet, at han også havde brug for akut behandling. De var derfor begge blevet sendt videre til hospitalet. Både mor og barn havde tuberkulose og testede positiv for hiv. Det var hårde odds fra begyndelsen, men vi gik selvfølgelig straks i gang med behandlingen.

Drengen blev indlagt hos os på børneafdelingen, hvor vi gav ham terapeutisk mælk hver 3. time og Plumpy'Nut, som har et højt indhold af proteiner, energi og vitaminer. Over det næste stykke tid tog han ikke på i vægt, men jeg kunne alligevel se på ham, at han langsomt fik det bedre og fik mere ansigtsmimik.

Da han til sidst var blevet stabil nok, påbegyndte vi den medicinske behandling for HIV og tuberkulose – og så begyndte han lige så stille at tage på. Endelig! Jeg tror, hans krop havde været så hårdt presset, at al hans energi blev brugt på at bekæmpe sygdommen. Efter ca. halvanden måned blev han udskrevet og kom med sin mormor hjem, en stor og kærlig dame, som havde fulgt hans behandling tæt. Han var lille og tynd, men jeg var bare glad for, at han havde klaret sig igennem den første, svære tid med livet i behold.

I det halve år, jeg var udsendt, så jeg ham to gange mere, begge gange ved et tilfælde.

Jeg var normalt ikke tilknyttet skadestuen, men var nogle gange derovre for at se, hvor mange børn de havde indlagt, og om nogle af dem kunne overføres til børneafdelingen. Her mødte jeg ham igen. Hans mormor havde bragt ham ind, da han stadig ikke helt ville spise.

Hun genkendte mig og vinkede mig over. Han var stadig tynd, men dog bedre, end da han først blev indlagt.

Sidste gang, jeg så ham, var kort før, jeg skulle rejse hjem. Da kom han igen forbi hospitalet med sin mormor, denne gang for at besøge sin mor, som stadig var indlagt. Og sikke en forandring! Nu var han blevet en glad og livlig lille dreng, med runde arme og buttede kinder. Det var skønt at se og virkelig en dejlig afslutning på min tid som sygeplejerske i Congo.

Jeg glemmer aldrig den lille dreng, fordi han lærte mig, at patienters fremgang ikke altid kan måles og vejes. Nogle gange må man bruge sit kliniske blik og stole på, at behandlingen virker, som den skal. Jeg lærte også, at man som sygeplejerske kan nå virkelig langt med få midler, om det så bare er mælk, mad og en dedikeret plejeindsats.

Jeg tænker stadig nogle gange på, hvordan han har det – og om han mon er vokset, siden jeg så ham sidst. ●

Husker du mødet med den patient, som lærte dig noget essentielt om at være sygeplejerske? Var det din første patient? Var det patienten, som døde på din vagt, der står mejslet i din hukommelse? Var det det alvorligt syge barn, som blev helbredt trods svære odds? Eller ...?

Skriv til: redaktionen@dss.dk

Længde; maks. 3.000 anslag.

Emne: "Patienten, jeg aldrig glemmer".

Det handler om løn, løn og løn

NYTÅRS-INTERVIEW.

Dansk Sygeplejeråds formand Grete Christensen kigger frem mod et år, der først og fremmest står i overenskomstforhandlingernes tegn.

Tekst ANNE WITTHØFFT
Foto BAX LINDHARDT

Politikerne skal passe på med "at lade stå til" i forhold til den politisk skabte lønulighed, advarer Grete Christensen.

D Grete Christensen er lige trådt ind ad døren til Kvæsthuset. Hun kommer direkte fra TV 2 News, hvor hun både sent i går aftes og igen kl. 6.30 her til morgen har forklaret, hvorfor sygeplejerske Rikke Bæk Christensen og sidenhen flere andre sygeplejersker har valgt at offentliggøre deres lønsedler på Facebook under hashtagget #Sophieslønfest.

"Blandt sygeplejerskerne og de øvrige offentligt ansatte er der en opfattelse af at have været tilbageholdende ved de seneste tre overenskomstforhandlinger og af ikke at have fået reelle lønstigninger, men kun justeringer. Når de så oplever, at der er en minister eller en arbejdsgiver, der stiller spørgsmålstegn ved, om de overhovedet skal have lønstigninger, rammer det lige ind i hjertekulen," siger Dansk Sygeplejeråds formand med henvisning til en udmelding fra Sophie Løhde (V) i forbindelse med OK18 om, at lønudviklingen i den offentlige sektor er steget uhensigtsmæssigt meget i forhold til lønnen i det private.

"Sygeplejerskerne knokler og knokler i en enormt presset hverdag, og så får de at vide, at nu må I holde jer lidt tilbage med jeres lønkrav. Det kan godt være, at der er nogle i det offentlige, der får høje lønninger, men det er ikke det, som sygeplejerskerne oplever," siger hun.

"Det taler også ind i ligelønsdebatten," siger Grete Christensen med henvisning til den ulighed, der blev skabt, da Tjenestemandskommissionen i 1969 indplacerede alle offentligt ansatte på en lønskala. Her blev fag domineret af kvinder indplaceret 18 pct. under fag domineret af mænd med tilsvarende uddannelsesniveau. Den ulighed er der stadig ikke blevet gjort op med til dags dato.

"Vi skal blive ved med at påtale uligheden. Derfor er det supergodt, når medlemmer som Rikke Bæk Cramer og andre træder frem og siger, det her betyder det konkret for mig i min hverdag," siger Grete Christensen.

Succeserne fra 2017

AFSKAFFElsen AF 2 PCT.-KRAVET

"I 2017 har vi sammen med andre organisationer reageret voldsomt over for 2 pct.-kravet fra 2003. Og endelig besluttede Folketinget at fjerne kravet. Sygeplejersker er stået frem med deres hverdagshistorier og har fortalt, hvad 2 pct.-kravet har betydet for dem i deres hverdag, mens Dansk Sygeplejeråd har åbnet dørene på Christiansborg. Det er en kæmpe sejr."

SPECIALUDDANNELSE I KOMMUNERNE

"Dansk Sygeplejeråd har presset på for at sige, at her er der brug for uddannelse af de kommunale sygeplejersker, hvis de skal kunne påtage sig den kompleksitet, som de nye patienter kommer med, når de bliver udskrevet tidligere fra hospitalet. Her har ministrene på sundheds- og ældreområdet lyttet til os – og i øjeblikket er en arbejdsgruppe i gang med at se på, hvad kapaciteten skal være. Det betyder, at vi endnu en gang er lykkedes med at professionalisere sygeplejerskerne i kommunerne. Også her kan vi kippe med flaget og sætte kage på bordet."

APN-SYGEPLEJERSKER

"Otte kommuner har slået sig sammen og sat sig i spidsen og sagt, at nu vil de have kliniske sygeplejersker (APN). Dansk Sygeplejeråd har i så mange år råbt højt om, at vi burde uddanne APN-sygeplejersker for at løfte niveauet i kommunerne. Det er jeg pavestolt af er lykkedes. Sammen med Aarhus Universitet arbejder vi nu på, hvad rammerne skal være, så uddannelsen kan komme i gang i 2019."

Når hun ser frem mod 2018, er det da også netop sygeplejerskernes løn og arbejdsvilkår, der står øverst på dagsordenen. Både fordi løn og arbejdsvilkår er hjerteblood for en fagforening, men også fordi januar og februar især kommer til at handle om overenskomstforhandlingerne. I løbet af de to måneder skal arbejdsgivere og fagorganisationer forhandle de krav, de har stillet til hinanden.

Hvor meget mere skal sygeplejerskerne have i løn ved de kommende overenskomstforhandlinger?

"Vi har ikke sat tal på det. Men når vi har bedt om sygeplejerskernes ønsker til overenskomstforhandlinger, så står der

løn, løn og løn. Vi oplever, at sygeplejerskerne bliver pålagt og påtager sig et ekstremt stort ansvar, og det oplever de ikke, at de bliver anerkendt nok for. Men jeg vil ikke sætte en procentsats på, for lige nu kæmper vi sammen med andre på det offentlige område om at få så høj en fælles lønramme som overhovedet muligt,” siger Grete Christensen.

”Men vi skal meget gerne have løftet noget på lønnen. Og jeg har et ønske om, at sygeplejersker har udsigt til at stige mere i løn, end de gør i dag.”

Ligeløn på dagsordenen

Forud for dette års overenskomstforhandlinger er man i Forhandlingsfællesskabet, som omfatter 51 faglige organisationer, der repræsenterer offentligt ansatte, blevet enige om, at der i år skal afsættes en særlig ligelønspulje for sygeplejersker og andre kvindedominerede fag, så de får en større del af den samlede pulje, der normalt fordeles ligeligt blandt alle grupperne.

Men det kommer jo ikke til at betyde alverden på lønseddelen?

”Nej, det bliver helt sikkert små penge i første omgang. Men aftalen i Forhandlingsfællesskabet er et vigtigt signal til regeringen om, at der er stor opbakning til at gøre noget ved de reelle udfordringer, der er i den måde, sygeplejersker er indplaceret på,” siger Grete Christensen og påpeger, at hvis der skal være ligeløn, så er det Christiansborg-politikerne, der skal gøre op med det skæve lønsystem.

Hun peger på Færøerne, hvor det i november måned lykkedes sygeplejerskerne at få regeringen til at hæve startlønnen med 1.500-3.000 kr. de første to år og en slutløn, der er 6.000 kr. højere end den nuværende. Det skete, da sygeplejerskerne – også de ledende – blev enige om at strejke uden nødberedskab.

Hvorfor strejker sygeplejerskerne så ikke bare som på Færøerne?

”Der er mange grunde. Færøerne har en helt anden regulering af strejker. De har et strejkevarsel på 48 timer, hvor vi i Danmark har en hovedaftale, der giver mulighed for at strejke, men det skal varsles med en måned. Ifølge den danske aftale skal der også være et nødbered-

Det er, når sygeplejersker som Rikke Cramer står frem med sin lønseddelen, kredsene gør deres politiske arbejde, og jeg er på Christiansborg, at vi kan lægge et pres hele vejen rundt.

skab,” siger Grete Christensen. Og netop nødberedskabet gjorde, at man som patient ikke oplevede den store forskel, da sygeplejerskerne strejkede i 2008.

”Og det kan vi da diskutere, om vi skal gøre på en anden måde. Jeg er meget optaget af, hvad de har gjort på Færøerne, og det vil jeg forfølge og også sige til politikerne, at de ikke bare kan blive ved med at lade stå til.”

Betyder det, at Dansk Sygeplejeråd er klar på at strejke?

”Strejken i 2008 har sat sine spor hos mange sygeplejersker, og vi ved også, at der er mange af vores medlemmer, der ikke ønsker strejken, og det skal vi få til at balancere. Men vi er fuldstændig klar på og har forberedt os på, at en strejke kan blive nødvendig,” siger Grete Christensen.

Værd at fejre

Når Grete Christensen ser tilbage på de succeser, som året, der gik, bød på, fremhæver hun bl.a. projektet ”Sammen om DSR”.

”Sammen om DSR har været med til at sætte fokus på, at vi i højere grad skal inddrage og involvere medlemmerne i flere af de ting, vi har gang i.”

Hvad skal der ske fremover med Sammen om DSR?

”Vi har lavet fire pejlemærker, som vi har lovet hinanden at holde fast i. Og så tror jeg, at der er mange medlemmer, der er blevet aktive, og som vil bide os i haserne fremover. Ligesom jeg ser den store interesse for at stille op til kredsvalg i november som udtryk for, at mange har fået øjnene op for at bidrage til det politiske arbejde,” siger Grete Christensen.

”Vi hænger jo sammen. Det er, når sygeplejersker som Rikke Cramer står frem med sin lønseddelen, kredsene gør deres politiske arbejde, og jeg er på Christiansborg, at vi kan lægge et pres hele vejen rundt.” ☺

Hvad ser du frem til i 2018?

"2018 bliver et fantastisk spændende år. Både på grund af OK18, og fordi vi har kongres i maj, hvor jeg forventer, at vi sætter en retning for, hvordan sygeplejersker fremover kan påvirke udviklingen af samfund og sundhedsvæsenet.

Noget af det, der bekymrer mig allermost, er den stigende grad af ulighed, vi ser. Og vi ved, at sygeplejersker – ikke mindst sundhedsplejersker og socialsygeplejersker – kan bidrage rigtig meget her."

Og så håber Grete Christensen, at 2018 bliver året, hvor planen om, at LO og FTF går sammen i en samlet hovedorganisation, bliver en realitet.

"Formålet er at styrke fagbevægelsen i Danmark, så vi kan vise endnu større styrke, når vi går til Christiansborg. Det har jeg længe haft en rigtig stor ambition om. Det er tydeligt, at der også er mange, der er meget bekymrede over, hvor vi bliver af i en så stor fælles organisation. Men DSR er stadig en stor organisation med mulighed for indflydelse. Men med en stor fælles organisation kan man tænke endnu mere i store dagsordener og tale med en endnu større stemme. På DSR's kongres i foråret skal vi diskutere, om det er den rigtige vej for os. Det håber jeg, det er."

Det glæder Grete Christensen, når sygeplejersker står frem med deres hverdagsnære historier, og på den måde er med til at skubbe til den politiske dagsorden.

Rundt om hele ledelsesfeltet

”Ledelse i Sundhedsvæsenet” er en opdateret udgave af ”Hospitalsledelse, organisatorisk fænomen og faglig disciplin” fra 2012. Den opdaterede udgave omfatter ledelsesopgaver inden for hele sundhedsvæsenet.

Det tværsektorielle sundhedssamarbejde er et omdrejningspunkt, og forfatterne forklarer, at patientlogistik drejer sig om organisering af patienters behandlingsforløb.

En fælles vision for det sammenhængende forløb kan opfyldes ved interorganisatorisk netværksledelse eller partnerskabsledelse. Ved fravær af traditionelle sanktionsmekanismer kan nye forløbsbaserede ledelsestendenser understøtte samarbejdet.

Trekantsamarbejdet, dvs. praksis-kommune-hospital, kan med fordel gentænkes i form af relationel koordinering i et sammenhængende sundhedsvæsen.

Forfatterne fører os gennem de sidste årtier, og den erfarne leder vil genkende de sundhedspolitiske udviklingslinjer med nye behandlingsmuligheder og en stigende levealder, som tilsammen udfordrer økonomien.

Det nye Universitetshospital i Aarhus trækkes frem som case, og man får derved et klart indtryk af, hvordan reduceret areal tvinger lederne til også her at tænke nyt i forhold til arbejdsfordelingen mellem praksis, kommune og hospital.

☞☞ Fremtidens sundhedsvæsen forventer ledelser, der gør virksomhederne mere adrætte, hvilket baseres på tre forhold: ledelsesmæssig strategisk følsomhed, en samstemt ledelsesmæssig enhed/enighed og fleksibilitet vedr. ressourcemobilitet.

Det nationale kvalitetsprogram (2015/2016) introduceres, og heri ophøjes patientinddragelse til et nyt nationalt mål. Kvalitetsudvikling skal med

Henrik W. Bendix, Annemette Digmann, Per Jørgensen og Kjeld Møller Pedersen

**LEDELSE I SUNDHEDSVÆSENET
- på hospitaler, i kommuner
og i praksissektoren**

Gyldendal 2017
452 sider - 400 kr.

andre ord implicere patientens vurdering, og brugerperspektivet vil stå helt centralt i det danske sundhedsvæsen fremover.

Der refereres endvidere til DDKM, som med ovenstående kvalitetsprogram afløses af mindre bureaukrati og reduceret (unødigt) dokumentation.

”Ledelse i Sundhedsvæsenet” er underlagt en særlig kompleksitet med flerfaglige professionslogikker. Det påkalder en hybrid ledelsesform – et dobbeltfokus dels på strategisk ressourcudnyttelse, dels på faglig motivation.

Fremtidens sundhedsvæsen forventer ledelser, der gør virksomhederne mere adrætte, hvilket baseres på tre forhold: ledelsesmæssig strategisk følsomhed, en samstemt ledelsesmæssig enhed/enighed og fleksibilitet vedr. ressourcemobilitet. I modsat fald forudsiger forfatterne store menneskelige og økonomiske omkostninger.

I bogen afrundes hvert kapitel med en opsummering, hvor forfatterne blandt andet perspektiverer på baggrund af et sundhedsvæsen, der er i stadig forandring.

En inspirerende og dybdegående bog, der med mere end 400 referencer sikrer, at vi kommer rundt om hele ledelsesfeltet.

Bogens målgruppe er engagerede politikere, ledere og medarbejdere, som for at få fuldt udbytte af bogen må have basalt kendskab til offentlig sundhedsledelse og -organisering.

Af Anne Dorthe Bjerrum, oversygeplejerske, SD, MPA, Sygehus Sønderjylland.

Glad og munter hyldest til kvindeligheden

Nina Brochmann,
Ellen Stækken Dahl
GLÆDEN MED SKEDEN
Alt du har brug for at
vide om dit underliv
People's Press 2017
310 sider - 299,95 kr.

Da bogen blev præsenteret ved et pressearrangement, fik de to unge norske entusiastiske forfattere, begge medicinstuderende, fuldt hus. Alle pladser var besat af kvinder - og tre mænd.

Bogen er blevet til på baggrund af bloggen: "Underlivet". De mange besøgende satte gang i bogprojektet, da de afslørede et stort behov for viden. Et af målene er at afvise nogle af de myter, som hersker omkring den kvindelige anatomi og fysiologi. Især den sejlivede myte om jomfruhinden, hvor der, som forfatterne skriver, er "chokerende mangel på interesse i det lægevidenskabelige miljø for denne kvindelige kropsdelt, der for nogle kan betyde tab af ære og i værste fald tab af liv". Den kvindelige orgasme er en af de andre myter, som bliver faktatjekket. Sigmund Freud ophøjede den vaginale som den eneste ægte orgasme. Klitorisorgasme hørte hjemme på pigeværrelset. Lad mig med det samme afsløre: Gamle Sigmund havde meget at lære af de to unge nordmænd.

Indholdet er basal viden om den kvindelige anatomi, fysiologi og seksualitet. De første spæde erfaringer og de mere mangfoldige og udfoldede. Prævention, kønssygdomme og forskellige underlivs-sygdomme er grundigt behandlet.

Bogen er skrevet af unge kvinder til unge kvinder. Sproget er ligefremt og researchen grundig. En oplysende, glad og munter hyldest til kvindeligheden.

Af Hanne Lindhardt,
MSA og sundhedsplejerske.

Religiøs og iskold oversygeplejerske

Else Lefmann
MAN SKAL IKKE SPØRGE
Forlaget Mellempgaard 2017
186 sider - 151 kr.
Findes også som e-bog

Margit på syv år bliver i 1949 indlagt på Refsnæs Kysthospital med Calvé-Perthes sygdom. Hun er på hospitalet i fire år. Historien handler om langtidsindlagte børn og om kampen for at være stærk og modig. De voksne kommer kun på stuerne til de faste runder, rengøringsspigen, den rare overlæge og den religiøse og iskolde oversygeplejerske, der udelukkende omtales som HUN. Hun lægger Margit på enestue som straf for større forseelser, som f.eks. at tale til overlægen på stuegang. Der er bibeltimer og en skoletime om ugen, og for Margit bliver det opskriften på det store nederlag, da hun endelig kommer tilbage til sin klasse. På Refsnæs har hun lært sig selv at læse og skrive, men hun er kommet håbløst bagud. Hun bliver reddet af sit talent for at fortælle historier, og bogens slutning giver håb om, at hun kan blive inkluderet igen.

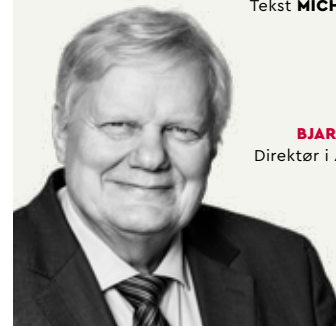
Bogen er en fin indføring i, hvordan børn blev behandlet i sundhedsvæsenet. Stedet, overlægen og oversygeplejersken er taget fra virkeligheden, og detaljerne om pleje og behandling stemmer overens med beretninger fra den tids børnesanatorier. For sygeplejersker, der arbejder med børn, giver bogen en fin baggrund for udviklingen inden for pædiatrisk sygepleje.

Af Gunilla Svensmark, specialkonsulent i sygeplejehistorie, Dansk Sygeplejehistorisk Museum.

[På mit natbord]

Midt i krisen vokser håbet

Tekst MICHAEL HOLBEK

BJARNE HASTRUP
Direktør i Ældre Sagen.

Hvad læser du lige nu?

"Jeg læser et værk, som PFA har udgivet: "De danske Ministerier - Anker Jørgensens tid 1972-1982." Det var en hård periode med oliekrise, voldsomme økonomiske problemer og højinflations."

Hvordan har den inspireret dig?

"I den periode var jeg direktør for Håndværksrådet, og jeg oplevede en stor vilje til at løse problemerne, f.eks. oliekrisen. Mange smedevirksomheder gik i gang med tanker om at lave vindmøller og tænke i energibesparende foranstaltninger. Så det spændende er, at midt i krisen og ulykkerne så vokser håbet og motivationen og produktudviklingen i en masse kreative virksomheder."

Hvilken bog burde alle sygeplejersker læse - og hvorfor?

"Tor Nørretranders' nye bog "Se frem - fra opløsningstid til oplysningstid", fordi den rækker ud i fremtiden og forsøger at få os til at tænke anderledes. Det kommer sygeplejersker også i høj grad til, ikke mindst i lyset af den teknologiske udvikling."

Hvilken bog fik du aldrig læst helt til ende?

"Jeg læser altid en bog færdig. Så lad mig i stedet anbefale en, jeg vender tilbage til igen og igen. "Leoparden" af Giuseppe Lampedusa. Den skildrer den periode i 1860'erne, hvor Italien går fra adelsdiktatur til tølpervælde og på en måde forudgriber en leder-type som Berlusconi. Det er ægte verdenslitteratur."

Birgitte Amtrup
MARKUS BLEV FØDT FOR TIDLIGT
 En højt læsningsbog om at være født for tidligt
 Historia 2017
 50 sider - 149,95 kr.

Signe og Thomas får et barn mange uger før termin. Billedbogen beskriver, hvordan de kommende forældre glæder sig til barnet, som de kalder Blop, men da han uventet og pludseligt vil til verden og bliver født ved kejsersnit, ændres forventningerne, og livet bliver mere sårbart. Blop får navnet Markus, og han kommer i kuvøse, får mad gennem en slange i næsen og skal blive i kuvøsen i det første stykke tid. Langsomt normaliseres tilværelsen, og til sidst kommer familien hjem. Men Markus er i sine første leveår mere følsom over for lyde og spektakel end andre børn. Det tager Solveig, den voksne i børnehaven, højde for, og en terapeut instruerer i massage, leg på en stor bold og dans. Teksten er nem at forstå, og de fine illustrationer kan om nødvendigt være omdrejningspunkt, hvis barnet, man læser for, er lille.

Marianne Glynstrup
FUCK. JEG HAR KRÆFT. HVAD NU?
 Kræftens Bekæmpelse 2017
 Kan bestilles gratis på Kræftens Bekæmpelses webshop

Kræft er ikke en dødsdom, det er en livsdom, skriver Stine på 31 år, som har brystkræft. Bogen er skrevet i tæt samarbejde med unge patienter med diagnoser som bl.a. livmoderhalskræft, testikkelkræft, leukæmi og brystkræft.

Deres fortællinger, erfaringer og gode råd formidles til andre unge med en kræftdiagnose. Bogen består af seks afsnit og slutter med et indeks, der gør den meget velegnet som opslagsværk. Sprog og layout spiller fint sammen, når emner som f.eks. kemo, studier, kærester og økonomi bredes ud i korte, klare afsnit. Der er billeder af unge, citater og fremhævede overskrifter med rødt, når noget er vigtigt. En ordbog med kræftord er der også blevet plads til. De unge stemmer går klart igennem, og det betyder, at bogen er meget brugbar for unge med kræft, tænker jeg.

Til titlen: Fuck er med i Retskrivningsordbogen, jeg ved det. Engang et vulgært engelsk slangudtryk, nu et helt almindeligt ord blandt unge. Kønt? Nej.

Svend Danielsen & Rie Thoustrup Sørensen
VÆRGEMÅLSLOVEN
 Med kommentarer
 2. udgave 2017
 Jurist- og økonomiforbundets Forlag 2017
 798 sider - 1.395 kr.

Når sygeplejersker støder på værgemål, er det oftest, fordi en patient eller borger har en sindslidelse, f.eks. demens, eller er psykisk udviklingshæmmet. Bogen om værgemål er en opslagsbog med mange eksempler og kommentarer. De er interessant læsning, for det er vanskeligt at samarbejde med både plejehjem, kommuner og ikke mindst i familien, viser eksemplerne.

En del af dem beskriver netop mennesker med akut psykisk sygdom, som foretager indkøb i manisk tilstand, og mennesker med demens, som testamenterer hus og sommerhus til uventet side. Det er ikke en bog, sygeplejersker skal læse, men både kommunalt ansatte og hospitalsansatte skal vide, at den findes.

(jb)

Kaffe og demokratisk samtale

Özlem Cekic
HVORFOR HADER HAN DIG MOR?
 Gyldendal 2017
 268 sider - 299,95 kr.

For at lytte, forstå og forklare de mennesker, der sender hademails, indledte Özlem Cekic for ni år siden dialogkaffeaftaler bygget op om den demokratiske samtale. Formålet var og er at bygge bro mellem befolkningsgrupper. Brobygningen skal føre til nuanceret af menneskers opfattelser af hinanden og være et udgangspunkt for medmenneskelighed og fredelig demokratisk sameksistens.

Det er mails rettet mod forfatteren som muslim, der starter odysseen. Det bliver til en rejse ind i den gruppe menneskers liv, som har sendt hademails. Udgangspunktet er, at Cekic besøger dem i deres hjem, hvor hun bliver budt på kaffe og kage. De taler om lidt af hvert, indtil de kommer ind på det følsomme omkring hadet og emner som fri abort, homoseksualitet. Det er etniske danskere, mere eller mindre højreekstremistiske, og rejsen fortsætter til de muslimske drenge fra Den røde plads på Nørrebro, til præsten fra Indre Mission, salafisten i Hizb ut-Tahrir moskéen og til medlemmer af det jødiske samfund. Cekic rejser også til brændpunterne i Mellemøsten via Istanbul, der rummer fare for hende som kurder. En rammefortælling er hendes mands og mors bekymring, når hun drager ud på den mission. Cekic beskriver sine stemninger, hun pendler mellem håbløshed og håb og understreger opgøret med stereotype opfattelser og entydighed. Hun beskriver ulighed i samfund/verden og vanskelige livsvilkår for mennesker, som føler sig true på deres identitet. Flere steder trækker Cekic på sin erfaring som sygeplejerske/psykiatrisk sygeplejerske, det gør bogen lærerig og vedkommende for sygeplejersker og sygeplejestuderende.

Af Marianne Mahler, sygeplejerske, dr.ph.

MediYoga Instruktøruddannelsen

Opstart følgende datoer
5. februar - København
6. februar - Odense
7. februar - Aarhus

**MediYoga ved stress og
udbrændthed coach**
21. april - København

MediYoga terapeut og lærer
8. februar 2018 - Aarhus

Læs mer og tilmelding via
hjemmesiden www.medi-yoga.dk
veetamo@medi-yoga.com
Tlf. 6140 9778

Vi bygger den rigtige vogn til jeres behov

TEST
SELV

Få en vogn på prøve

- anæstesivogne
- isolationsvogne
- hjertestopvogne
- akut- & dropvogne
- behandlingsvogne
- flexvans
- tilbehør

StandardSystemer
by MedicSysteme

+45 38 26 49 00

standardsystem.dk/vogne

FOKUSERET STUDIEBESØG

Videncenter for Sårheling, Bispebjerg Hospital tilbyder fokuseret studiebesøg. Formålet er at give opdateret viden indenfor sårbehandling samt orientere om centrets retningslinier for pleje og behandling af patienter med sår. Undervisningen veksler mellem teori og work-shop. Målgruppen er sundhedsfagligt personale med interesse i og noget kendskab til sårbehandling/sårbehandlingsprodukter med behov for opdatering i grundlæggende sårbehandlingsprincipper.

Dato: 22.03.2018, kl. 8.30-15.30.

Sted: Videncenter for Sårheling, Bispebjerg Hospital

Pris: kr. 1.100,00.

Tilmeldingsfrist: 16.02.2018

Yderligere information og tilmelding findes på www.CWHC.dk

Før- eller efterløn?

Hvad er det rigtige for dig?

Fra 1. januar til 30. juni 2018 kan du vælge, om du vil have dit efterlønsbidrag udbetalt skattefrit, hvis du melder dig ud af efterlønsordningen. Melder du dig ud, er der ingen fortrydelsesret.

Inden du træffer dit valg, er der nogle vigtige forhold, du bør overveje. Læs hvilke på dsa.dk/efterloensvalg. Her kan du også se, hvad du skal gøre, hvis du vil have den skattefrie udbetaling.

Valget er dit.

DIN
SUNDHEDSFAGLIGE
A-KASSE

Sorg

som sygdom
kræver opkvalificering

EFTERLADTE. Når sorg i år bliver en ny diagnose, skal sygeplejersker kunne skelne mellem naturlig og kompliceret sorg. En ny sorgrådgiveruddannelse er med til at klæde sygeplejerskerne på. Direktør i Det Nationale Sorgcenter, Preben Engelbrekt, opfordrer kursisterne til at se deres egen død i øjnene.

Tekst ANNE WITTHØFFT · Foto NIKOLAI LINARES

Diagnose i 2018

Når verdenssundhedsorganisationen, WHO, efter planen i 2018 kommer med sit næste katalog over sygdomsdiagnoser, bliver kompliceret sorg en ny diagnose på linje med depression og angst.

Det præcise navn ligger endnu ikke fast, men omtales i dag som kompliceret sorg, vedvarende sorglidelse eller forlænget sorg.

Man taler om kompliceret sorg, når intensiteten af savnet, længslen, angsten eller søvnbesværet ikke aftager efter seks måneder, men i stedet udvikler sig til egentlig sygdom.

Det anslås, at hver 10. sorgramt bliver ramt af kompliceret sorg. Det svarer til 16.000 danskere årligt, hvis man regner med, at der er fire efterladte pr. død.

Mennesker med kompliceret sorg får ofte enten ikke hjælp eller bliver fejlbehandlet med antidepressiv medicin, fordi sundhedspersonale og andre faggrupper ikke ved, hvordan man skelner mellem naturlig og kompliceret sorg, og heller ikke ved, hvordan det skal håndteres.

”Nå, men skal vi ikke lige tage en dødsrunde?”
Forslaget kommer fra psykoterapeut og direktør i Det Nationale Sorgcenter, Preben Engelbrekt, og er henvendt til de 26 kursister, der er i gang med deres anden dag på en helt ny sorgrådgiveruddannelse på Professionshøjskolen Metropol i København.

Kursisterne er lige kommet tilbage fra frokostpause, og opfordringen bliver fremsat lige så henkastet, som havde Preben Engelbrekt foreslået en tissepause.

Dagens tema er ”egen dødelighed”, og formiddagen er gået med at øve samtaler om tab. Om en halv time skal kursisterne, hvoraf over halvdelen er sygeplejersker, hver især svare på 11 spørgsmål om døden og bagefter diskutere deres svar med hinanden.

Men først skal de i plenum på skift sige højt, hvad de tror, de kommer til at dø af, og hvor gamle de regner med at blive.

Man bliver nemlig bedre til at støtte andre mennesker i sorg, hvis man har set sin egen dødelighed i øjnene, mener Preben Engelbrekt.

Og selv om der de senere år er kommet et øget fokus på død, tab og sorg i bl.a. medierne, så er hverken hr. og fru Danmark eller de velfærdsprofessionelle klædt ordentligt på til at støtte medmennesker i den sorg.

Det mener både Preben Engelbrekt og Susanne Friis, sygeplejerskekonsulent på Metropol, som samarbejder om den nye sorgrådgiveruddannelse, der er opstået som følge af, at kompliceret sorg efter planen bliver en ny diagnose i WHO-regi i 2018. På linje med depression og skizofreni.

”Jeg tænker, at uddannelsen rammer ned i et videnshul. Samtidig med at der er en enorm vilje til og et stort behov for

De efterladte går fra hospitalet til ingenting

BETTINA TOUSTRUP, teamkoordinator og sygeplejerske i Palliativ Afdeling i Københavns Kommune.

Hvorfor meldte du dig til sorgrådgiveruddannelsen?

”Jeg synes, vi mangler et fokus på de pårørende, efter de har mistet. I dag er det sådan, at når afdøde er kørt fra os, slutter det.”

Hvad vil du bruge den til?

”Jeg håber, jeg kan få stablet eftersamtaler for de efterladte på benene. Hvis man ikke har haft et længere forløb på hospital, er der ingen, der samler de efterladte op. Vi – hospitaler og kommuner – tror nok hver især, at vi tager hånd om de efterladte, men uden rigtig at få talt sammen om, hvilke tilbud vi har. Jeg kunne godt tænke mig, at der var en større kontakt mellem hospital og kommune og egen læge og en større viden om, hvilke tilbud der er til efterladte.”

Hvad har du taget med dig fra kurset i dag?

”Jeg er især blevet bevidst om mine egne følelsers betydning. Og at det er o.k. at være et menneske med følelser. Man skal selvfølgelig være professionel, men man må godt være berørt.”

Hvor vigtigt er det at have forholdt sig til sin egen dødelighed?

”Jeg ser i gennemsnit tre-seks mennesker, der dør om ugen, så for ikke at blive robotagtig er det vigtigt at være bevidst om sin egen dødelighed. Jeg har selv skrevet den ”Sidste Vilje”, fordi jeg har set, hvor meget nemmere man gør det for de efterladte.”

Psykoterapeut Preben Engelbrekt spørger kursisterne på den nye sorgrådgiveruddannelse, hvor længe, de regner med at leve.

Jeg har stået lidt alene med nogle efterladte

BRITTA ECKHARDT, sygeplejerske på Hospice Vendsyssel og frivillig i en netværkscafé.

Hvorfor tager du sorgrådigeruddannelsen?

"Jeg har arbejdet med mennesker i sorg hele mit liv og på hospice siden 2008. Men jeg synes, at jeg i hverdagen har manglet noget viden for at kunne klarlægge, hvem der er i risiko for at udvikle vedvarende sorg, og hvem der har behov for en ekstra indsats."

Hvad håber du at kunne bruge uddannelsen til?

"På Hospice Vendsyssel har vi telefoniske opfølgningssamtaler til de efterladte efter seks uger, og de samtaler kunne jeg godt tænke mig, at vi udviklede en samtaleguide til, så de kunne blive mere målrettede med henblik på at identificere, hvem vi skal være mere opmærksomme på. Ligesom jeg gerne vil være med til at udvikle et koncept for pårørendeaf-tener for efterladte."

Hvad gjorde størst indtryk på dig i dag?

"Det var det spørgsmål, hvor vi skulle forholde os til vores egen død, som Engelbrekt introducerede. Det kunne jeg næsten ikke, på den måde vi skulle gøre det. Spørgsmålet: "Hvornår dør du, og hvad kommer du til at dø af?" blev pludselig meget nærværende og konkret. Og selvom jeg ellers har gjort mange ting op med mig selv i forhold til min egen død og har udfyldt "Min sidste vilje", synes jeg, det var svært at besvare i dag."

at forbedre praksis," siger hun og fortæller, at der er stor interesse for uddannelsen fra mange forskellige faggrupper.

Det første hold, som udover sygeplejersker består af socialrådgivere, lærere, familierapeuter og en enkelt præst, startede i slutningen af oktober sidste år og får deres eksamensbevis i begyndelsen af juni. Sorgrådigeruddannelsen består af fem moduler af tre dages varighed samt fem uddannelsesdage i egen praksis og strækker sig over 7-8 måneder. Det særlige ved uddannelsen er ifølge Susanne Friis, at den bygger på hverdagsimplementering:

"Kursisterne kender og forstår praksis, og så kommer de her på kurset og får kompetenceudvikling. På den måde bliver de en slags forandringsagenter. Det er vigtigt, at der er en god dialog mellem dem og deres kollegaer, så de kan påvirke kulturen."

"Velfærdsprofessionelle er i tvivl om eller ved ikke, hvordan de skal rådgive, undervise og samtale med mennesker i sorg. Og hvis man ikke er ordentligt klædt på, vil man blive ved med at have en usikkerhed, som vil generere mere usikkerhed," siger hun.

Ingen har fagligt ansvar for sorg

Når sorg bliver en sygdom, vil det automatisk medføre krav om, at sundhedssystemet kan håndtere diagnosen. Men sådan er det ikke i dag, mener Sarah Midtgård Grau, sygeplejerske, cand.cur. og specialkonsulent i Det Nationale Sorgcenter. Hun er med i den arbejdsgruppe, der er i gang med at udarbejde nye kliniske retningslinjer til sundhedspersonalet.

Hun har tygget sig igennem meget af den eksisterende viden på området og påpeger, at det halter på flere områder. Ifølge Sarah Midtgård Grau mangler der teoretisk viden om forskellen på naturlig sorg og kompliceret sorg blandt de sundhedsprofessionelle og hos andre velfærdsprofessionelle. Samtidig mangler der en systematisk opsporing og screening af mennesker, der er i risiko for kompliceret sorg.

"Der er ingen faggruppe, der har erklæret fagligt ansvar for sorg, og ingen sektor eller afdeling, der har sorg som kerneydelse. Det kan man se, når man kigger på de forskellige sygehuse og kommuners handlingsplaner og retningslinjer. Og det øger risikoen for, at kompliceret sorg overses," siger hun.

Overset sorg får børn til at pjække

ANNETTE HANSEN, sygeplejerske, Tidlig indsats – Ungerådgivningen i Sønderborg Kommune.

Hvorfor tager du sorgrådgiveruddannelsen?

"I 2014 blev jeg ansat i et toårigt projekt, som skulle nedsætte fravær hos børn og unge i folkeskolen i kommunen. I løbet af projektperioden blev det tydeligt, at fravær hos nogle børn og unge kan skyldes en tabsoplevelse eller en sorg. På baggrund af dette var jeg med til at etablere to sorggrupper i Sønderborg Kommune. En stor del af de børn og unge, der går i sorggruppe, fortæller, at de har det rigtig svært i skolen. Flere føler en social isolation og en stor ensomhed. Nogle giver udtryk for følelsen af "dobbelt-tab", da de oplever, at venner tager afstand til dem. Nogle reagerer ved, at de trækker sig – de vil helst være alene. Andre fortæller, at sorgen skaber grobund for mobning og flere konflikter med omverdenen. Mange føler, at de sidder alene med deres sorg, og at de mangler støtte og hjælp fra lærere og kammerater. Og det er ikke usædvanligt, at de fortæller om stresslignende tilstande. Hvis vi skal hjælpe børn og unge i sorg, så bliver vi nødt til at samarbejde med børnenes netværk og tænke i helheder.

Hvad håber du at kunne bruge uddannelsen til?

Mit ønske med sorgrådgiveruddannelsen det er bl.a. at være med til at iværksætte støtteinterventioner både til skolerne i Sønderborg Kommune og udvide vores tilbud til de børn og unge, der er i risiko for at udvikle kompliceret sorg."

Konsekvenserne er, at hjælpen – og kvaliteten af den – bliver for tilfældig. Og mens nogle mennesker bliver alvorligt syge af sorg, fordi de ikke får kvalificeret hjælp til deres sorg, så bliver andre med naturlig sorg sendt til psykolog.

Ca. 10 pct. af alle sørgende udvikler kompliceret sorg, som er så indgribende, at de skal have professionel behandling.

"Men i dag får alt for mange, der mister, at vide, at det er godt at opsøge en psykolog," siger Sarah Midtgård Grau og henviser til en undersøgelse fra Det Nationale Sorgcenter, der viste, at 63 pct. af alle efterladte har været i kontakt med en psykolog.

"I dag ved vi, at det ikke er terapi, der skal til – men i højere grad samtale, snak og erfaringsudvikling, når man bare har normal sorg. Det kan f.eks. være hos præsten eller i sorggrupper eller i folkeskolen," siger Sarah Midtgård Grau.

"Er vi enige om, at du skal dø?"

Og det er netop de samtaler, Preben Engelbrekt håber at kunne være med til at klæde sygeplejersker og andre bedre på med bl.a. "dødsrunden".

Sorgmodeller

Tidligere beskrev man sorg ud fra fase-teorier, hvor bl.a. den svenske psykiater Johan Cullbergs kriseteori, som opdelte sorg i fire faser, var meget udbredt. Man gik fra chok til reaktion til reparation til nyorientering. Og målet var at give slip på sorgen og den afdøde.

I dag anses tosporsmodellen for at være mere brugbar. Den er udviklet af de to hollandske forskere Margaret Stroebe og Henk Schut. Ifølge tosporsmodellen består et naturligt sorgforløb af en pendulering mellem to spor. Tabs sporet og det reetablerende spor. Forståelsen er, at sorg er komplekst og kan forandre sig over tid. Den har ikke noget endemål, men kan være en del af hverdagslivet.

Nu ved jeg, hvorfor det er godt også at have det sjovt, mens man sørger

BIRGITTE DE BLANCK, palliationssygeplejerske i Hillerød Kommune.

Hvorfor har du meldt dig til sorgråd-giveruddannelsen?

"I Hillerød Kommune har vi altid haft meget fokus på tiden op til dødsfaldet – men ikke så meget tiden efter dødsfaldet. Vi ringer altid til de efterladte et stykke tid efter begravelsen og tilbyder en samtale, og den samtale har jeg ikke altid været klædt ordentligt på til. Og jeg har også nogle gange været i tvivl om, hvornår man skal sende dem videre eller til egen læge, og hvornår man bare skal lytte.

Hvad vil du gerne bruge uddannelsen til?

"Et af mine nye tiltag efter at have været på kursus skal være undervisning i tiden efter dødsfald, og at vi også tilbyder en samtale et par måneder henne – for det er først efter nogle måneder, at kompliceret sorg viser sig.

Hvad har du fået med dig i dag?

"Jeg lærte meget om, hvordan man kan spotte dem, der har kompliceret sorg. Og jeg har fået nye redskaber til spørgeteknik. En af de helt store ting, jeg har taget med mig i dag, er, at det er o.k. at være tavs og bare sidde og lytte. En anden ting er, at mange af de efterladte, jeg snakker med, giver udtryk for, at de har dårlig samvittighed over, at de også laver sjove ting. Jeg har altid sagt, at det var o.k., at de gjorde det, de havde brug for. Men nu har jeg fået noget teori, der gør, at jeg ved, man laver sjove ting, fordi man har brug for en pause. Så nu kan jeg sige til dem, at det faktisk er godt for dem, og jeg kan forklare dem hvorfor."

For selv om alle kursisterne på sorgråd-giveruddannelsen har døden og sorgen tæt inde på livet i deres professionelle dagligdag, så viser det sig, at døden alligevel hurtigt kan komme lige lovlig tæt på.

Under dødsrunden er det alderdom, som de fleste af kursisterne siger, at de kommer til at dø af. Og aldersmæssigt regner mange med at blive 90-100 år gamle. Også selv om den gennemsnitlige levealder i 2017 var 80,8 år.

"Men er det sandsynligt? Hvad dør jeres patienter af?" udfordrer Preben Engelbrekt dem.

Kursisterne erkender, at deres udsagn nok mere bundler i ønsketænkning end i realiteter, og som en af dem siger: "Jeg er bange for, at det bliver en selvopfyldende profeti – hvis jeg siger det højt."

Men Preben Engelbrekt helmer ikke, for han mener, det er vigtigt, at deltagerne får øje på deres egne barrierer i forhold til at tale om døden.

"Er vi enige om, at du skal dø?" siger han f.eks., da en af kursisterne gentagne gange vægrer sig ved at sætte alder på sin død.

"Det er bemærkelsesværdigt, at I allesammen regner med at leve længere end gennemsnitsalderen. Jeg bliver så overrasket, når man som sundhedsprofessionel ikke har forholdt sig til egen dødelighed. For når selv I, der er sundhedsprofessionelle og ser, hvad folk rent faktisk dør af, har brug for en tyrkertro på, at I bliver over 90, så tænker jeg, at det er op ad bakke for hr. og fru Danmark," siger han og fortæller, at han som direktør i Børn, Unge & Sorg ser konsekvenserne af, at man undviger at tale om døden, indtil det er for sent.

Han opfordrer alle voksne mennesker til at tage stilling til, hvad der skal ske med dem, når de dør – og også til at skrive kærlighedsbreve til deres børn og ægtefæller.

"Inde i min butik ser jeg forældre dø fra deres børn, inden de kan klare sig selv. Og i alle de 17 år, jeg har arbejdet inden for dette felt, har jeg måske oplevet fem forældre, der har efterladt et brev. Og når jeg ser betydningen af sådan et brev, så tænker jeg, at det bør være en grundlov," siger han.

I modsætning til kursisterne regner han ikke med at dø af alderdom.

"Jeg tænker, at jeg dør i en trafikulykke," siger han. "Og jeg tror ikke, jeg når pensionsalderen." ●

☺☺ Behandlingsgaranti – men ingen omsorgsgaranti

CHARLOTTE ANKER, sygeplejerske, hjertesvigt-klinikken på Odense Universitetshospital.

Hvorfor har du meldt dig til kurset?

"Sundhedsvæsenet har svært ved at gå fra den behandlingsorienterede, prognoseforbedrende indsats til den palliative indsats. Og vi kommer som regel for sent. Det er også min baggrund for, at jeg gerne vil sætte fokus på det her. I det øjeblik patienten dør, er der nul opfølgning af de pårørende. Vi har ikke nogen beskrivelse af, hvordan vi følger op på dem. Jeg bliver simpelthen så flov. Vi kan finde ud af at inddrage de pårørende, når vi kan drage nytte af dem til at støtte den syge, men når det er dem, der er de svage, som har behov for støtte, så er vi ikke til stede."

Hvad vil du bruge uddannelsen til?

"I mit team arbejder vi med familieorienterede samtaler, og her er det oplagt at screene de særligt sårbare, der er i risiko for at udvikle kompliceret sorg og udvikle metoder til, at vi også spørger ind til tidligere tabshistorie, og hvad de har af netværk. Og så er der nøglepersoner i afdelingerne, som også kunne have gavn af den nyeste viden, måske også i regelret undervisning i sorgprocesmodellen. Jeg kunne også godt tænke mig, at der blev udarbejdet et gennemgående hovedkort i e-journalen for palliation, som kan cirkulere mellem ambulatorie og afdeling, hvor behovet for sorgstøtte eller særlig opfølgning på pårørende er noteret."

Hvilken betydning tror du, at sygeplejerskens eget forhold til døden har?

"Det er vigtigt at være bevidst om, hvilke barrierer der ligger i en selv, og hvordan man reagerer på andres sorgreaktioner. Jeg har nok kæmpet meget med at holde på mig selv i de her sammenhænge, hvor jeg har siddet med døende, pårørende og efterladte, men nu har jeg fået et konkret værktøj til at turde sætte det i tale. Man kan sige: "Når det er hårdt for mig blot at være vidne til og høre på, så kan jeg forestille mig, hvor hårdt det må være for dig – på den måde kommer det igen over på deres banehalvdel."

DIN EGEN DØD

.....
*spørgsmål til
overvejelse*
.....

Hvad kommer du til at dø af?

.....

Hvor længe forventer du at leve?

.....

Hvor skal du dø?

.....

Hvem skal være omkring dig?

.....

Hvilke ritualer skal der være?

.....

Hvad efterlader du?

.....

Hvad vil du blive husket for?

.....

Hvad vil folk sørge over?

.....

Hvilke valg og hvilken kontrol vil du have med din død?

.....

Hvad skal du nå, før du dør?

.....

Har du forholdt dig til rammer og indhold for din begravelse/bisættelse?

.....

Kilde: Preben Engelbrekt, direktør i Det Nationale Sorgcenter og i Børn, Unge & Sorg.

7.-8. MAJ 2018 • TIVOLI CONGRESS CENTER

DEMENS DAGENE

SAMMEN OM DEMENS – OGSÅ I FREMTIDEN

Kom på to-dages konference og hør bud på, hvordan vi nu og i fremtiden kan samarbejde om demens med afsæt i den nyeste forskning. Der er bl.a. oplæg af psykiater Andrew Sommerlad fra England, professor i geriatri Bengt Winblad fra Sverige og Chris MacDonald.

Deltag i symposier om fx:

- Demensudredning – hvor er vi på vej hen?
- Demensvenligt samfund
- Diabetes og demens
- Demens, misbrug og psykisk sygdom

Rabat ved tilmelding før 6. februar 2018 kl. 12.

Tilmelding, pris og program:

www.videnscenterfordemens.dk

medicin.dk

INFORMATION OM MEDICIN

Tryk, når du
håndterer medicin?

Integrer medicin.dk i omsorgs-
systemet - prøv det gratis nu!

kontakt@medicin.dk

pro.medicin min.medicin

hvorfor ikke jobbe for de beste?

Vi søker sykepleiere, spesialsykepleiere og jordmødre til oppdrag på sykehus og kommuner i Norge.

- Vi dekker reise og bolig for din jobb i Norge
- Din timelønn vil være fra kr. 265 til 400 inkl. feriepenger
- Det betales 100% overtid etter 35,5 timer i uken

Nyutdannede eller erfarne er alle hjertelig velkomne til å søke, vi hjelper deg med norsk autorisasjon og skatt. Vi tilbyr alle typer oppdrag, du kan prøve Oslo, Stavanger eller Nord-Norge. Alt er mulig hos oss.

Kontakt rekrutteringsansvarlig og sykepleier Bethina Breddam, på telefon + 47 922 28 218 eller e-mail bethina.breddam@randstad.no. Se www.randstad.no/care for ytterligere informasjon.

Randstad Care er et av verdens største bemanningsbyråer og har avtale med de største sykehusene i Norge. Vi ønsker at du skal få en trygg og god opplevelse mens du er her, og vi kan hjelpe deg med alt det du trenger for å arbeide i Norge.

randstad

DANSK TIDSSKRIFT FOR AKUTTMEDICIN

VOL. 1 - NUMMER 1

ETABLERET 2017

JANUAR 2018

TIDSSKRIFT.DK/AKUT/

I TIDSSKRIFTETS FØRSTE NUMMER KAN DU LÆSE OM:

KRONISK NEFROPATI OG POLYFARMACI
– EN POTENTIEL LIVSFARLIG SITUATION

FLOWKULTURS BETYDNING FOR
SYGEPLEJERSKERS BRUG AF EVIDENS-
BASERET VIDEN

DANSK RESUME AF ORIGINALARTIKLEN:
DIAGNOSIS AND MORTALITY IN PRE-
HOSPITAL EMERGENCY PATIENTS
TRANSPORTED TO HOSPITAL:
A POPULATION-BASED AND
REGISTRY-BASED COHORT STUDY

OVENSTÅENDE ER FORDELT I ARTIKELSEKTIONERNE

DANSKE RESUMEER AF
ORIGINALARTIKLER
STATUSARTIKLERT
KVALITET OG UDVIKLINGSARTIKLER
RESUME AF AFHANDLINGER
KLINISKE RETNINGSLINJER
PROTOKOLARTIKLER
CASE REPORTS

TELEMEDICIN I AKUT PATIENTBEHANDLING

VENØS BLODGASANALYSE I
AKUTMODTAGELSEN

BRUG AF INNOVATIONSTEKNIKKEN
"DE SEKS HATTE" I UDVIKLING AF EN
LOKAL, KLINISK GUIDELINE

DANSK RESUME AF ORIGINALARTIKLEN:
PREVALENS AF LUNGEEMBOLI HOS
SYNKOPEREDE PATIENTER

HAR DU ET MANUSKRIFT
SOM PASSER I EN AF
TIDSSKRIFTETS SEKTIONER?

SUBMISSION TIL ANDET
NUMMER LUKKER

D. 1. MARTS 2018

LÆS MERE OM SEKTIONERNES FORMAT
PÅ TIDSSKRIFT.DK/AKUT

FØRSTE UDGIVELSE ER PÅ GADEN
D. 18 JANUAR 2018

SOPHIES EGEN LØNFEST?

De sociale medier blev ramt af en viral storm under #sophieslønfest, hvor sygeplejersker følte sig hængt til tørre af innovationsminister Sophie Løhde. Facebook flød over med utilfredshed med ministerens udmeldinger om, at offentligt ansatte har haft en lønfest i forhold til de privatansatte.

Stor respekt til dem, der gør det 🙌🌸
Men, for virkelig at sætte streg under, at der ikke HAR været en lønfest – så skulle der måske lægges lønsedler ud fra 2008 (som jo er Sophie Løhdes udgangspunkt for hendes "konklusion") og så til nu. Så kan hun selv se differencen og dermed også, hvad der har været at holde "fest" for 😊

19 🙌

Sygeplejerskerne SKAL forlange og opnå REELLE lønstigninger i OK 18

62 🙌

Else-Marie Wendel Johansen

Rikke Schult

Kathrine Lodberg

Klaus Bischoff

Lønnen har aldrig været høj! Man må regne med, at resten af lønnen får vi i himmelen 😊

8 🙌

I virkeligheden var det bare sig selv, Sophie Løhde omtalte. Hun hører til den mikroskopiske gruppe af offentligt ansatte, der har en LØN-FEST. Det løser sig nemt, hvis du, kære Sophie L., blot deler lidt ud af den til os andre. Win-win?!

2 🙌

PRESSET TIL DET YDERSTE

"Vi er bekymrede for vores arbejdsmiljø, arbejdspress og autorisation." Mere end 100 sygeplejersker samt plejepersonale fra Gastroenheden, Herlev Hospital, skrev i Politiken om alvorlige konsekvenser af nedskæringer og effektiviseringskrav.

Jeg er lige blevet udskrevet fra D112 efter næsten 2 måneders indlæggelse. Hold da op, hvor har de sygeplejersker meget at se til, og hold da fest, hvor er de dygtige 🌞
Plejepersonalet render deres bagdel i laser hele dagen og tager dobbeltvagter og ekstravagter for at få det hele til at hænge sammen. Men på trods af deres travlhed var humøret altid højt, og jeg fik en topspecialiseret behandling. Men jeg er bekymret over, hvor længe plejepersonalet kan holde til den travlhed.
Hatten af for jeres gode kollegiale sammenhold ❤️

17 🙌

Laura Grønvall Petersen

Charlotte Rydahl Baran

Maria Sejer Linnemann

Jeg var i praktik på D105 i 2014. Dengang var der normeret til et par og tyve patienter, men der var altid overbelægning – ofte helt op til 45 patienter. De lå foran skabe på gangene, i stuen beregnet til ultralydsskanninger osv. Allerede dengang råbte personalet op. Jeg håber de råber højt nok nu!

3 🙌

Det er så sørgelig en situation ... Men sådan er det vel alt for mange steder i dag!! om det er region eller kommunalt. Alt er presset til det yderste 😞

3 🙌

DEN GODE HISTORIE MAN KAN LÆRE AF

ÅRETS KLINIKSTED. Igen i år har Sygeplejestuderendes Lands sammenslutning kåret Årets Kliniksted. Der var i alt 119 kliniksteder, som blev indstillet til titlen fordelt over hele landet, og vinderne er nu fundet.

Tekst **DIANA MAMMEN** · Foto **CLAUS BECH**

Årets Kliniksted er en arbejdsplads, hvor man springer op af sengen for at møde ind. Et sted, hvor der er plads til smil og latter i en travl arbejdsdag. Og hvor man som studerende bliver udfordret på en professionel og støttende måde.

Sådan lyder nogle af de rosende ord fra studerende, der har indstillet en række kliniksteder som årets bedste i hver af landets fem regioner. Vinderne er nu kåret.

I indstillingerne bliver de kliniske vejledere også rost, og om dem står der bl.a., at man som studerende er tryk ved sin vejleder, som på bedste vis varetager de studerendes plads på afdelingen.

”Årets Kliniksted er den gode historie, som man kan lære af.” Det fortæller næstformanden i Sygeplejestuderendes Lands sammenslutning, Elisa Valentina Landgreen. I år var der mange gode

Der var smil på læberne, da Årets Kliniksted i Region Sjælland blev fejret den 3. januar. SLS besøgte barselsafsnittet G73 på Roskilde Sygehus for at overrække dem beviset, og det blev også fejret med kage. Det er klinisk vejleder, Birgitte Ellen Sværke, der står med prisen i hånden.

historier, for i alt havde 119 studerende indstillet det sted, som de mente fortjente titlen som Årets Kliniksted.

Vejlederne skal hyldes

Udover at fortælle historier man kan lære af, så er også de kliniske vejledere en af grundene til, at Årets Kliniksted bliver kåret hvert år. I år for 6. gang.

”Vi kårer Årets Kliniksted, fordi de kliniske vejledere skal hyldes og anerkendes for deres gode arbejde. Men også for at studerende på en positiv måde kan fortælle, hvordan de gerne vil have, klinikstederne skal forholde sig til dem,” siger Elisa Valentina Landgreen.

Klinisk vejleder Birgitte Ellen Sværke fra Region Sjælland er glad for nomineringen og titlen. Hun har været vejleder for de sygeplejestuderende på barselsafsnittet G73 på Roskilde Sygehus i otte år.

”At være vejleder bidrager til min faglighed og arbejdsglæde. Jeg trives godt med vejlederopgaven, og for mig giver det mening at være med til at uddanne nye sygeplejersker,” siger Birgitte Ellen Sværke og fortæller, at nomineringen og titlen fungerer som motivation.

”Det var en overraskelse og en ære at blive Årets Kliniksted, og det giver glæde og motivation til opgaven fremadrettet,” siger hun. ☺

BAG OM PRISEN: De sygeplejestuderende indstillede sidste år 119 kliniksteder til titlen Årets Kliniksted. Af dem udvalgte en jury to kliniksteder fra hver region. Derefter var det de studerendes stemmer, der afgjorde, hvem der vandt.

Vinderne af Årets Kliniksted:

- **Region Hovedstaden:** Øre-næse-hals Sengeafsnit 311 på Gentofte Hospital
- **Region Sjælland:** Afsnit for Barsel G73 på Roskilde Sygehus
- **Region Syddanmark:** Dybbøl Plejecenter i Sønderborg Kommune
- **Region Midtjylland:** Kirurgisk sengeafsnit B6 på Regionshospitalet Randers
- **Region Nordjylland:** Medicinsk Gastroenterologisk sengeafdeling 9Ø på Aalborg Universitetshospital.

Region Midtjylland, **LOTTE FÆRGE MANN PEDERSEN** og **BIRGITTE THYBO:**

Der skal være faste holdepunkter for dagen samt refleksionssean-
cer, og den studerende skal føle sig anerkendt og blive socialiseret på afdelingen. Det gør vi ved at møde den studerende, der hvor han eller hun er i læringspro-
ces-
sen, og ved, at de kliniske vejledere og daglige vejledere er motiverede, engagerede og kan begejstre for læring og for sygeplejen.

Region Nordjylland, **LENE BADSTUE SANDELL:**

Vi engagerer os i den enkelte studerende, da den studerendes læringsmulighe-
der er individuelle. Derfor afholder vi en forventnings-
samtale, hvor der er klare mål og forventninger til hinanden. Vi er altid åbne for at revurdere de planer, der er lagt, da nogen f.eks. kan have behov for ugentligt at få en opfølgningssamtale, og andre kan have behov for mere støtte ved at gå tæt med en vejleder.

Region Syddanmark, **DORTE KRANZ:**

Ret hurtigt i praktikforløbet at lade den studerende selvstændigt varetage enkle sygeplejefaglige opgaver. Dette giver selvtilid. Min erfaring siger mig, at læring

og udvikling blomstrer ved anerkendelse af og fokus på det, den studerende gør godt. Det giver lyst og mod på at prøve det, man ikke tør, eller det, man synes er svært. At man som vejleder hele tiden har fokus på faglighed og kvalitet, smitter på den gode måde af på den studerende.

Region Sjælland, **BIRGITTE ELLEN SVÆRKE:**

Man skal have en velforberedt plan og struktur for forløbet med tydelige og løbende konkrete forventninger til studie af teo-
ri og kompetenceudvikling. Der skal være tæt forløb mellem vejleder og stude-
rende, og man skal møde den studerende med respekt. Sidst, men ikke mindst er det vigtigt for mig at videregive passionen for faget og huske det varme hjerte og humoren i en travl hverdag.

Region Hovedstaden, **LEONORA KRISTINE BRUUN SØNDERUP:**

Man skal som afdeling have en fælles inkluderende og respekterende kultur i forhold til at have studerende. Der er fokus på teamsamarbejde og stor ledelsesmæssig bevågenhed på uddannelsesopgaven. De studerende skal føle sig ventede og velkomne, derfor får de en mail tre uger før opstart med detaljerede planer, hvilket giver overblik over forløbet og de planlagte læringsrum.

Demenspris til ildsjæl på Klarahus

DEMENSPRISEN 2017. ”Borgeren i centrum” kan synes som en kliché i det danske sundhedsvæsen, men på Klarahus demenscenter er sloganet en vigtig del af arbejdet. Én af dem, som er gode til at udføre det i praksis, er Pia Johnsen Nielsen. Hun har modtaget årets demenspris.

Tekst **EMMA TRAM** · Foto **BAX LINDHARDT**

Pia Johnsen Nielsen og hendes kolleger arbejder efter Tom Kitwoods blomstermodel, som har kærlighed i centrum og trøst, identitet, beskæftigelse, inklusion og tilknytning som blomsterblade.

Når man træder ind i "Huset", demenscenter Klarahus' dagtilbud, bliver man budt hjertelig velkommen af en lille sort og hvid hund, som fiser rundt imellem de mange folk, der i dag er samlet til julehygge. På klaveret er musikpædagog Jan Andersen i fuld gang med at spille, og rundt om ham har et lille kor samlet sig og synger ivrigt med.

"Det gælder om at finde det, den enkelte er god til - f.eks. musik - og understøtte de færdigheder, man har derigennem, og fremhæve dem fremfor det, man har tabt pga. demenssygdommen," siger sygehjælper Pia Johnsen Nielsen.

Hun modtog den 6. december Sundhedsministeriets demenspris 2017, som er en del af Den Nationale Demenshandleplan 2025 og har til formål at "anerkende og hylde de mange medarbejdere, der hver dag skaber glæde, tryghed og værdighed for mennesker med demens og deres pårørende landet over."

Pia Johnsen Nielsen fik overrakt prisen og en check på 10.000 kr. af sundhedsminister Ellen Trane

Nørby (V) og ældreminister Thyra Frank (LA). Foruden hæderen til Pia Johnsen Nielsen gav prisen også 50.000 kr. til hendes arbejdsplads, demenscenter Klarahus, for, som ministrene påpegede, en god indsats kan kun lykkes på en god arbejdsplads.

Tidlige samtaler betrygger

Noget af det første, Pia Johnsen Nielsen fremhæver ved sin arbejdsplads, er det store fokus på at have den enkelte borger i centrum.

"Vi vil gerne have hverdagen til at være tæt på det, de kommer fra, så vi bliver nødt til at have borgeren i centrum. Her skal sygdommen fylde så lidt som muligt, og der er store forskelle på, hvad den enkelte har brug for," siger hun.

F.eks. sætter Pia Johnsen Nielsen og hendes kollegaer - sygeplejersker, sosu-assistent, fysioterapeuter og mange andre faggrupper - borgeren i centrum ved at tage de svære og til tider ubehagelige samtaler.

"Det er vigtigt, at vi tager samtalen med beboerne om, når den dag kommer, hvor du ikke længere kan sige, hvad du gerne vil, hvad skal der så ske? Hvad skal vi have skrevet ned, og hvad er vigtigt for dig, at personalet ved?" forklarer Pia Johnsen Nielsen.

Ifølge hende handler en stor del af arbejdet med demente om værdighed, men også trygheden spiller en rolle:

"Her på Klarahus kommer mange i dagtilbuddet først og flytter senere ind på nogle af de andre afdelinger. De når at føle sig trygge og lærer stedet og os at kende, og det giver god mening, at de kan flytte gradvist. Men det er også en sorgens dag, når sygdommen er nået så langt, at det er nødvendigt for dem at flytte. Derfor begynder vi at italesætte det tidligt."

Musik og aktiviteter i højsædet

Udover at tage de svære samtaler er der i dagtilbuddet stor opmærksomhed på, at borgerne holder sig friske så lang tid som muligt, bl.a. ved at deltage i aktiviteter og sociale arrangementer. Men altid med udgangspunkt i, at det skal være, hvad den enkelte har lyst til og behov for. Og når man går en tur på Klarahus, bærer stedet præg af mange muligheder. Lige fra motionsrummet i kælderens og værkstedet, hvor der bliver malet malerier og lavet fuglehuse, til højbedene udenfor og marmeladerne, som blev lavet til årets julemarked.

Mange medarbejdere peger også på, at musikken fylder utrolig meget, og udover amatør-koret i "Huset" viser også andre beboere stor interesse for det musikalske. På den skærmede enhed inviterer en ældre dame på besøg på sit værelse, og en anden beboer titter nysgerrigt ind, og bliver hurtigt budt indenfor. Da hun ser *Sygeplejerskens* fotograf, udbryder hun straks: "Er det dig, der skal spille for os?" for senere på aftenen er der musik på programmet.

Klarahus' sygeplejefaglige leder, Janne Dynesen, lægger også vægt på de mange aktiviteter og vigtigheden af at have fokus på den enkelte borger.

Ikke kun Keld, Hilda og klunkemøbler

Hvis man spørger Janne Dynesen, hvad det bedste ved hendes arbejde er, svarer hun "at man får brugt sin faglighed i alle ender og kanter". Derfor mener hun også, at jobbet som sygeplejerske på Klarahus nok ville interessere mange flere sygeplejersker, hvis de vidste mere om, hvad et job her indebærer.

Demensprisen 2018

Prisen vil blive uddelt igen næste år, og alle - både medarbejdere, pårørende, patienter og ledere - kan indstille en kandidat ved at udfylde et skema på Sundhedsministeriets hjemmeside. Det er muligt at indstille fra februar, og prisen uddeles i maj 2018.

”Vi har svært ved at tiltrække sygeplejersker og jeg tror, det skyldes manglende viden. Det er et område, som kalder på sygeplejerskekompetencer. Sygeplejerskerne her har høj selvstændighed, og en stor del af jobbet er også at lære fra sig og indgå i det tværfaglige samarbejde. Her har sygeplejerskerne stor indflydelse på eget arbejde, attraktive arbejdstider og en løn, der matcher hospitalerne. Så vi kan rent faktisk tyilbyde meget af det, sygeplejerskerne efterspørger,” siger hun.

Ifølge Janne Dynesen er demensprisen en oplagt måde at skabe positiv opmærksomhed for et område, hvor de ofte ikke kan vælge og vrage, når det kommer til ansættelser.

”Og så skal vi aflive nogle myter – plejehjem er ikke kun Keld og Hilda og klunkemøbler. Her er behov for højt kvalificerede medarbejdere,” pointerer hun.

Et af eksemplerne på, at Klarahus er noget andet end det stereotype plejehjem, er afdeling 700, hvor Pia Johnsen Nielsen arbejder. Her bor yngre borgere (under 65 år) med demens, og både indretning og aktiviteter bærer præg af et yngre publikum – her er moderne møbler og bl.a. en del motion på programmet.

Da Pia Johnsen Nielsen kommer og sætter sig i køkkenet til eftermiddagskaffen, går snakken livligt om flere forskellige aktiviteter, bl.a. en fremtidig tur til Malmø.

En inspirerende ildsjæl

Selvom Pia Johnsen Nielsen hører til på afdeling 700, var det ikke kun kollegerne herfra, der indstillede hende til demensprisen. Hun modtog nemlig hele fire ud af de i alt 157 indstillinger, bl.a. fra sin tidligere leder og en kollega i MED-udvalget.

”Det er overvældende. Én ting er, når vi anerkender hinandens arbejde i hverdagen, men det er noget andet, når folk har sat sig og skrevet det ned og indstillet én,” siger hun.

I en pressemeddelelse fra Sundhedsministeriet står, at Pia Johnsen Nielsen af sine kollegaer er beskrevet som: ”En inspirerende ildsjæl, der utrætteligt gør sit ypperste for at skabe gode rammer for både demensramte og deres pårørende.”

Den dag Pia Johnsen Nielsen fik beskeden om, at hun havde vundet, var

det Thyra Frank, som ringede for at levere beskeden. Hele afdelingen var samlet, og Pia Johnsen Nielsen troede – som den eneste – at der var tale om et afdelingsmøde. Hun forventede at få svar på et ressourcespørgsmål, de længe havde ventet på.

”Da Thyra Frank ringede, tænkte jeg først, at det var irriterende, det var mig, der skulle give beskeden videre, for mit fokus var et helt andet sted. Da det gik op for mig, at jeg havde vundet, tror jeg faktisk bare, jeg græd,” smiler hun.

Hæder til frontmedarbejder

Sygeplejefaglig leder, Janne Dynesen, er stolt over, at modtageren af demensprisen arbejder hos dem. Hun vil gerne udnytte prisen til at gøre opmærksom på de ildsjæle, som Pia Johnsen Nielsen repræsenterer.

”Det er utrolig vigtigt, at det er en frontmedarbejder fra et område, som ikke har lige så høj status som f.eks. en kræftafdeling, der bliver hyldet. Og så er det selvfølgelig dejligt med den positive omtale, men hvor er det også dejligt at vise det gode, og at demensområdet bliver fremhævet for noget positivt,” siger Janne Dynesen.

Demensprisens modtager er, på baggrund af indstillingerne, valgt af en faglig jury bestående af bl.a. Dansk Sygeplejeråds formand Grete Christensen samt formændene for FOA, Lægeforeningen, Ældresagen og Alzheimerforeningen. ●

Klarahus' sygeplejefaglige leder Janne Dynesen, vil gerne have flere sygeplejersker til at få øjnene op for de faglige udfordringer, et demensplejehjem byder på.

Administrerende direktør til Dansk Sygeplejeråd

Dansk Sygeplejeråd er en toneangivende faglig organisation med høj faglighed og professionalisme, hvor vi hver eneste dag arbejder for at styrke vilkårene for sygeplejersker og påvirke rammerne i sundhedsvæsenet. Vi arbejder for at styrke organisationens politiske interessevaretagelse og samarbejder bredt med mange forskellige interessenter. Vi vil gerne gå nye veje og komme endnu tættere på vores 76.000 medlemmer - gennem medlemsinvolvering kan vi styrke Dansk Sygeplejeråds politiske handlekraft, synlighed og indflydelse.

Vi søger en visionær og strategisk direktør, som vil stå i spidsen for nytænkning af, hvordan vi fortsat er synlige og får indflydelse på den sundhedspolitiske dagsorden. Vi ønsker at videreudbygge et bredere politisk netværk. Som direktør er du ansvarlig for, at organisationen arbejder målrettet og koordineret med styrkelse af den politiske interessevaretagelse i feltet mellem at være en faglig organisation og en aktiv samfunds- og sundhedsaktør.

Dansk Sygeplejeråd er en ambitiøs medlemsinvolverende organisation med 76.000 medlemmer, der gennem udvikling

af de samlede ressourcer og potentialer i fællesskab varetager medlemmernes faglige, løn- og ansættelsesmæssige, organisatoriske og sundhedspolitiske interesser. For at sikre dette er det afgørende, at direktøren prioriterer og motiverer til et stærkt involverende samarbejde på kryds og tværs politisk og administrativt om gennemførelse af opgaver og indsatser. Du har betydelig dokumenteret ledelseserfaring på direktionsniveau, er visionær og analytisk skarp samt har politisk og organisatorisk tæft. Du brænder for i samspil med organisationen at sætte og formidle en tydelig retning og mål for, hvor Dansk Sygeplejeråd skal bevæge sig hen.

Læs hele opslaget på www.dsr.dk/stillinger.

Send din ansøgning samt CV senest den 26. januar 2018 kl. 12:00. Der vil i forbindelse med rekrutteringen anvendes test, hvilket du skal være indstillet på.

Kontakt

Har du spørgsmål, er du velkommen til at kontakte Formanden for DSR Grete Christensen, tlf. 4695 4009 eller HR- og sekretariatschef Jacqueline Uhrskov Christoffersen, mobil 2895 7424.

MEDLEMSTILBUD

FORBRUGSFORENINGEN

Træt af januarudsalg??

Få rabat og bonus året rundt www.dsr.dk/rabatter

MUNKSGAARDS FORLAG
Rækker SU'en ikke?

Køb studieböger med
20 pct. rabat

www.dsr.dk/rabatter

LÅN & SPAR BANK

Er nyt år lig med ny bil?
Attraktivt billån til medlemspris

www.dsr.dk/rabatter

WEBSHOP

I form til foråret?
Køb løbetøj til medlemspris

www.dsr.dk/webshop

EN NY LØSNING MED SILENTIA SKÆRMSYSTEM

Oplev med **StoryPanels**^{TM}

»Et billede siger mere end tusind ord.« Det kan ligefrem have en helbredende, beroligende og stimulerende virkning. Derfor har Silentia udviklet StoryPanels, som er en ny funktion i Silentia Skærmsystemet og et stærkt værktøj til sundhedspersonale, patienter og deres familier. Et barn på et hospital er langt væk hjemmefra og blandt fremmede ansigter. Men så begynder en af sygeplejerskerne at fortælle om de farvestrålende billeder med planeter og sjove figurer. Barnet begynder at bruge sin fantasi. Fokus skifter over til noget nyt og positivt.

Kontakt os allerede i dag for yderligere oplysninger, eller se StoryPanels på silentia.dk

Book tid for en **GRATIS FREMVISNING** hos jer på telefon 39 90 85 85 eller mail info@silentia.dk

Silentia®
Keep it Clean™

Jeg blev utrolig stolt og meget rørt

I år modtog **Lillian Bygebjerg** Dronningens Fortjenstmedalje. Den minder hende om et langt arbejdsliv på forskellige afdelinger, og det gør hende glad.

Tekst **DIANA MAMMEN** · Foto **MICHAEL DROST-HANSEN**

Det var en skinnende forårsdag, da sygeplejerske Lillian Bygebjerg tog turen fra Sønder Stenderup til København. Hun skulle en majdag i år takke for Dronningens Fortjenstmedalje efter 40 års arbejde på Sygehus Lillebælt i Kolding. Når hun tænker tilbage på dagen, bliver hun glad.

”Det var en stor oplevelse at møde dronningen, og hun spurgte meget ind til mit arbejde med børneortopædi,” siger Lillian Bygebjerg. Siden hun begyndte på sygehuset i 1977, har hun arbejdet på medicinsk afdeling, lavet ultralydsscanninger af gravide som sonograf, arbejdet på urologisk afdeling, og de sidste 15 år af hendes arbejdsliv var hun på ortopædkirurgisk ambulatorium, hvor hun arbejdede med børneortopædi.

”Jeg har altid rigtig godt kunnet lide børn, lige siden jeg var teenager og passede børn. De har en stor plads i mit hjerte,” siger Lillian Bygebjerg.

Omsorg for alle

Men ikke kun børn har en plads i Lillian Bygebjergs hjerte. At yde omsorg for mennesker var grunden til, at hun blev sygeplejerske.

”Jeg blev sygeplejerske, fordi jeg var interesseret i at have med mennesker at gøre og yde hjælp, der hvor der var behov for det. Så jeg landede på den rette hyld,” siger hun.

Da Lillian Bygebjerg selv fik børn, passede de skiftende arbejdstider hende ikke særlig godt.

”Fra mine børn var små, til de blev teenagere, havde jeg kun aftenvagter. Jeg har aldrig befundet mig godt i at have både dag-, aften- og nattevagter,” fortæller Lillian Bygebjerg, som, efter børnene blev store igen, havde dagvagter.

Godt, der hvor man er

Selvom Lillian Bygebjerg havde det svært med forskellige arbejdstider, så har de forskellige afdelinger til gengæld været et stort plus.

”Jeg synes, jeg har haft et rigt liv med mange søde og gode kolleger på afdelingerne. Ligeegyldigt hvor og hvem jeg er blevet koblet sammen med, så har jeg befundet mig godt,” siger hun.

Godt havde Lillian Bygebjerg det også, da hendes 40-års jubilæum blev holdt.

”Jeg blev utrolig stolt og meget rørt, da jeg fik medaljen. Jeg er blevet fejret på mange måder. Både af mine kolleger, da jeg fik Dronningens Fortjenstmedalje, og i fællesskab fejrede mit hold og jeg vores 40-årsdag i sommer,” fortæller Lillian Bygebjerg, som både bliver glad, stolt og rørt over den fejring, der har været af hendes liv som sygeplejerske. ●

I sommer blev der holdt reunion. Det var et glædeligt gensyn, hvor alle var blevet lidt gråhårede, griner Lillian Bygebjerg om sig selv og holdkameraterne fra årgang 1977 uddannet fra Svendborg Sygeplejerskole.

FULD TILFØRTE

Her på siden kan du møde en sygeplejerske, som netop har modtaget Dronningens fortjenstmedalje i sølv. Medaljen kan tildeles personer, som har gjort en fortjenstfuld indsats og uafbrudt har været ansat inden for den samme offentlige myndighed i mindst 40 år. Det er arbejdsgiveren for den kvalificerede medarbejder, som kan indstille til medaljen.

Navne

Jane Clemmensen

PROFESSOREN, DER VALGTE NYE VEJE

Sygeplejerske og ph.d., Jane Clemmensen, tiltrådte i december en stilling som professor på H. C. Andersen Børnehospital i Odense. Siden hun blev sygeplejerske i 1988, har hun haft en karrierevej fyldt med sving og høje stigninger.

"Jeg vidste, jeg ville læse videre, og kom ind på kandidatuddannelsen i sygepleje på Aarhus Universitet i 1992," fortæller Jane.

Efter studiet blev hun sygeplejefaglig konsulent på Aarhus Kommunehospital og derefter konsulent hos rekrutteringsfirmaet Lisberg.

"Det var vildt spændende at arbejde med analyseopgaver og at se sygehusvæsenet gennem nye briller."

Efter nogle år landede Jane i tænketanken Pervasive Health Care.

"Jeg anede ikke, hvad det var for en størrelse, men jeg kunne ikke sige nej til muligheden for at tænke strategisk sammen med politikere og erhvervsfolk i en tænketank, der skulle se på sundhedsvæsenet. Og det resulterede i, at jeg fik tilbudt en ph.d. på Alexandra Institutet. Efter ph.d.en blev jeg sundhedsdirektør ved Mandag Morgen og kom herefter til MedCom i Odense for at implementere mine egne forskningsresultater."

Det blev også startskuddet på Center for Innovativ Medicinsk Teknologi på OUH. Jane blev samtidig lektor på Syddansk Universitet. Fik sammensat en forskergruppe, og skubber i dag sygeplejekandidater videre til en ph.d.

"Det er en gave at forske. Måske lyder det som en hård opgave, der er vanskelig at kombinere med familieliv. Men det giver også en stor frihed. Som ph.d.-studerende er man sin egen projektleder."

svo

REGIONSHOSPITALET RANDERS FÅR PROFESSOR PÅ DELTID I NORGE

Seniorforsker Mette Spliid Ludvigsen ved Regionshospitalet Randers tiltræder den 1. januar 2018 en deltidsstilling som professor i sygepleje ved Nord universitet i Norge. Hun bliver samtidig i en deltidsansættelse på hospitalet.

Mette Spliid Ludvigsen er oprindeligt uddannet sygeplejerske og har gennem flere år forsket i patientoplevelser samt sygeple-

jerskers roller og opgaver ved overflytning af patienter mellem afdelinger og sektorer. Målet med hendes forskning er at skabe mere viden om, hvad der er vigtigt for patienterne, og hvordan sygeplejepersonale kan samarbejde om at sikre sammenhængende patientforløb baseret på patientens behov.

Med det nye professorat vil Mette Spliid Ludvigsen styrke sin forskning i patientovergange ved bl.a. at udvikle nye måder, der kan bidrage til involvering af patienter i forløbet. Som professor på Nord universitet vil Mette Spliid Ludvigsen være tilknyttet ph.d.-uddannelsen, masteruddannelsen i klinisk sygepleje og masteruddannelsen i specialsygepleje.

lha

PROFESSOR, MEDLEM AF NOVO NORDISK KOMITÉ

Erik Elgaard Sørensen, professor i klinisk sygepleje og leder af Forskningsenhed for Klinisk Sygepleje ved Aalborg Universitetshospital, er fra 1. januar indtrådt som nyt medlem af Novo Nordisk Fondens Komité for sygeplejeforskning.

Komitéen har et årligt bevillingsbudget på 16,5 mio. kr. Under dette uddeles et forskningsstipendium i klinisk sygepleje på 7,5 mio. kr. samt en række ph.d.- og postdocstipendier. Desuden støttes forskningsprojekter inden for klinisk sygepleje.

Komitéen blev etableret i 1996 og består af fire medlemmer, som alle skal være sygeplejersker og have en forskningsmæssig baggrund inden for området.

Erik Elgaard Sørensen afløser professor emerita Lis Wagner.

lha

ER DU VORES NÆSTE PARTNER?

Cosmo Laser har igennem de sidste 8 år skabt en stor succes indenfor kosmetiske laser- og injektionsbehandlinger og er i rivende vækst. Vi vil gerne ud i hele landet og derfor søger vi samarbejdspartnere til vores nye franchisekoncept!

VI SØGER DIG, DER:

- Er uddannet sygeplejerske
- Har en drøm om at være selvstændig med en solid forretningsmodel i ryggen
- Har lyst til at skifte til en branche i massiv udvikling
- Brænder for den kosmetiske branche eller er nysgerrig på hvad den kan tilbyde

Din garanti for en tryk start som selvstændig Franchisekonceptet er forhåndsgodkendt i Jyske Bank

LÆS MERE:

www.cosmolaser.dk/partner

cosmo
LASER & SKØNHEDSKLINIK

Det var en øjenåbner for mig

Selvom **Jane Harder** arbejder på den hospitalsafdeling, der varetager det østdanske beredskab for farlige smitsomme sygdomme, og som fysisk kan isolere patienter med f.eks. meningitis, ebola og SARS, så er hun ikke bange for selv at blive smittet. Tværtimod.

Fortalt til **LAURA ELISABETH LIND**
Foto **CLAUS BECH**

“Jeg var på udkig efter et nyt job til min veninde, da jeg så den opslåede stilling. Hun havde ikke helt erfaring nok og ville derfor ikke søge den. Men jeg kunne ikke slippe den helt igen. Jeg gik og tumlede lidt med tanker om at finde et arbejde uden skiftende arbejdstider. Det tændte mig derfor, at dette arbejde er i dagtimerne og kun med weekendvagt hver 6. weekend. På intensiv længtes jeg også efter de vågne patienter og det lange patientforløb, hvor patienten til sidst går rask ud ad døren. Så den her stilling var lidt en øjenåbner for mig. For jeg har altid tænkt, at jeg skulle ende på intensiv eller måske i anæstesen.

Men derudover så lød jobbet meget interessant. Både fordi stillingen er skruet sammen som halv tid i plejen og halv tid som koordinerende sygeplejerske, hvor jeg f.eks. lægger vagtplan, går til morgenkonference, til visitationsmøde i akutmodtagelse og står til rådighed for de andre sygeplejersker. Men også fordi vi har at gøre med de patienter, som man aldrig kommer i kontakt med i resten af sundhedsvæsenet. For de kommer direkte hertil fra lufthavnen. Ud over patienter med alle grader af infektioner i hud, blod, knogler og organer så indlægger vi også patienter med smitsomme tropesygdomme. Hvis nogen er mistænkt for at have en farlig smitsom sygdom som f.eks. ebola eller SARS, kommer de direkte med ambulance, uden om akutmodtagelsen, til vores højisolationsafdeling. Personalet er dækket fra top til tå i en gul beskyttelsesdragt, og før man kommer ind på isolationsstuen, er der et slusesystem med to døre, man skal igennem, og tre døre, når vi forlader stuen. Andre gange har vi handsker, maske og visir på – eksempelvis ved patienter med bakteriel meningitis.

Det med smittefaren var selvfølgelig noget, jeg overvejede, før jeg søgte stillingen. For der er en risiko for at blive smittet med en farlig sygdom. Men den er meget lille,

JANE HARDER, 29 år.

Nyt job: 1. november på infektionsmedicinsk afdeling på Hvidovre Hospital – halv tid som koordinerende sygeplejerske og halv tid i plejen, hvor hun både har patienter med simpel infektion og specialdiagnoser som tropemedicinske sygdomme, aids og parasitinfektioner.

Kom fra: Intensiv Afdeling på Hvidovre Hospital, hvor hun var ansat i otte måneder.

for vi tager mange forholdsregler. Tidligere på intensiv kunne jeg jo i princippet have en patient, som så senere viste sig at have tuberkulose. Her ved vi altid, hvem der kommer ind, og personalet har fem minutter til at stå klar i det rigtige tøj.

Jeg trives med kombinationen den normale pleje og den koordinerende rolle og det ansvar, jeg har her som forholdsvis ung sygeplejerske. Og så er jeg vild med både at have de almindelige patienter og dem, som man aldrig ser på de andre afdelinger. Det er spændende at være på en afdeling med patienter i højisolation.”

SAVNER DU INSPIRATION TIL KARRIEREN?

Hent råd og vejledning om karriere og jobsøgning på dsr.dk. Som medlem kan du booke tid til personlig sparring om jobsøgning, efter- og videreuddannelse eller karrieremuligheder.

Læs mere på dsr.dk/job-og-karriere

JOB

Se alle stillinger
www.job.dsr.dk

Praktiske oplysninger til annoncører

Deadline kl. 9.00 for indtastning af KURSER/MØDER/MEDDELELSER på www.dsr.dk under Information til annoncører

Nº 2 — 2018
17. januar 2018

Nº 3 — 2018
14. februar 2018

Nº 4 — 2018
7. marts 2018

Vejledning ved indtastning af kurser/møder/meddelelser, kontakt redaktionen, Mia Hartvigsen, på tlf. 4695 4277.

Rådgivning og vejledning vedr. opsætning af annoncer

Dansk Mediaforsyning ApS · Elkjærvej 19 st. · 8230 Åbyhøj
Tlf. 7022 4088 · e-mail: dsrjob@dmfnet.dk · www.dmfnet.dk
Her kan du også rekvirere medieinformation.

Indleveringsfrister for STILLINGSANNONCER til de kommende numre

Nº 2 — 2018
22. januar 2018

Nº 3 — 2018
19. februar 2018

Nº 4 — 2018
12. marts 2018

Sidste frist for indlevering af materiale er kl. 10 hos Dansk Mediaforsyning ApS

Udgivelsesdatoer

Nº 2 — 2018
5. februar 2018

Nº 3 — 2018
5. marts 2018

Nº 4 — 2018
26. marts 2018

NETANNONCER

Gå ind på <http://job.dsr.dk/> og indtast Quick-nummeret, så kommer du direkte ind til netannoncen, hvor du kan læse meget mere om stillingen. Netannoncer kan indtastes hele døgnet.

Quicknr. **Hovedstaden**
329730060 Brøndby Kommune
Hjemmesygeplejerske søges pga. opnormering
Ansøgningsfrist: 21. januar 2018

Quicknr. **Hovedstaden**
329728460 Københavns kommune
Sygeplejerske til sygeplejegruppen, Den Sociale Hjemmepleje – Center Midt
Ansøgningsfrist: 18. januar 2018

Quicknr. **Hovedstaden**
329726990 Københavns kommune
Fagstærk sygeplejerske til Plejecentret Sølund (fortrinsvis dagvagt)
Ansøgningsfrist: 24. januar 2018

Quicknr. **Midtjylland**
329730059 Skanderborg kommune
Demenskonsulent til Fagsekretariatet
Ansøgningsfrist: 19. januar 2018

Quicknr. **Midtjylland**
329730822 Vejle fjord Rehabilitering
Privathospital søger sygeplejerske
Ansøgningsfrist: 26. januar 2018

Vikar eller ferieafløser på Færøerne i 2018

Sygeplejerske søges til vikariat på **sengeafdelingen** i tiden 1. februar 2018 til 31. januar 2020.

Suderø sygehus søger sygeplejersker til ferieafløsning til vores:

Almen med./kir. sengeafdeling i perioden 1. maj til 30. september 2018.

Operationsafdeling i perioden fra 1/5 - 31/8-2018.

Anæstesiafdeling i perioderne 1/7 - 31/8 2018.

Tidspunkterne er vejledende.

Har du ikke mulighed for at arbejde hele perioden, men dog en længere periode, er du velkommen at kontakte os.

Nærmere oplysninger vedrørende stillingerne fås ved henvendelse til forstanderinden eller afdelingslederen tlf. +298 343300.

Rejseudgifter til og fra arbejdsstederne refunderes. Møbleret lejlighed stilles til rådighed mod betaling efter gældende regler.

Løn og arbejdsvilkår i henhold til overenskomst mellem Felagið Føroyskir Sjúkrarøktarfrøðingar og Fíg-gjarmálaráðið.

Ansøgning med kopi af autorisationsbevis m.m. tilsendes inden 25. januar 2018 til:

Suderø Sygehus
att. Inspektøren
Sjúkrahúsbrekkan 19
FO-800 Tvøroyri
Færøerne
eller pr. mail til ssh@ssh.fo

Drømmer du om at arbejde som konsultationssygeplejerske

32-37 timer/uge pr 1. april 2018
i en lille velfungerende enhed?

Så lad dit næste arbejde være i vores hyggelige og centralt placeret klinik, hvor vi værdsætter den gode tone og et godt samarbejde - både internt og med vores patienter.

Vi er 3 læger (2 ejere og 1 fastansat) og uddannelseslæge der i kompagniskab driver en dynamisk og travl, større lægeklinik med i alt ca. 4700 patienter tilknyttet - heraf ca. 1200 børn primært i alderen 0-5 år.

Klinikken ligger centralt i indre København (ved Nørreport) i dejlige lokaler. Der er 1 lægesekretær ansat. Klinikken er særdeles velfungerende og blev akkrediteret i efteråret 2016.

Dit arbejde vil primært være kerneområder indenfor sygepleje såsom småskader/sår- behandling, børnevacciner, rejsevaccinationer og -rådgivning, blodprøvetagning, behandling af blærebetændelse og halspodninger mm. Selvstændige KOL- og diabeteskonsultationer. Endvidere vil du indgå i telefonvisitation og deltage i e-mail-konsultationer. Du vil også, i samarbejde med lægerne, varetage kvalitetssikring i praksis.

Vi forventer at du har et godt humør og gåpåmod, er fagligt engageret med fokus på at skabe patienttilfredshed, og har gode samarbejds- og koordineringsevner.

Vi har en "flad" struktur, hvor vi hjælper hinanden ved behov og vi forventer at du kan indgå i dette tætte samarbejde. Erfaring fra praksis-arbejde foretrækkes men er ikke en forudsætning.

Ansøgningsfrist 25. januar 2018 via mail: klinik54@gmail.com
Samtale Uge 6+7 2018.

Kåte Lytzhøft 5129 5684, Tine Münster 283 05921

Skanderborg
Kommune

Sundhedsplejerske til fast stilling i Sundhedstjenesten

Er du sundhedsplejerske på jagt efter et spændende job? Og kan du lide at være med til at udvikle din arbejdsplads sammen med engagerede kollegaer?

Så har vi en fast stilling, 37 timer ugentlig til besættelse pr 1. marts 2018 eller hurtigst muligt.

Ansøgningsfrist: 22. januar 2018

Læs hele stillingsopslaget og søg stillingen på skanderborg.dk/job

Udviklingsinstruktør Afdeling for Børne- og ungdomspsykiatri

Vi søger sygeplejerske til funktion som udviklingsinstruktør til forebyggelse og deeskalering af vold og trusler.

Stillingen er på 37 timer pr. uge og til besættelse fra 01.03.18.

Primære arbejdsopgaver er i vores tre døgnafsnit, og sekundært vil der

også være opgaver tilknyttet seks ambulante enheder.

Arbejdet som udviklingsinstruktør er højt prioriteret.

Du vil få en central rolle i at understøtte arbejdet i afsnittene. Du vil indgå i netværk med udviklingsinstruktører i de voksenpsykiatriske afdelinger.

For yderligere oplysninger om stillingen kontakt ledende oversygeplejerske Poul Erik Ravnsmed, på 29 27 12 66.

Ansøgningsfrist 19.01.18

Se det fulde stillingsopslag på www.regionsjælland.dk, Job og Karriere

Konsultations- sygeplejerske

Konsultationssygeplejerske søges 19 timer om ugen til veldrevet solopraksis beliggende i hyggelige lokaler i Køge centrum. Klinikken har 1900 patienter og lukket for tilgang.

Vi er fuldt akkrediteret og har vores kronikere sat i system. Du skal sidde skiftevis i sekretariat og have egne konsultationer i samarbejde med din kollega.

Tiltrædelse 1. februar eller før.
Ansøgningsfrist 20. januar 2018.

Løn efter gældende overenskomst.

Hvis du har spørgsmål, er du velkommen til at kontakte undertegnede på 5664 0121.

Ansøgning sendes til:

Læge Helle Frandsen
Vestergade 12, 1. sal
4600 Køge
helle.frandsen@dadlnet.dk

Vi glæder os til at modtage din ansøgning

Ring på
tlf. 33 15 10 66
eller læs mere på:
DSA.dk/arbejdsgiver

Mangler du en sundhedsfaglig medarbejder?

Mangler du akut en medarbejder til et vikariat eller en fast stilling på fuldtid eller deltid? Kontakt vores karrierekonsulenter, så hjælper vi dig med at finde den rette kandidat.

Vi har kontakten og overblikket over vores ledige og beskæftigede medlemmer. Vi kender deres baggrund og kompetencer og har derfor de bedste muligheder for at finde den rette kandidat. Vi kan bl.a. synliggøre stillingen digitalt i vores egen jobsøger, og henvise medlemmer direkte til jobbet.

DSA.dk

DIN
SUNDHEDSFAGLIGE
A-KASSE

Skal du på barsel?

Få mulighed for
nedsat kontingent,
find barselsregler
og meget mere på

www.dsr.dk/barsel

SENIORSAMMENSLUTNINGEN

Medlemmer, der er fyldt 55 år, er velkomne til Seniorsammenslutningens arrangementer

NORDJYLLAND**Foredrag med sygehuspræst Sigrød Kjør**

Sigrød Kjør fortæller om, hvad hun som sygehuspræst laver og om arbejdet i forhold til det Palliative område.

Tid og sted: 27. februar 2018 kl. 14:30 - 16:30, Thy Uddannelsescenter, Lerpytvej 43, Thisted (UCN's lokaler)

Arrangør: Seniornetværk Thisted - Morsø - Vester Hanherred

Tilmelding: nordjylland@dsr.dk

Pris: Arrangementet er gratis. Der serveres kaffe og kage.

Yderligere oplysninger: www.dsr.dk/nordjylland

SJÆLLAND**Seniorsygeplejersker i Vestsjælland - Møde med fængselspræst**

Vi vil gerne invitere til sammenkomst med ledsager, hvor fængselspræst Mette Kruse Andersen, vil fortælle om sine opgaver, som FÆNGSELS-PRÆST i Jyderup Statsfængsel

Tid og sted: 7. februar 2018 kl. 14:00 - 17:00, Jyderup Højskole, Sølystvej 2, 4450 Jyderup

Arrangør: Seniorsammenslutningen i Vestsjælland

Tilmelding: Senest 30. januar 2018 til Ruth Hersinger, 5943 7716 eller Ilse Johansson, 5554 8300

Pris: 50 kr. for medl. og ledsager koster 75 kr. - der serveres kaffe og kage

Besøg på Sankt Birgitta klosteret i Maribo

En søster fortæller om klosteret, deres liv og arbejde, vi slutter af med et måltid varm mad.

Begrænset antal 30 personer.

Tid og sted: 27. februar 2018

kl. 10:30 - 14:00, Sankt Birgitta Klosteret, Refshalevej 81, 4930 Maribo

Arrangør: Seniorsammenslutningen, Storstrømmen

Tilmelding: Senest 5. februar 2018 til Gurli tlf. 2115 2954, Gulle tlf. 5482 5684, eller Inger tlf. 2042 5472

Pris: 100 kr. for medlemmer og 185 kr. for gæster

SYDDANMARK**Invitation til foredrag**

Foredrag v. Centerleder Peter Yding Brunsbech, også kendt fra DR: Historier ud fra indholdet i dit køleskab.

Tid og sted: 7. februar 2018 kl. 13:00 - 15:00, DSR, Kreds Syddanmark, Vejlevej 121, 7000 Fredericia

Arrangør: Seniorsammenslutningen Trekanten

Tilmelding: Senest den 5. februar 2018 kl. 12.00 til Lise Gerlach, tlf. 2311 9902 eller Analyse, tlf. 6172 6213

Pris: 30 kr. for kaffe med brød

Yderligere oplysninger:

[www.dsr.dk/kredssyddanmark/medlemsfordele/senior i syddanmark](http://www.dsr.dk/kredssyddanmark/medlemsfordele/senior%20syddanmark)

Orienteringsmøde samt valg til kontaktudvalget

Lisbeth, Conny og Ingelise genopstiller. Nyt medlem, Karen Margrethe Maglekær opstiller. Hvis andre ønsker opstilling, da henvendelse til kontaktudvalget. Fra kl. 14.00 fortæller Kredsformand John Christiansen om DSR's nye pejlemærker.

Tid og sted: 1. februar 2018 kl. 13:30 - 15:30, OBS Nyt mødested: Se under tilmelding

Arrangør: Seniorsammenslutningen Fyn

Tilmelding: Senest den 26. januar 2018 til Ingelise, tlf. 5184 2275, mail: ibruhn@hotmail.com

eller Conny, tlf. 2176 8818, coands@gmail.com. Møde-

adresse: Odin Havnepark (HK's lokaler), Mødecener Fabrikken, Lumbyvej 17F, 5000 Odense C. Indgang tæt ved P3, bygningsnummer 4.

Pris: Deltagelse er gratis

Yderligere oplysninger:

[www.dsr.dk/kredssyddanmark/medlemsfordele/senior i syddanmark](http://www.dsr.dk/kredssyddanmark/medlemsfordele/senior%20syddanmark)

MIDTJYLLAND**Besøg i Søndermarkskirken, Viborg**

Vi mødes i Søndermarkskirken, hvor en guide fortæller om tilblivelsen af det 10 m lange tæppe med motiver af Hærvejen fra Viborg til Dannevirke.

Tid og sted: 28. februar 2018 kl. 14:00 - 16:30, Søndermarkskirken, Koldingvej 79, 8800 Viborg

Arrangør: Seniorsammenslutningen Kreds Midtjylland, Viborg/Skive

Tilmelding: Senest den 22.

februar 2018 på e-mail:

ingridboege@hotmail.com

eller tlf. 2022 2590, e-mail:

emjkoefoed@gmail.com eller

tlf. 2567 7361

Pris: Gratis

Yderligere oplysninger: Under kaffen er der nyvalg til kontaktudvalget.

Skomagermadammen i Den Gamle By

Ingrid Dal var skomagermadammen i Den Gamle By fra 2001-2008. Ingrid Dal kommer og fortæller om, hvordan hun modtog kronprinseparret, og hvordan de blev trakteret.

Tid og sted: 6. februar 2018 kl. 14:00 - 16:00, Kloster Caféen, Pejsestuen, Klostergade 37, 1. sal, 8000 Aarhus C

Arrangør: Seniorsammenslutningen Kreds Midtjylland, Aarhus afd.

Tilmelding: Tilmelding med navn, medlemsnr. og fødselsdato senest den 2. februar 2018 på tlf. 2398 1009, Lis Jensen eller på tlf. 2346 7611, Grete Koudahl.

HOVEDSTADEN**Møde for seniorer Kreds Hovedstaden Vest**

Narkoselæge Anders Beck fortæller om polioepidemien i København i 1952.

Tid og sted: 8. februar 2018 kl. 14:00 - 16:00, Kreds Hovedstaden, Frederiksborggade 15, 4.sal, 1360 København K

Arrangør: Kreds Hovedstaden

Tilmelding: Senest 6. februar 2018 til Lisbeth Vendelboe tlf. 4115 3596 eller Karen Kjettrup tlf. 4717 7930

Pris: 20 kr.

Forårsprogram 2018

7. februar 2018 sygeplejefaglig konsulent Inger Margrethe Siemsen om det vertikale samspil ml. patientsikkerhed og kvalitet. 7. marts 2018 sygeplejerske Anne Marie Pahuš om Hospitalsskibet Africa Mercy.

4. april 2018. Seniorsammenslutningens nye kontakt i DSR, Harun Demirtas om sine planer for et fremtidigt samarbejde.

2. maj 2018 besøger vi Jægerspris Slot. Senere i maj eller først i juni fælles udflugt for alle seniorer i Kreds Hovedstaden til Bornholm.

Arrangør: Seniorsammenslutningen Nord, Kreds Hovedstaden

Seniormøde på Bornholm

Besøg på Bornholms Ø-arkiv.

Tid og sted: 1. februar 2018

kl. 14:00 - 16:00, Ø-arkivet,

Pingels Alle 1, 3700 Rønne

Arrangør: Kreds Hovedstaden

Tilmelding: Senest 31. januar

2018 til Jytte Kure tlf. 3170 2938,

mail: jyttekure@gmail.com eller

Lis Andersen tlf. 3091 6246,

mail: lis.a.andersen@live.dk

Pris: 25 kr. for kaffe med brød

MEDDELELSE**SLS Årsmøde 2018**

Der indkaldes hermed til Årsmøde i Sygeplejestuderendes Landssammenslutning. Årsmødet afholdes 19. - 21. maj 2018. Dagsorden og yderligere information om Årsmødet finder du på www.dsr.dk/sls.

Arrangør: Sygeplejestuderendes Landssammenslutning

Forårsprogram 2018

7. februar 2018 sygeplejefaglig konsulent Inger Margrethe

Siemsen om det vertikale samspil ml. patientsikkerhed og kvalitet. 7. marts 2018 sygeplejerske Anne Marie Pahun om Hospitalsskibet Africa Mercy.

4. april 2018. Seniorsammenslutningens nye kontakt i DSR, Harun Demirtas om sine planer for et fremtidigt samarbejde. 2. maj 2018 besøger vi Jægerspris Slot. Senere i maj eller først i juni fælles udflugt for alle seniorer i Kreds Hovedstaden til Bornholm.

Arrangør: Seniorsammenslutningen Nord, Kreds Hovedstaden

Den etiske stemme i sundhedsvæsenet med Özlem Cekic

Sygeplejeetisk Råd (SER) inviterer til temadag i Kvæsthuset med sygeplejerske, brobygger og foredragsholder Özlem Cekic, som vil tale om sine erfaringer i det danske sundhedsvæsen som sygeplejerske, pårørende og tolk, men også om, hvordan sproget kan bygge bro mellem mennesker. Læs mere på SER's hjemmeside <https://dsr.dk/ser> under Nyheder.

Tid og sted: Kvæsthuset, Fredag den 9. marts 2018 kl. 10.00-13.00

KURSUS

"Skovserkonen" den sidste fiskerkone på Gl. Strand

Doris Marx sluttede i 2008 og vil berette om sit kulturhistoriske virke på "Stranden".

Tid og sted: 15. februar 2018 kl. 11:00 - 13:00, Garnisons Kirkens Menighedshus Sankt Annæ Plads 4. Kbh.K

Arrangør: Kreds Hovedstaden Central

Tilmelding: senest 9. februar 2018 til dora.pawlowski@outlook.dk eller 4050 3579

Pris: 30 kr.

Yderligere oplysninger: Se vores hjemmeside

Generalforsamling FS Dermatologiske Sygeplejersker

Generalforsamlingen afholdes på selskabets Landskursus den

16.-17. marts 2018. Forslag til behandling og kandidater til bestyrelsen sendes til formanden senest 14 dage før. Dagsorden i følge vedtægterne.

Tid og sted: 16. marts 2018 kl. 17:00 - 18:00, Comwell Roskilde, Vestre Kirkevej 12, 4000 Roskilde

Arrangør: Fagligt Selskab for Dermatologiske Sygeplejersker FSDS

Tilmelding: Kan ske via FSDS hjemmeside.

Pris: Se FSDS hjemmeside.

Yderligere oplysninger: <https://dsr.dk/kurser/917180001>

Samspil mellem Patientsikkerhed og kvalitet

Sygeplejerske Inger Margrethe Siemsen fortæller om sit arbejde med patientsikkerhed og kvalitet.

Tid og sted: 7. februar 2018 kl. 14:00 - 16:00, Rådhusstræde 29, 3400 Hillerød

Arrangør: Seniorsammenslutningen i Kreds Hovedstaden, Nord

Tilmelding: Senest den 1. februar.

Pris: 30 kr. for kaffe

Kom og bliv opdateret om behandling af diabetes

På temadagen vil der bl.a. være oplæg om diagnosen diabetes, behandling af type 1 og 2 diabetes, nye retningslinjer i fb. med injektionsteknik og diabetes-diæt. Underviser Diabetessygeplejerske Hanne Hebo, Næstved Sygehus

Tid og sted: 28. februar 2018 kl. 09:00 - 15:30, DSR kreds Sjælland, Møllevej 15, 4140 Borup

Arrangør: Kreds Sjælland

Tilmelding: www.dsr.dk/kreds/sjaelland/arrangementer

Pris: Gratis

Konference for sygeplejersker og leder i kommunerne

Konference for sygeplejersker der yder sygepleje til beboere på plejecentre under overskriften Styrk beboernes sundhed, værdighed og livskvalitet på plejecentrene. Vi ønsker at skabe fagligt netværk for syge-

plejersker på plejecentre.

Tid og sted: 19. marts 2018 kl. 09:00 - 16:00, Hotel Kolding Fjord. Fjordvej 154, 6000 Kolding

Arrangør: FSSK

Tilmelding: goo.gl/forms/euELF87FhF17dJOM2

Pris: 995 kr. for ikke medlemmer af Fagligt Selskab for Sygeplejersker i Kommunerne.

Yderligere oplysninger:

Yderligere oplysninger <https://dsr.dk/fs/fs6/arrangementer>.

KREDSMØDE

HOVEDSTADEN

Medlemsmøde

Dette medlemsmøde handler om at blive klogere på arbejdsfællesskaber og vores egen adgang og bidrag til dem. Fællesskaber, samarbejde og arbejdspladskultur går hånd i hånd.

Tid og sted: 27. februar 2018 kl. 09:00 - 16:00, DSR Kreds Hovedstaden, Frederiksborggade 15, 4. sal, København K

Arrangør: Kreds Hovedstaden

Tilmelding: www.dsr.dk/hovedstaden/arrangementer

Pris: Gratis

Forløb for stressede sygeplejersker 2018-2

Som led i kredsens samlede arbejdsmiljøindsats tilbydes forløb for stressramte medlemmer med start den 8. februar; i alt 4 torsdage. Kredsens arbejdsmiljøkonsulent faciliterer forløbet.

Tid og sted: 22. februar 2018 kl. 09:00 - 11:30, Kreds Hovedstaden, Frederiksborggade 15, 4. sal, 1360 København K

Arrangør: Kreds Hovedstaden

Tilmelding: www.dsr.dk/hovedstaden/arrangementer

Pris: Gratis

Hent hjælp til karrieren

Savner du inspiration til karrieremuligheder, hjælp til jobsøgningen eller gode idéer til kompetenceudvikling?

Læs mere på www.dsr.dk/karriere

Kontingentsatser for 2018

Studerende

Under uddannelse til sygeplejerske ..... 145,00 kr. pr. kvartal

Erhvervsaktive medlemmer

Aktive sygeplejersker ..... 1.427,00 kr. pr. kvartal

Dimittender ..... 1. måned kontingentfri

Beskæftiget maks. 12 timer om ugen i gennemsnit ..... 715,00 kr. pr. kvartal

Fleksjob, bevilget efter 1/1-2013 ..... 715,00 kr. pr. kvartal

Under videreuddannelse med SU ..... 359,00 kr. pr. kvartal

På dagpenge/offentlig ydelse (f.eks. i forbindelse med barsel, ledighed eller sygdom) ..... 359,00 kr. pr. kvartal

Seniormedlemmer

Seniorer på efterløn eller alderspension ..... 200,00 kr. pr. kvartal

Passive medlemmer

Bosat i udlandet ..... 684,00 kr. pr. år

Passiv (orlov uden løn, overgået til andet erhverv) ..... 171,00 kr. pr. kvartal

Du kan få nedsat kontingent, hvis du:

- vil videreuddanne dig, og du arbejder et begrænset antal timer som supplement til din SU. Så får du en kontingentnedsættelse til 25 pct.
- er nyuddannet. Du får den første måned efter uddannelsens afslutning kontingentfri.
- i gennemsnit arbejder og får løn for max 12 timer om ugen. Så kan du få kontingentet sat ned til 50 pct.
- er på dagpenge og uden løn. Så kan du få kontingentet sat ned til 25 pct.
- går på pension eller efterløn og stopper med at arbejde som sygeplejerske. Du kan få et seniormedlemskab, hvor du bevarer din ret til at stille op som kandidat og til at stemme til kredsbestyrelsesvalget. Du har tale- og stemmeret på kredsens generalforsamlinger.
- er stoppet i dit job, skifter erhverv eller flytter til udlandet. Så kan du søge om passivt medlemskab. Du kan fortsat få adgang til en række medlemsfordele, selv om du er passivt medlem.

Ring til os, hvis du vil vide mere, på 3315 1555 #2

FERIEANNONCER

Alle annoncer skal indtastes via DSRs hjemmeside, www.dsr.dk/annoncering
Vælg "Ferieannoncer" under "Annoncer i fagbladet Sygeplejersken".

Annoncerne må maksimalt indeholde 40 ord. Priserne for medlemmer er kr. 700,- ekskl. moms, ikke-medlemmer kr. 995,- ekskl. moms.

Faktura fremsendes, når bladet er udkommet.

ITALIEN HOS HANNE

På charmerende familiehôtel med hyggelige værelser og ferielejligheder i Rimini ved Adriaterhavets skønne sandstrand fra kr. 200/pers.

Eller nær TOSCANA, 2 natur-skønne landhuse med pejsestue, køkken, 2-3 værelser, 2 wc og lille have. Udlejes hele året fra kr. 3.700/uge.

Hanne Astrup Pietroni
Tlf. +39 335 8239863
www.hotel-dalia.it
hanne@hotel-dalia.it

SYDFRANKRIG

Cannes/Theoule sur mer. Hus i 3 etager med pragtfuld udsigt over Middelhavet udlejes. Fælles swimmingpool og tennisbane. 3 soveværelser med i alt 6 sengepladser. 2 badeværelser.

Tlf. 6064 3460 eller 4581 6968
Se huset på www.ovebeck.dk

FERIEHUS I SPANIEN

Superflot udsigt over Middelhavet, 6 sengepladser, 3 etager, 4 terrasser. Alt inkl.: Velkomstpakke, el/vand, internet, slutrengøring. 4 pools, 2 tennisbaner. Præmieret velholdt bevogtet område. 10 min. fra Alicante lufthavn. Mange direkte flyforbindelser.

Udenfor højsæsonen: Vælg skiftedag, hvor flybilletten er billigst!
www.granvista.dk
info@granvista.dk
4252 1612

Maria Bøttcher
3. semester
PH Metropol

RIKKE WINTHER HANSEN
modul 12
UC Lillebælt

Renée Rajmaekers
Kristensen
modul 8
PH Metropol

Camilla Sonne
3. semester
UC Viborg

Maria Strande Sørensen
modul 11
UC Horsens

Maria Thygesen
modul 9
UC Viborg

Marie Wemmelund
modul 7
Diakonissestiftelsen

☹️ Klovnen bliver briefet og går ind til familien. Vi hører hurtigt latter ...

Samspillet med patienter behøver ikke være alvorligt. **Humor kan løsne op i fastfrosne situationer**, lærer en studerende, da der kommer en ukendt samarbejdspartner på besøg.

En lille pige skulle til MR-scanning, og hun havde sine forældre med ind på afdelingen. Her skulle familien høre om proceduren og eventuelt stille spørgsmål. Vi møder den lille pige inde på stuen. Hun putter sig ind til sin far og gemmer ansigtet væk. Sygeplejersken stiller spørgsmål og kommer godt ned i børnehøjde, men den lille pige ønsker ikke at tale med os. Hendes far prøver endda at trække hende lidt frem, men hun bliver ked af det og vil tilbage under armen. Forældrene fortæller, at hun normalt ikke plejer at være pylret, men at hun er nervøs for scanningen. Hun har før prøvet at være i narkose, så de vidste ikke, hvad det var, der gjorde hende nervøs. Vi gik ud af stuen igen, og her fortæller sygeplejersken mig, at hun ikke har lyst til at sende den lille pige afsted, før hun ved, hvordan pigen har det, og om hun er indforstået med det hele.

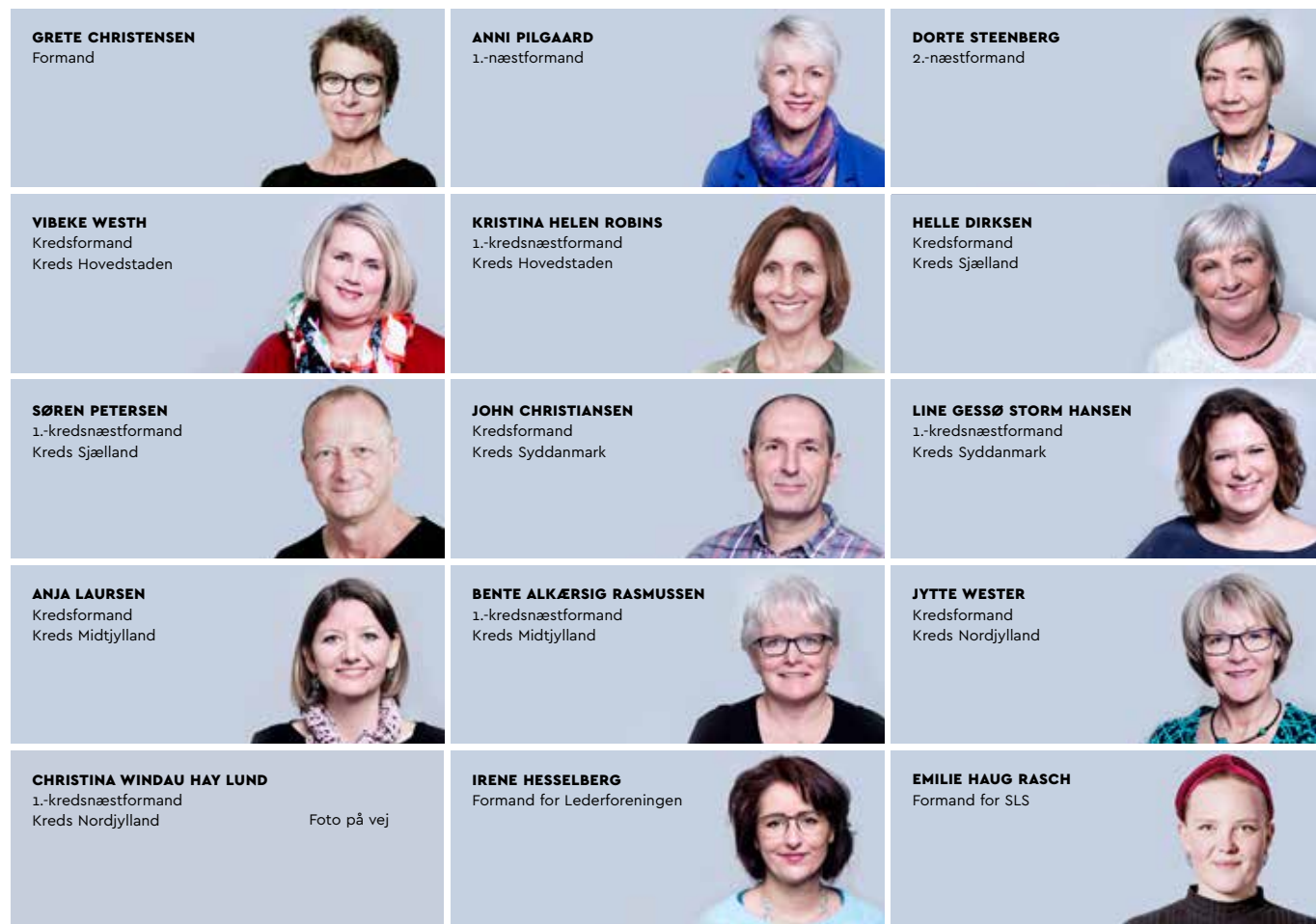
Sygeplejersken fortæller, at de har en, for nogle, glemt samarbejdspartner, der lige ved, hvordan man kan komme videre i forløbet med den lille pige. Hun tager derfor sin telefon og ringer til samarbejdspartneren. Inden for de næste to minutter står den såkaldte samarbejdspartner på afdelingen klædt ud som en klovn. Klovnen bliver briefet og går ind til familien. Vi hører hurtigt latter og stikker så hovedet ind igen. Den lille pige er kommet væk fra sin faders arm og sidder nu selvstændigt og snakker med klovnen. Hun er ikke længere så genert og vil gerne svare på sygeplejerskens spørgsmål. Klovnen bliver inde hos pigen i små 10 minutter, hvorefter hun går videre.

Det lykkedes altså hospitalsklovnen at skabe en tillidsfuld relation til pigen på under to minutter, så hun blev i stand til at gennemføre MR-scanningen. Jeg synes, at

det er imponerede, hvad leg og fis og ballade kan gøre for selv de mindste – og for deres forældre. Det var lidt, som om de var mindre pressede efter klovnenes besøg.

Jeg synes, man skal huske humoren i sin sygepleje og ikke kun til de mindste patienter. Man skal selvfølgelig anvende sin situationssornemmelse, så humoren ikke bliver anvendt forkert i forkerte situationer. Nogle gange kan sygepleje bare blive så alvorlig. Vi skal sørge for, at alle har en god oplevelse, og hvis humor kan bidrage til det en gang imellem, så vil jeg helt sikkert anvende den. Humor kan starte med smil og selvironi, og derefter kan man fornemme, hvordan patienten reagerer på det, og vurdere situationen. I tilfældet med den glemte samarbejdspartner sørgede humoren i hvert fald for, at både sygeplejerske, barn og forældre slappede af. ☺

DANSK SYGEPLEJERÅDS HOVEDBESTYRELSE

DANSK SYGEPLEJERÅD CENTRALT

Sankt Annæ Plads 30
1250 København K
Telefon: 3315 1555
Fax: 3315 2455
www.dsr.dk
dsr@dsr.dk

Åbnings- og telefonider
Man - tors 9.00 - 16.00
Fre 9.00 - 15.00

**Lederforeningen
Dansk Sygeplejeråd**
Sekretariatschef
Jonna Søegaard
Sankt Annæ Plads 30
1250 København K
Telefon: 4695 3900
www.dsr.dk/lederfor-
eningen
lederforeningen@dsr.dk

**Sygeplejestuderendes
Landssammenslutning**
Sankt Annæ Plads 30
1250 København K
Telefon: 4695 4234
www.dsr.dk/sls
sls@dsr.dk

Sygeplejeetisk Råd
Formand
Annette Hegelund
Sankt Annæ Plads 30
1250 København K
www.sygeplejeetiskraad.dk

KREDS HOVEDSTADEN

Kredschef
Anne Tovborg

Frederiksborggade 15, 4.
1360 København K
Telefon: 7021 1662
Fax: 7021 1663
www.dsr.dk/hovedstaden
hovedstaden@dsr.dk

Åbnings- og telefonider
Man, tirs, tors, fre
9.00 - 14.00
Ons 13.00 - 16.00

Lokalkontor
Store Torv 11, 1.
3700 Rønne
Telefon: 7021 1662
Fax: 5695 3812

Telefontid
Man 12.00 - 15.00
Tirs 9.00 - 12.00
Tors 12.00 - 16.00
Se også dsr.dk/bornholm

Hjemmesiden indeholder
individuelle kontaktop-
lysninger på kredsens
medarbejdere og for-
mandskab.

KREDS SJÆLLAND

Kredschef
Mads Hyldegård

Møllevej 15
4140 Borup
Telefon: 7021 1664
Fax: 7021 1665
www.dsr.dk/sjaelland
sjaelland@dsr.dk

Åbnings- og telefonider
Telefontid
Man, ons 9.00 - 14.00
Tirs, tors 13.00 - 16.00
Fre 9.00 - 13.00

Fremmøde
Man, tirs, ons 8.30 - 15.30
Tors 12.00 - 16.00
Fre 9.00 - 13.00

KREDS SYDDANMARK

Kredschef
Jan Villumsen

Vejlevej 121, 2.
7000 Fredericia
Telefon: 7021 1668
www.dsr.dk/syddanmark
syddanmark@dsr.dk

Telefontider
Man, tirs, ons, fre
8.30 - 13.00
Tors 13.00 - 16.00

KREDS MIDTJYLLAND

Kredschef
Ann Dahy

Fælles postadresse
DSR, Kreds Midtjylland
Marienlystvej 14
8600 Silkeborg
Du er altid velkommen i
åbningstiden, men ring
og aftal tid.
Telefon: 4695 4600
Fax: 7021 1667
www.dsr.dk/midtjylland
midtjylland@dsr.dk

Telefontider
Man, tirs, tors
10.00 - 15.00
Ons 10.00 - 15.00
(kun akutte henvendelser)
Fre 10.00 - 13.00

Lokale kontorer
Stationsvej 8a
7500 Holstebro
Åbent efter forudgående
aftale.

Kystvejen 17, 1. sal
8000 Aarhus C
Åbent efter forudgående
aftale.

KREDS NORDJYLLAND

Kredschef
Iben Gravesen

Sofiendalsvej 3
9200 Aalborg SV
Telefon: 4695 4850
Fax: 9634 1426
www.dsr.dk/nordjylland
nordjylland@dsr.dk

Kontorets åbningstider
Man - ons 9.00 - 15.00
Tors 13.00 - 16.00
Fre 09.00 - 12.00

I Norge får du god lønn og større frihet

I vinter har vi flere ledige oppdrag enn noen gang – over hele vårt spennende land, både på sykehus og i kommuner. Så nå har DU virkelig sjansen! Vi er like interessert i å snakke med deg enten du er sykepleier, eller spesialsykepleier. Vi har veldig stort behov for intensivsykepleiere, nyfødteintensivsykepleiere eller barnesykepleiere.

Dedicare har i år tidenes sommerbonus!
Pluss ekstrabonus for signering av sommeroppdrag før 1. mars!

Er du sykepleier eller spesialsykepleier og vil vite mer om det å arbeide i Norge?

Velkommen til INFORMASJONSMØTE!

Aalborg – tirsdag 30. januar, Comwell Hvide Hus, Vesterbro 2 – kl 12-18

Århus – onsdag 31. januar, Comwell Aarhus, Værkmestergade 2 – kl 12-18

København – torsdag 01.februar, Scandic Palace Hotel, Raadhuspladsen 57, Copenhagen V– kl 12-18

www.dedicare.no/nurse

+47 07480 – rekruttering@dedicare.no

Vi bryr oss mer!

Før du søker arbejde i udlandet, opfordrer vi dig til at søge oplysninger på dsr.dk/jobudlandet

DEDICARE
Nurse